

NWE UTÓ ANḠBÁ JISÓS ndere Lukase asamé

Ulaulo

¹ Ata Tyófilos, né ηwe mbe yimbó ntóme wó, nsá uno uko εbí Jisós abó apyé ne aléré bós, lo né gébé eyige ji abós utós bíí, ² kpaá te gébé eyige ji ajoyé mfaánebuú. Gemεge nnó ji ajoyé né mfaánebuú, achye bós bíí ji ajoyá nnó ábé anḡbá bíí majye né uto Mendoó Ukpea. ³ Gébégé Jisós akwilé né negbo, abelé fa mme usaá ndó upéa. Né ndó yimbó, alerege anḡbá bíí mmye né gejamégé mati ayi εbwó alá kagé be sé ne dembyó nnó ji alu mebe. Ne agare εbwó mechó ewé Εσωώ ágbárege nye gefwa jíí. ⁴ Ne nkane ji alu chóncho ne εbwó, afyé εbwó εbe ake, “Jwólege fa né Jerosale, degilé echye ewé Nte wa abó anyémeno nnó atóme nye nkane me mbó ngare enyú. ⁵ Geno eyige njógémbó gelu nnó, ndó eja sé dós wó eyi Εσωώ afyé nye enyú né amu Mendoó Ukpea wye nkane Jón abó afye nya bós né mmu nnyi.”

Εσωώ ase Jisós afé Mfaánebuú

(Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jón 20:19-23)

⁶ Gébégé baá utós Jisós áma jwóle chóncho ne Jisós ágií ji áke, “Atá gébé gekwané eyigé omage pye nnó esé bós Isreli dégbaré gefwage sé”?

⁷ Ne Jisós ashúú εbwó meko aké, “Nte wa akwye me abelé né uto bíí gébé eyigé unó bina upye

nyε, ne epófó ewé enyú dekaáge gébé eyigémbó. ⁸ Ne genó eyigé debó mankaá gelu nnó, Mendoó Ukpea echwógé enyú mmyε, echyεge nyε enyú uto ne enyú degarege bós né Jerosale gefoge muú yi me nluú, ne demage garege nyε né maló bós Jus ako, ne degarege wyε deyyε né meló Samariya kpaá te dekwónene mbaá yi mme akwya.” ⁹ Ndere Jisós ajógé depó tire na, Esowó aló mansé ji ayyε né mfaánebuú, ne baá utóó bíí ála ápelé amε mfaa. Akwó afe kpaá gekó gekweré ji.

¹⁰ Ndere εbwó álu áfyé amε mangε ji, eké ewyage áge ande fó apéa ne mandeé pópó mmyε, átené kwókwólé ne εbwó. ¹¹ Ewyagé ande bimbó áké ne εbwó, “Bós Galilií, enyú detené fa depele amε mfaá nde? Jisós yina ayi alya enyú akwóme mbó mfaánebuú fi, amage kéré nyε meso wyε nkane degéné mbó ji ayyéé.”

Matyas asε melú Judas

¹² Ne anḡbá Jisós ályágé mekwε Olif, ákééré né Jerosale, neke nélu genógé εbwó ne meno. ¹³ Akwónégé né meló Jerosale, ákwó mfaá enyóη ákpe mmu maá gepú ayi εbwó ábélege. Ebwó alu Pita ne Jón, Jεmsi ne Andru, Filip ne Tómasi, Batolomyo ne Matyo, Jεmsi maa Alfós, Simun ayi ákuú ji muú ukógé ne Judas ayi maá Jεmsi. ¹⁴ Ebwó ako áchómege yendégébé ánenemmyε metóó ema chóncho ne andeé fó abi ábó ákwólege Jisós, ne anḡmé Jisós ne mma wuú Meri.

¹⁵ Né bífó bós abi akame ne Jisós áchomé εbwó ako, alu genógé usaá ukene. Ne Pita akwile ka aké ne εbwó, ¹⁶ “Áḡme ba, geno eyige ηwe Esowó ajóó nya gebó nyε mambe wáwálé, Mendoó Ukpea εbó

εργέε Mfwa Dεvid nnó abo mbe agare geno gefo getuge Judas ayi abó ajamé bós meti nnó apyé Jisós. ¹⁷ Judas abó alu muú ama né geluagé εsé, Jisós abó ajya ji nnó apyεge gefoge utó uma ne εsé.”

¹⁸ Nḡere Pita abo ajoge mbo, elu nnó Judas apyεge geboboge mechó εwé, áσε ηka ji, ájye na melu mme, εφέε ne akwené ushú mme, unε ugbogé, mbwé unε εwó. ¹⁹ Bós ako bi alú né Jerosale, áwúge mechó εwé, ákuú melu mme εwémbó né mejó bws nnó Akeldama. Ula utené nnó, “Mewaá gewu.”

²⁰ Pita ama jóó aké, “Mfwa Dεvid abó asá né ηwe makwa jii nnó,

‘Achye gepú jii gelá gewa,’

Achye muú amage ajwóle sé mmu. Ne ama sá nnó, ‘εchye muú ayicha ase melu utó wuu.’

²¹⁻²² “Nḡere elúmbó, muú ayicha abó mambané εsé nnó décho, dégáregé nkane Atá Jisós akwilé né negbo. Yémbó muú yimbó abo mambe ayi abo akéné ne εsé ne Jisós, lo né gébé eyige Jon abó awyáge bós manaá Εσωω kpaá ekwane né gébé eyigé Εσωω aselé Jisós né εta sé ajye mfaánebuú.”

²³ Εφέε ne εbwó ajya bós apéa, muú yi ama akamege Josef ayi ákuú ntó ji Basabas ne ama ákuú ji ntó Justós. Ne ayifo akamege Matyas. ²⁴ Ne εbwó anemmyε áké, “Átá wó ne okaáge mató bós ako. Leré εsé muú yi ojya, ²⁵ nnó ábé ηgbá Jisós ne ase melu utó Judas maá utó wye ayi ji alya ajye mbaá yi akwane ne ji.” ²⁶ Anégemmyε mbo, áηme megya nnó ájya muú ama. Ne aléré nnó Matyas ne áβεε. Ne áσε ji ágbεé ne áηgbá Jisós abi afyaneama.

2

Mendoó Ukpea Echwa

¹ Bií epáá ewé ákuú Pentikos ukwónégé, bós bi áfyé matós ne Jisós ako abó áchomé melu ema ne meko ebwó ama. ² Ake áwuú geyyage genó gefó getané mfaá eké mbyo gechwó gekpe mmu gegbeé gepú eyige ebwó abó alu. ³ Aké ápéle ágé genó eyi gelu nkane manómé mewε. Atya, ájyé tene, yéndémuú mmyε. ⁴ Ne Esowa apyéé Mendoó Ukpea echwa kpe egbeé bwó matós ne epye bwó aló manjós ufós mejós ufós ufós.

⁵ Né gébé eyigémbo, bós Jus ne bós bi ánoḡe Esowa ábó átané né maló mako áchwó né Jerosale. ⁶ Awuúge gewya eyigémbo, gejamégé bós áchwó nó bós bi áfyé metós ne Jisós mme. Awuúge nkane bós Jisós ájḡge unó ne yéndémuú awúgé né mejós wuú, epwa ji uto. ⁷ Ala ame mekpo fuú ájḡge ne ate áke, “Bós bi ájḡge na ako, átané gebagé Galilií. ⁸ Ne epye nnó ne ebwó ájḡge mejós esé? ⁹ Esé bifó detane Patiyans, Medis ne Elam, abifó átané Mesopotemya Judiya ne Kapadosia ne abifó átané nto Póntos ne Esya. ¹⁰ Abifó átané Frigiya ne Pamfilya, abifó átané Ijip ne gebage mewaá Libya kwókwólé ne Seren. Abifó átané Rom, abi álu bós Jus, ne abifó álaá bós Jus. ¹¹ Abifó átané Kret ne Arabyan. Yémbó esé ako dewuú bós bimbó nkane ájḡge ufós mejós esé, ágarege ukpekpe unó bi Esowa apyéε.” ¹² Alá mano mekpo fuú ne elú wye ebwó matós tametame, ágige wye ate áké, “Ewéna etené mbó nnó”? ¹³ Yémbó abifó áló manjwya le jwyage áké, “Bós Galilií bina, mmós mapye ebwó.”

Mekomejós Pita

14 Ne Pita akwile ka ne anḡbá abifó afyaneama, ajóḡe ne njune bós bimbó aké, “Enyú bós Jus ne bós ako abi alu né Jerosale, wuúḡe, nkeleḡe mangaré enyú ula mechó ewé. 15 Gébé gelú mbó le kálánká eneneama dondo, bós bina alu danyú mmós fó nkane enyú defereḡe. 16 Geno eyi gepyéé mbó nana, elé eyigé Joel muú ekpave Esowó abó ajóó te gachi nnó, 17 Esowó aké, ‘Meso gébé nchyeḡe nye Mendoó wa mbaá bós ako. Ne baá nyú abi andeé ne ande áwuú nye depó ne me, ágáreḡe.

Nje usa nyú agéne nye depó ta ne ágáreḡe, ne akoó ande nyú agene nye ujya. 18 Né gébé eyigémbó nchyeḡe nye nto Mendoó wa mbaá baá utóó ba ako, ye mendée ye mende ne ebwó áwuú nye depó ne me, ágáreḡe. 19 Mpye nye bós áḡe ufelekpa né mfaánebuú, ne ukpekpe uno né mme.

Agéne nye manoó, mewé ne gelóḡe amuawé ne mfaá álá nye chuchu eke manoó, 20 ημεέ ένόμεḡe nye gemua gekwé ne mfaá álá nye chuchu eke manoó, geméḡe nnó bií Atá Esowó ebi upwó amu ukwone. 21 Ne elé bós bi áneḡe Atá mmye, ne áféreḡe ebwó né efwyale gabo.’ ”

22 Pita amajóó aké, “Bós Israeli wuúḡe, Jisós ayi Nasaret alu muú yi Esowó alere enyú chánéné nnó, ji ne atóme ji getuge enyú degé ndere abó apyéé ukpekpe uno bi ulere nnó Esowó ne achyeḡe ji uto. Enyú dekaá nénde uno bina ubó upye metóó metóó enyú. 23 Jisós yina, ele ayi enyú dechye eta bós nchye nnó áwó né gekwa. Yémbó ele Esowó ne abó ámeé

me ábelé ne akaá nnó mbò ne εpyε nye. ²⁴ Ne apyε Jisós akwilé né negbo, atane ne manome nénde negbo nebò nepó ne εshye mangbaré ji, álá nkane muú denò. ²⁵ Ne Mfwa Dεvid abó ajó depò ti getúgé Jisós aké,

‘Ngene Atá Εσωωó né mβε ushu wa né gébé geko. Alu me égbé εbwònyε nnó mβεgé ne εfó.

²⁶ Né getú εyigémbò nlu ne nechóchó né metóó nkwane, mbene.

Me nlu mekwaá ne ngboó nye, yémbò nwya uméé, ²⁷ gétúgé nkaá nnó wò yi òlu Εσωωó, òlyage nye fó mendoó wa εlá né melò áwuú bóó, òlyágé nye fó Maá utóó wye yi apyéé utóó chánéné apwané mmu menome.

²⁸ Wò òleré me meti εwé mbóó mankoó ne mbó geṅwá.

Mβε nyé né mβε ushu wye, ne metóó megòmega.’ ”

²⁹ Ne Pita ama jóó aké, “Àṅmé ba, mbó mangaré εnyú gbògònnò gekwenege nte εsé, Mfwa Dεvid yelé abò ajóó mbò agbó, áníí ji, ne menome wuú εlu fa te fina. ³⁰ Abó alu muú εkpávέ Εσωωó ne abó akaá menomenyεé εwé Εσωωó abó anyεé ne ji. Ne Εσωωó jimboó ashu meko aké, ‘Ji apyε nye mpyáne Dεvid ama nnó ábé Mfwa nkane Dεvid jimboó abó alu.’

³¹ Εbye nnó Dεvid abó abò mβε age genó εyige Εσωωó apyéé nye meso gébé; ne alere nnó Εσωωó apyε nye Muú yi Εσωωó akweré ji εlá gefwa nnó akwile né negbo. Gé wye genó geji ne ji abó jóó nnó ji alá fó né melò áwuú bóó, ne geṅkwò ji gepwánege fó mmu menome. ³² Muú ayi Dεvid abó ajóó bò élé Jisós. Εσωωó apyε ji akwile né negbo ne εsé ako abi delu aṅkwale bíí dékpá ame dégé ji wáwále. ³³ Nte wuú Εσωωó apyεgé ji akwile né negbo, apyε ji ajwòle

ne geluḡe enogé eyi gelu né egbe ebwḡnye wuú, ne achye ji Mendoó Ukpea nkane ji abó anyémeno nnó apye. Genó eyigé enyú dewuú né degene mbo, ele Esḡwḡ Mendoó Ukpea ewu ne Jis̄s atómé mbaá bḡó bíí. ³⁴ Devid aye mfaánebuú wḡ; yémbḡ aké, ‘Ata Esḡwḡ ajḡó ne nte wa nnó, jwḡle fa né geluḡ eyi gelu me egbe ebwḡnye, ³⁵ kpaá te gébé gekwḡnege nye eyige mpwḡ bḡó mawame bye, mpye bwḡ ála eké mboó eweé nnó ḡneré uka mfaá.’

³⁶ “Bḡó Isreli ako abó mankaá chánéné nnó Jis̄s ayi enyú dewómé mbo né gekwa, ele ji ne alú Muú yi Esḡwḡ akweré ji elá gefwa ne alu ntó Atá ayi abó bḡó ako.”

Bḡó mbe abi ákamé mekomejḡó Pita

³⁷ Bḡó bina áwuúgé mekomejḡó yimbḡ, anyií ebwḡ matḡó ne ágií Pita ne anḡbá abifḡ aké, “Anme esé, nana ese depye nnó”?

³⁸ Pita ashúú bwḡ meko ake, “Yéndémuú nyú abó mankwḡre metḡó wuú ne áwyaá ji manaá Esḡwḡ né mabḡ Jis̄s Kras. Depyégémbḡ, Esḡwḡ ajíge nye nte gabo nyú ne achyege nye enyú echye wuú ewé elu Mendoó Ukpea. ³⁹ Esḡwḡ abó anyémeno ewéna né eta nyú ne baá nyú ne mbaá bḡó ako abi alu malḡ ayicha. Menomenyéé ewé elu mbaá bḡó ako bi Ata se Esḡwḡ akuú nnó abe abií.”

⁴⁰ Ne Pita ama gare ebwḡ gejame depḡ, ne achye ebwḡ majyé aké, “Pḡóge geme nyú né efwyalé ewe Esḡwḡ atóme nye mbaá bḡó nylene ubeé enine na.”

⁴¹ Bḡó awuúge mekomejḡó Pita, gejame ákamé ne áwyaá ebwḡ manaá Esḡwḡ. Bíí bimbḡ, delé bḡó aléé (3.000) ácho né geluage bḡó abi akame ne

Jis̄s. ⁴² Ne ebwó áfyé makpo bwó né uno bi áḡbá Jis̄s álerege, ájwalege melu ema, ányéé menyéé ne ánenemmye chóncho.

Geḡwágé Bwó Jis̄s

⁴³ Ne áḡbá Jis̄s ápyéé ufélekpa ne ukpekpe unó bi ulere utó Es̄wá, ne bwó ágegé ubi áfó, ne áchyege bwó enoge. ⁴⁴ Bwó ako abi ákamé né Jis̄s alú chóncho metwó ema, ne ákárege unó bwó ne ate. ⁴⁵ Gébé eyige f̄ó, ákpóo uno bwó, akarege ḡka yimbó ne ate nkane yéndemuú akélege. ⁴⁶ Ebwó áchónege yendé bíí né echa ure Es̄wá, anénemmye chóncho ne anyéé ntó menyéé né úpú ate, áchyege ate unó metwó ema, ⁴⁷ ne ákwáne makwa, áféege Es̄wá yendégebe. Bwó ako ágéne nkane gepó gelóglóló bwó gelu ne gejeége ebwó matwó. Ne yéndé bíí Es̄wá aférege bwó né efwyale gabo, ne agbege ebwó né echomele bwó Jis̄s.

3

Pita ne J̄on ápye mbwéré aló manke

¹ Bíí bifó Pita ne J̄on ákwóme ájyé né echa ure Es̄wá, ne gébé gebó gelu kálánká eléé ne nwómésé, ele gébé eyige mmyemenene. ² Ne ndere ebwó áchwá kpe né menombí ewé ákuú menombí melóméló, ágé mende f̄ó ayi abó alu mbwéré te ábyené ji ndere ajwolé eféé. Bwó ákpáne ji yéndé bíí, ábélege né menombi ewémbó nnó akógé deká mbaá bwó abi ákóoge akpene mmu echa ure Es̄wá. ³ Mende yimbó agéagé Pita ne J̄on ndere ájye kpe wye, akó ebwó nnó áchyé ji genó gefó. ⁴ Ape ji domeé, ne Pita aké ne ji, “Pe esé.” ⁵ Ne ape ebwó, aférege nnó áchyege nye ji genó gefó. ⁶ Pita aké ne

ji, “Mḡ yε ne ηka, yémbḡ nchyege nyε wḡ genḡ eyige nwyá. Ngarege wḡ né mabḡ Jisós Kras ayi Nasaret, kwile ka, lḡ manke.” ⁷ Ne Pita agbare ji εbwḡnyε abwε. Tenetene yimbḡ, uka mende yimbḡ utó, ⁸ anyó atene, alḡ mankene agyage. Akwólé εbwḡ, ákpe mmu εcha upε εsḡwḡ, akene, anyóge achḡge, aféεge εsḡwḡ. ⁹ Bḡḡ ako bi ábḡ álu eféé, ágége nkane mende yimbḡ akéne aféége εsḡwḡ, ¹⁰ ákaá nnó élé mende yi ajwḡlege yendégébé né menombi εwé akuú Menombi Melómelḡ εcha upε, akḡ dekḡ, ála amε mekpo fuú ne ákwé tametame nkane ágéné mende yimbḡ akéné.

Pita agare depḡre Jisós né εcha upε εsḡwḡ

¹¹ Mende yimbḡ atome wyε εshye, akwḡlege Pita ne Jḡn. Bḡḡ ako abi ágéné ji, ála mano mekpo fuú, ábḡ, ájye bane εbwḡ né εcha εwé ákuú εcha Solomun. ¹² Pita agége nkane bḡḡ áchwḡ nḡḡ εbwḡ mme, agíi εbwḡ aké, “Bḡḡ Isreli, ndé enyú détóme εsé amε mmyε, ne ndé déla mano mekpo fuú né mechḡ εwé? Enyú defεrége nnó ele uto sé ne upyé mende yina alḡ mankéné? Wa gétúgé ese depyεé unḡ bi ugḡḡ εsḡwḡ metḡḡ? ¹³ Elé εsḡwḡ ne apyé nnó ηḡḡ Jisós maá utḡḡ wuú akwḡ. Ji εsḡwḡ, alu εsḡwḡ ayi ukwene ante sé. Alu εsḡwḡ ayi Abraham alu nto ayi Asek, ne ayi Jakḡb. Ne Jisós yimbḡ ele ayi enyú debḡ dekpane, dechḡḡ né mbe ushu ampané mpa. Gébége Palet akεlege manlya ji ajye, enyú deshya wyε shya. ¹⁴ Jisós abḡ alu Muú Ukpea ne Muú ayi Cho. Yémbḡ enyú bina deshya ji ne dene Palet mmyε nnó alya muú gewu ajye. ¹⁵ Dépyεge mbḡ, dewá muú yi achyege bḡḡ genwá. Yémbḡ εsḡwḡ apye ji akwile né negbo ne εsé delu bḡḡ bi

dekpané amε degéné, ne nana degarege b̄ó mech̄o ewé. ¹⁶ Elé uto Jis̄s yimb̄o ne upyε mbwéré mende yina atóó. Genó eyigé enyú degéne ne dekaá nnó gepyε, elé gétúgέ εsé défyεé matóó ne Jis̄s yimb̄o. Elé matóó εsé ayi défyεé ne ji, ne ápyε mbwéré mende yina akéne mb̄o enyú degéne.

¹⁷ “Nana aḡmé ba, nkaá nnó genó eyigé enyú debó dechomé ne ákpakpa melo depyεε mbaá Jis̄s debó dekaá wó. ¹⁸ Es̄w̄o abó agare b̄ó ekpávέ bíi τε gachí nkane Muú yi Es̄w̄o akweré ji elá gefwa abó mangε efwyale, ne apyε nnó mech̄o ewé εbé wáwálé nkane Es̄w̄o abo ajóó mé. ¹⁹ Ne kw̄orege matóó nyú, dekéré meso mbaá nte nyú Es̄w̄o nnó ji ajinte gabo enyú. ²⁰ Depyεge mbó, Atá Es̄w̄o apyε nyε matóó nyú akwené, ne atóme nyε Jis̄s Muú yi Es̄w̄o akweré ji elá gefwa, ayi ji abó ajya nnó áchw̄o pyε enyú depó. ²¹ Ji abo manjwale né mfaánebuú kpaá τε gébέ gekw̄onege nyε eyigé Es̄w̄o apyε nyε unó uko, ukéré uke nkane ji abo apyε ukwéné b̄ó ekpave bíi ágaré. ²² Ne Mosis abó ajóó nya aké, ‘Atá Es̄w̄o atóme nyε muú ekpávέ wuu, wye nkane abó atóme me. Atanege nyε né melo nyú, ne debó manwu yéndé genó eyige ji agarege enyú. ²³ Mb̄oge muú ashyage manwu mekomejóó wuu, ábó mamféré ji né geluage b̄ó Es̄w̄o, áwá ji.’ ²⁴ Wye meti εwu εma ne b̄ó ekpave Es̄w̄o ako abó ágaré mech̄o ewé εpyεε mb̄o fí. Ló né gébέ eyi Samuele okw̄one né abi akw̄ole ji meso. ²⁵ Unó uko εbi Es̄w̄o abo apyε b̄ó ekpave bíi ágaré, úlú εbi nyú. Enyú ntó delu né menomenyε ewé Es̄w̄o abó anyεé ne ukwene ante nyú. Gétúgέ Es̄w̄o abo ajóó nya ne Abraham aké, ‘Mpyε nyε

upyáne byε uchwó ne galógáló mbaá bóó ako fa mme.’ ²⁶ Ne Es̄wá ajyagé maá utó wuú, abó mbe ató ji eta nyú nnó apye enyú delya gabo ayi enyú depyéé nnó galógáló akwólé enyú.”

4

Achwó ne Pita ne J̄n né εchomele melo

¹ Nḡere Pita ne J̄n alu jóge, ampyε upε Es̄wá fó chóncho ne muú kpaá bóó bi ábáme εcha upε Es̄wá ne bóó Sadusi fó áchwá só εbwó mejóó meno.

² Ne matóó asó bóó bina dóó gétúge Pita ne J̄n abó agarege nnó, te mbaá Jis̄s akwíle né negbo, bóó ako bi akame ne Jis̄s ákwilé nyε ntó. ³ Ne ágbaré Pita ne J̄n áfé. Nḡere nkwale akwáne, εbwó ájye fé bwó né dená, nnó mechá εwémbá εla wyε geya. ⁴ Yémbá bóó bi áwuú mekomejóó Pita ne J̄n, gejamé ákáme, ne ácho né geluage bóó bi áfyéé matóó ne Jis̄s, εbwó álú nana genógé bóó dele ata.

⁵ Bii uyyagé, afwa melo ne ákpakpa melo ne anleré mabe Es̄wá abó áchwó cho melu εma né J̄rosale. ⁶ Anas ayi abó alu εtukpe ampyε upε Es̄wá abó alu wyε, ne Kaifas, ne J̄n ne Aleksanda ne bóó abifá abi átané ntó ula gepu εtukpe ampyε upε Es̄wá. ⁷ Ne εbwó ája Pita ne J̄n, áchwá téne mbe ushu bwó, ne agii bwó aké, “Eke nnó ne enyú depyéε mechá εwena njuú? Utó nyú utané éfó? Enyú depyéε geno εyige na né mabó wá?”

⁸ Wyε né gébé eyigémbá, Mendoó Ukpea εgbeé Pita metóó ne aké ne εbwó, “Enyú afwa ne ákpakpa melo, ⁹ nnó geno εyige ese depyéε mbaá mbweré mende yina geló wó? Enyú degige ese fina nnó dekaá fó genó eyi gepye ne ji akene mbó wó? ¹⁰ Gáge

degaré enyú ne bṓó Isrēli ako nnó, ele uto Jisós Kras ayí atane Nasaret ne upyé mende yi aténé mbṓ mbe ushu enyu, atóó cháncha. Elé Jisós yina ne enyú debṓ dewómé né gekwa, ne Esṓwṓ apye ji akwíle né negbo. ¹¹ Ji ne alu ntaá eni ηwe Esṓwṓ aké,

‘Ntaá eni enyú antené upú debṓ déshya neni nela enine negbaré nékúné gepú.’ ¹² Jisós yina jimbí ne akage féré bṓó né efwyale gabo. Nendé muú yicha áπό sé fa mme yina ayi Esṓwṓ atámé nnó áchwṓ áféré esé né efwyale gabo.”

¹³ Akpakpa bimbṓ áwuúge nkane Pita ne Jṓn ajóge ayi alá pṓ ne efṓ metṓó, ála mano mekpo fuú, gétúgé ákaá nnó ebwṓ áπό bṓó ne ájye ηwe wṓ. Ne ebwṓ áte nnó Pita ne Jṓn ajóge mbṓ gétúgé ábṓ akené mé ne Jisós. ¹⁴ Ne ebwṓ abṓ ákagé shya fṓ geno eyige Pita ne Jṓn ábṓ ápyé getúgé ebwṓ ágené mende yi atóó mbṓ nkane atené nekúné anḡbá Jisós bimbṓ. ¹⁵ Eféé ne afwa ne ákpakpa melṓ bimbṓ ágaré Pita ne Jṓn nnó átané kpé dafye, ne ebwṓ álagé meso, alṓ mangíí ate aké, ¹⁶ “Esé depye nye nnó ne ande bina? Yéndémuú fa né Jerosale ákaá nnó gekpekepege ufélekpá bi, ele ebwṓ ne apyéé ne ese dékágé shya sé. ¹⁷ Yembṓ mampye nnó mechwṓ ewé emage ejye se mbe, debṓ mamfyé bwṓ mema ne ebwṓ nnó ekage ákyaá manjṓó ne muú fṓ né mbaá mabṓ Jisós.”

¹⁸ Ajṓóge mbṓ, ákuú Pita ne Jṓn ákéré mmu ne ákwelé ebwṓ mbeé nnó, “Ekagé ama atyaá mabṓ Jisós ye manleré mekomejṓó wuú mbaá muú.” ¹⁹ Ne Pita ne Jṓn áshuú bwṓ meko aké, “Enyú ambṓó ferege mechwṓ ewé, elu cho né mbe ushu Esṓwṓ,

manwu ne Ɛs̄w̄ wa manwu ne enyú? ²⁰ Ɛse deb̄o mangárégé genó eyi esé dewuú ne dégené.” ²¹ Ne afwa eso ama áfélé ebw̄o am̄e ne ályá ebw̄o nnó ájye. Ebw̄o ágé f̄o meti manchye b̄oó Jis̄s efwyale w̄o, nendé b̄oó áko áfége Ɛs̄w̄o né mech̄o ewé eb̄o epyé. ²² Elé ufélekpá wáwálé, mende yi ápyém̄o ji atóo apw̄o usaá aḡme upéa.

B̄oó Jis̄s ánemmye nnó Ɛs̄w̄o apye ebw̄o ábégé f̄o ne ef̄o

²³ Nḡere b̄oó bim̄o álya Pita ne J̄on ákérége meso, ágaré ekw̄o bw̄o genó eyige an̄o baá bií apye ure Ɛs̄w̄o ne ákpakpa mel̄o ab̄o aj̄o. ²⁴ B̄oó Jis̄s awúge m̄o, ácho melu ema anenemmye mbaá Ɛs̄w̄o aké, “Atá yi apw̄o amu, w̄o yi akwyé mfaa ne mme ne manyi ne unó uko bi úlú wye. ²⁵ Ɔpye gekwenege nte esé Devid, maa utóo wye, aj̄o né uto Mendoó Ukpea nnó,

‘Ulannó b̄oó abi alá p̄o b̄oó Jus mat̄o ás̄o bw̄o d̄oó? Ulannó b̄oó mel̄o átenege uk̄o ne Ɛs̄w̄o detuú?

²⁶ Afwa abi mme ákpómege mmye mámye bee, ne ákpakpa mel̄o átenege uk̄óló mamye ne Ɛs̄w̄o ne muú yi ji ajoyá nnó abe Muú yi Ɛs̄w̄o akweré ji elá gefwa.’

²⁷ Genó eyigé Devid ab̄o aj̄o m̄o, gepye wáwálé fa mel̄o ewé. Mfwa Her̄od ne Pontȳos Palet, chóncho ne abif̄o abi alá p̄o b̄oó Jus ne b̄oó Isr̄eli ás̄o mala manwá Jis̄s, Jis̄s muú utóo melóméló wye ayi ab̄o ojyaá nnó abe Muú yi w̄o akwere ji elá gefwa. ²⁸ Ebw̄o áchomé m̄o, ápye le geno eyige w̄o Ɛs̄w̄o né uto bye, ab̄o akwyé mé abelé nnó ub̄o mampyé. ²⁹ Atá nana gé nkane ebw̄o áfelege ese am̄e. Pye esé, baá utóo bye dégarégé mekomej̄o

wye débégé f̄ó ne ef̄ó met̄ó. ³⁰ Pye ese, depyegé b̄ó mamée atóoge ne dema depyegé ufélekpá né utó bi Jis̄s, muú utó melómél̄ wye, nnó b̄ó ákpá ame ágé utó bye.”

³¹ Gébégé áneré manemmye, mme meko anyíí né mbaá yi ebw̄ alú. Mendoó Ukpea echw̄ gbeé ebw̄ met̄ó ne epye ebw̄ al̄ mangare mekomej̄ó Es̄w̄ ayi álá p̄ó ne ef̄ó.

B̄ó bi ákamé ne Jis̄s ákarege unó bw̄ ne ate

³² Né echomele b̄ó abi áfyéé met̄ó ne Jis̄s, álu meko ama ne met̄ó ema. Muú ebw̄ f̄ó ayi áj̄oge nnó genó eyigé na elé eya ap̄ó. Ne genó eyigé muú ama awya, gelu eyigé b̄ó akó. ³³ Anḡbá Jis̄s ágarege áj̄ye ne eshye mampye b̄ó ákaá nnó, Ata Jis̄s akwilé né negbo. Ne Es̄w̄ apoóge ebw̄ ako d̄ó. ³⁴ Ye muú ayi genó gelií ji ap̄ó. Ewyage b̄ó ákp̄oo mak̄ó ye upú bw̄, ³⁵ ne áchw̄ ne manka yimb̄ mbaá anḡbá Jis̄s. Ebw̄ ákaré manka mbaá b̄ó bi ákamé ne Jis̄s ako nkane yéndemuú ákelege.

³⁶ Mende f̄ó ntó abó alu eféé ayi ákuú ji Josef, atane ula gepú ámpyee up̄e Es̄w̄. Abyé ji né mel̄ Syapr̄s ne anḡbá Jis̄s ntó akuú ji Banabas. (Ula utene nnó Memfyé b̄ó eshye.) ³⁷ Ne akp̄ó ntó mek̄ó wuú ewé ema achw̄ ne ŋka yimb̄ mbaá anḡbá Jis̄s.

5

Gebyogé Ananiya ne Safira

¹ Ne mende f̄ó ayi ákuú ji, Ananiya ne mendée wuú Safira abó ákame mankp̄o melu mme bw̄ ema. ² Yémb̄ ebw̄ ne mendée wuú ákame mambi

ḡka eyifó, ne ákpá eyi eiaá áchwó chyéé áḡbá Jis̄s. ³ Ne Pita agíí Ananiya aké, “Ulannó ólyaá danchomeló akpene mmu metó wye? Nde gepyéé obíí gebagé ḡka eyigé ósele ne óchwó byó gebyó mbaá Mendoó Ukpea? ⁴ Mekóó ewé ókpóó ebó elu ewye, ne ḡka yi ósele ele ejye. Nde gepyéé ópye gefóge mechó ewéna? Óferé nnó óbwólege mbó le bóó ayi óbyóge mbó le gebyó mbaá Eṣṣwá.” ⁵⁻⁶ Ananiya awúge mbó, akwé mme, agbó. Njye usa akéle ndeé, afyale genkwó jíí, ákpá ájye níí. Bóó ako bi áwuú mechó ewé, efóó ekwó ebwó matóó.

⁷ Nchwaneke eleé eke ekwónege mendée wuú achwó kpe mmu, ayi alá kaá mechó ewé epye menó wuú wó. ⁸ Ne Pita agíí ji aké, “Gare me wáwálé wye, nnó ḡka eyi enyú ne menó wye deselé né mekóó ewé dekpó ná”? Ne Safira akame aké ebyembó.

⁹ Ne Pita ama gíí ji aké, “Nde gepyéé enyú ne menó wye dekame manchwó mua Mendoó Ata Eṣṣwá? Gé majyá bóó né menombi, elé bóó bi ajye níí menó wye, ákpáne nyé wó ntó áfé aníí.” ¹⁰ Pita ajóge mbó, ténetene Safira akwé mbe ushu wuú, agbó. Nje usa bimbo ákpegé mmu, ágé nnó ágbo ne ákpá, ji ajye níí kwókwólé ne menomé menó wuú. ¹¹ Bóó Jis̄s ne bóó bifó ako abi abó áwuú mechó ewé, ábó efóó.

Anḡbá Jis̄s ápyé ufélekpá ne ukpékpé uno

¹² Anḡbá Jis̄s ábó ápyéé gejamégé ufélekpa ne ukpékpé uno ebi uléré utó Eṣṣwá né metóó metóó bóó. Ebwó ne bóó bi akame ne Jis̄s ako achwó yendégébé né echa upé Eṣṣwá, ajwólege né melu ewé ákuú egbe ewé Solomun. ¹³ Ye muú yi akya manchó ne ebwó apó. Yémbó bóó ako áfége bwó

ḡó. ¹⁴ Ye nkane elúmbḡ gejamégé ḡó áfyéé matóó ne Jis̄s ne gejamégé andée ne ande akpéne né echomele ḡó bíí. ¹⁵ Gétúgé ufélekpá ebi anḡbá Jis̄s apyéé, ḡó ákpáne ḡó mameé bwó né uló ne ábélege né anó mati nnó Pita ake akóge eféé, mendoó wuú ekage kóo ebwó mmyé. ¹⁶ Ne gejamégé ḡó ntó ábó átané né maló ayi álu kwókwólé ne Jerosale, áchwó ne ḡó mameé ne abi aló nchye achyege bwó efwyale mbaá anḡba Jis̄s, ápye ebwó ako átóoge.

Achyé anḡbá Jis̄s efwyale

¹⁷ Etukpe ampye ure Esḡwḡ ne ekwḡ wuú, abi alu né geluage ḡó Sadusi awya gembya né matóó bwó ne anḡbá Jis̄s, ¹⁸ ne átó ḡó ájye pye anḡbá Jis̄s, áfyé denḡ. ¹⁹ Yémbḡ, né utuú bimḡ, ekiénné Esḡwḡ echwḡ néné manombi gepúge denḡ ebwó átané ne eké ne ebwó, ²⁰ “Chóge mmu echa ure Esḡwḡ, detene, degare ḡó bi alu eféé mekomejóó yi áchwḡ ne geḡwá geké.”

²¹ Ne ebwó áwúge mbḡ ujjage ájye kpe mmu echa ure Esḡwḡ, aló manlerege ḡó.

Eke ewyage etukpe ampyéé ure Esḡwḡ ne ekwḡ wuú ne ákpakpa ḡó Isreli áchomé né eso. Ató ḡó bee né gepúge denḡ nnó ajye gbaré anḡbá Jis̄s bimḡ áchwḡ ne ebwó. ²² Ebwó ájyégé ewu ágé bwḡ wó, ne ákeré meso áké, ²³ “Ese deféé né gepúge denḡ, degé nnó ágbé manombi chancha, ne ḡó bi ábáme átené wyé. Ne gébége ebwó ánené manombi, degé ye muú né mmu wó.” ²⁴ Muu kpa ḡó bi ábáme echa ure Esḡwḡ ne anó baá bi apye ure Esḡwḡ áwuge mbḡ makpo átya bwó mmu. Ne áló mangií geme bwó áké, “Mechḡ ewé ebe nyé nnó?” ²⁵ Wyé gébé

eyigembó muú fó atané né dafye, áchwó ajóó aké, “Gege bóó abi enyú degbé mmu gepúge denó, álu nana mmu echa ure Esówó, álerege bóó.”²⁶ Ajóge mbó muu kpa bóó abi ábáme echa ure ne ekwó wuu áfé ásé ebwó aló manchwó. Yémbó ája bwó jame wó, getúgé áfóó nnó bóó bi álu mmu, átóme nye ebwó né mataá.

²⁷ Achwógé ne ebwó, ápye anḡbá Jisós átené mbe ushu ákpakpa meló. Ne etukpe ampyé ure Esówó agii bwó ake,²⁸ “Pó esé debó dekwelé enyú mbeé nnó degarege sé bóó depóré Jisós. Ne nana depye mekomejóó ayi ake agyaá Jerosale meko, enyú dekelege nnó bóó áshúle esé ndo nnó esé dékaá ula negboné Jisós.”

²⁹ Pita ne anḡbá Jisós abifó áshuu meko áke, “Ese debó mampye le genó eyige Esówó akélege, epófó eyigé akwaá ákelege.”³⁰ Esówó yi ukwené ante sé, ne apye Jisós akwile né negbo, Jisós ayi enyú dewáné né gekwa.³¹ Ne Esówó abwe mabó mií, apye ji ajwóle né geluó eyi gelu né égbé ebwónyé wuu nnó ji abe Menómbé ne Menchyé genwá. Apye mbó nnó bóó Isreli ákwóre matóó bwó, ne ji ajinte gabo bwó.³² Ese delu bóó abi áfye nnó degarege uno bi, ne ese degarege chóncho ne Mendoó Ukpea ewé Esówó abó achye mbaá bóó abi awuu ne ji.”

³³ Bóó eso áwuge mbó, nchye anwyóné ebwó te ábó ákelege manwá anḡbá Jisós.³⁴ Gamalya, muú ama né geluage bwó akwile ka aké, ásé kpé bóó bimbó átáné dafye. Gamalya alu muú Farasi ne ménleré mabé Esówó, bóó ako ntó anogé ji, ajóó aké, áse bóó bimbó átáné kpe dafye.³⁵ Ewyagé ajóó ne bóó eso aké, “Bóó Isreli ferege mechó ewé dekelege mampye ne bóó bina chánéné.”³⁶ Tege, gébé gefó,

mende f̄o ayi ákuú ji Teudas, alomé ne εwu nnó ji alu men̄o muú. B̄oó bi akw̄ale ji, álu genóge meléé. Gébége áwáné ji, b̄oó bi átyaá ucheme bií ukwé. ³⁷ Ne mende f̄o nto ab̄o ama lome ne εwu né gébé eyige ápáné b̄oó, ákuú ji Judas ab̄o atane melo Galilií. Apye gejamégé b̄oó ákw̄alé ji. Yémb̄o gébége áwané ji, b̄oó bi átyaá ne mab̄o mií mánó. ³⁸ Ndere mech̄o ewé elúmb̄o, nchyege enyú majyé nnó delya b̄oó bi ayye, ékágé dépye ebw̄o genó. Mb̄ogé unó bi ebw̄o ágarege ne ápye utané né amu ákwaá, unómé nye. ³⁹ Ne mb̄ogé utané né amu εs̄w̄o, dekágé tene f̄o ukóló ne ebw̄o. Enyú dekage gé nnó demye mb̄o le ne εs̄w̄o. Ne b̄oó eso ako awúge mb̄o, ákamé ne ji.”

⁴⁰ Ne ebw̄o áku áḡbá Jis̄s nnó ákéré mmu, áchw̄oge ásé bw̄o ne matúle, ne ákwelé bw̄o mbeé nnó ámage gare se b̄oó mech̄o Jis̄s. Eféé ne álya bw̄o nno ájyé. ⁴¹ Ndere ebw̄o átané né eso, ájyé, álu ne met̄o meḡomeḡo, nnó εs̄w̄o agé nnó ebw̄o ákwane mankpa mekpo gen̄o né getuge Jis̄s. ⁴² Yendé bií álerege b̄oó né εcha upe εs̄w̄o ne ákene ntó upú upú ágarege b̄oó abya melóméló nnó Jis̄s alu Muú yi εs̄w̄o akweré ji elá gefwa.

6

Ajya ande makpo akeneama nnó ápoóge Anḡbá Jis̄s

¹ Né gébé eyigemb̄o, εchomele b̄oó Jis̄s ewéne ejyé mb̄emb̄e nkane gejamégé b̄oó ábáneḡe bw̄o. Abi aj̄oge mej̄oó Grek ab̄o ás̄oó mat̄oó ne abi Hi-bru nnó áfwalege akwi andeé bw̄o né uno bi ákarege yendé bií. ² Ne anḡbá Jis̄s afyaneapéa

ákuú bós Jisás ako ne ake ne ebwó, “Epfó chó nnó esé delyaá mangaré mekomejóó Esòwò, depáne le depàre menyéé mankaré. ³ Ne aḡmé sé, ndere elúmbò, eló nnó enyú déjyá bós akeneama nnó ápyegé utóó ebi. Bós bina abó mambé abi bós ako ákamé nnó awya gepò gelógeló ne ákaáge geno chánéné ne Mendoó Ukpea egbeé bwó matóó. ⁴ Ne esé anḡbá Jisás dechyege nye gema se geko né mmye manene ne mangarege mekomejóó Esòwò.”

⁵ Ne bós ako áwúge mbò, matóó agó bwó. Ne ajya Stéfén ayi áfyéé metóó ne Jisás dós ne Mendoó Ukpea egbeé ji metóó. Abifò alú Filip ne Prokòròs, Nikanò ne Timòn, Pamenas ne Nikolyòs ayi atané melò Antiòk ayi alaá muú Jus. ⁶ Ebwó áchwò ne bós bimbò né mbe ushu anḡbá Jisás, ne anḡbá Jisás áneré bwó amu mmye anemmye eta bwó.

⁷ Ne mekomejóó Esòwò akene agyage, ne echomele bós Jisás ewé elu né Jerosale ewene ejye mbe, ne gejamégé ampye ure Esòwò ákwólege ntó depàré Jisás.

Apye Stéfén

⁸ Stéfén yina ayi ebwó ábó ajya, alu muú yi mejé Esòwò ebó elu ne ji ne Esòwò achyege ji uto apye ufélékpá ne ukpekpe uno né metóó metóó bós. ⁹ Bós Jus fò áchwó, álo manyéé mbeé ne Stéfén. Ebwó ne áwya echa mmyemenene ewé akuú echa bós bi átané defwé. Ebwó abò átané melò Seren ne Aleksanda ne abifò nto atané gebagé mewaá Silisya ne Esya. ¹⁰ Ebwó ápulé mankwòre depò tire Stéfén agare meti epó, getuge Mendoó Ukpea ebò echyege ji denḡare mejóó.

11 Ne ebwó achyé bóó fó unyielé nnó áchwó byó gebyó nnó ebwó abó áwuú nkane Stēfen ájójge mejóó mebomebo ne Eṣowó ne Mosis. 12 Mechó ewé esó bóó matóó chóncho ne ákpakpa meló ne anlere mabé Eṣowó. Ne ájye pyé Stēfen áchwó né mbe ushu echomele ákpakpa bóó Jus. 13 Bóó bina áchwó ne bóó bifó abi ágaré gebyó ake, “Mende yina ajójge mejóó mebomebo mbaá echa ure Eṣowó se yendé bií ne mabé Mosis. 14 Esé debó dewú ji ajóó ake, Jisás, mende Nasaret ammuú nyε echa ure Eṣowó ne akworege nyε ntó gepoge meló geko eyi Mosis abó aléré esé.” 15 Bóó ako abi abó alu né echa eso ewémbó, átó Stēfen amε mmyε ne ágé nnó ushu bi ukwóré úlú eke ebi ekiénné Eṣowó.

7

Mekomejóó Stēfen

1 Ne etukpe ampyé ure Eṣowó egíí Stēfen eke, “Unó bi bóó bina ajójge nnó úlú wáwálé?” 2 Stēfen ashuú ebwó meko ake, “Antε ba ne aḡme ba wuúge, gemégé nnó gekwenege nte esé Abraham awile gebu né meló Haran, Eṣowó, Mfwa genbó aléré nya mmyε gébégé Abraham abó alú né meló Mesopotemya. 3 Ne abó ajóó nya ne ji ake, ‘Lyaá ula gepú byε ne meló wye, cho né meló ewé nlerege nyε wó.’ 4 Ténéténé yimbó, Abraham alyaá meló Chalda ajye jwale né meló Haran. Ne nte Abraham ágbógé nya, Eṣowó apye Abraham nnó alyaá meló ewémbó achwó né meló ewé esé delu mbó wye nana. 5 Ndere abó alu fεé, Eṣowó achye fó ji ye ekeke melu mme nnó ebe ewu wó. Yémbó Eṣowó anyémeno nnó achyεge ji meló ewena nnó ebé ewú ne upyáne bií. Eṣowó abó ajóó depó ti gébégé Abraham álá pó ye ne

maá. ⁶ Ne Ἐσωω ama jḡó ne ji ake, ‘Upyáne bye ubεé nyε anḡεé né melḡ ewéchéá, ubεé nyε nkane afwε ne bḡó áfwalege nyε bwḡó né usaá anḡμε esaá. ⁷ Yémbḡ nchyege nyε bḡó melḡ ewémbḡ gekpékpéḡé εfwyale ne upyáne bye ulyagé melḡ ewémbḡ uchwḡ unóge me fa.’ ⁸ Ne Ἐσωω abḡ achye Abraham gepḡḡé menomenyεé ewémbḡ eyi gelu mansḡ nsḡ. Ne Abraham ábyéḡé nya Asek, ndḡ enée ékwónéḡé, asḡ ji nsḡ. Isek ntḡ asḡ nya maá wuú Jakḡb nsḡ ne Jakḡb ntḡ asḡ nya baá bi afyaneapéa nsḡ abi álú nto ukwene ante se abi nana.

⁹ “Éwyágé, ukwéne ante sé bina, ákélégé sé mangé meḡmé bwḡó Josef ne ákpḡ Jḡsep nkane mefwε né melḡ Ijip. Yémbḡ Ἐσωω abḡ abame wyε ji, ¹⁰ ne aféré ji né εfwyale meko ewé ji abḡ agéne. Achyé ntḡ denḡa eti depye Fero mfwa bḡó Ijip agboó ne ji. Fero apyé ji ala muú kpaá melḡ Ijip ne apelé ntḡ ula gepú bií. ¹¹ Éwyágé emímí mesa akwé né melḡ Ijip chóncho ne melḡ Kanaan, bḡó ágé εfwyale dḡó ne ukwéne ante se upḡ nya ne menyεé. ¹² Ne Jakḡb awuúḡé nnó menyεé alu né melḡ Ijip, atḡ baá bií abi alu ukwéne ante se εwu. Ge ndḡ mbe ayi εbwḡ ájye εwu na. ¹³ Ne ndḡ ayifḡ yi εbwḡ ajye, Josef apye anḡmé bií akaá ji, ne Fero Mfwa bḡó Ijip ntḡ achwḡ kaá ula gepú Josef. ¹⁴ Ne Josef atḡ bḡó nnó ájyé se nte wuú Jakḡb ne ula gepú bií uko áchwḡ jwḡlé né Ijip. Bḡó ula gepú bií ako abḡ álú usaá uléé meso nekuú né gébé eyigembḡ. ¹⁵ Jakḡb awuúḡe mbḡ, akpá ulagepú bií uko, ashulé afe né Ijip. Ji ne baá bi abi alu ukwéne ante εsé ála nya εwu áḡbḡ εbwḡ ako. ¹⁶ Éwyágé bḡó ákpá unḡkwḡ bwḡó, áfé né melḡ Shechem, áníí né manome ayi alu muú mataravé ne melu ewé Abraham abḡ anamé ne ḡka

mbaá matoó Hamō nte Shekem.

17 “Gemεge nnó gέbé gekwōné εyigé Εσωω άchwō pyε genó εyigé ji abō anyémēno ne Abraham, bōó εsé abi abó alu né melō Ijip, ája kpaá apwō amu. 18 Ne áfyé mfwa ayicha né Ijip ayi álá kaágé Josef. 19 Mfwa yina achwó ne defya mbaá bōó sé. Afwalege εbwó ne apyέε bwó nnó abelégé baá bwó abi kōkō né dafye nnó agbó. 20 Wyε né gέbé εyigembō ne ábyené ntó Mosis. Mosis abō alú maá yi alōme ulóó dōó né ame Εσωω. Awéé ji né ámfaá áléé né gepú bwó. 21 Ne gέbégé alyá ji dafye, maá mfwa Fero ayi mendée achwó akware ji, awéé ji ne asé nkane maá wuú. 22 Ne εbwó álere Mosis dengare bōó Ijip deko ne awéé abō alu gekpékpégé muú ne awya mekomejōó meno melóméló, ne mēmpye unó.

23 “Mosis akwōnege nya usaá aḡme upéa, ekwó ji metóó nnó ajye gé aḡmé bíí; bōó Isreli. 24 Ndere ajyé, agé nkane muú Ijip fó atulege muú Isreli, achwó genḡá ne awá muú Ijip yimbō. 25 Mosis abō aferé nnó aḡmé bíí abō ákaáge nyε nnó Εσωω atóme nyε ji nnó achwó fére εbwó né εfwyale. Yémbō ákaá wó. 26 Bíí uyyagé ama ajye gé bōó Isreli apéa nkane amyε ne ate. Amua mangbaré εbwó ne ajóó ne εbwó aké, ‘Enyú delu aḡmé, demye ndé?’ 27 Yémbō muú ayi abō akelé menḡmé wuú mpa, ammu Mosis ne agíí ji ake, ‘Nde muú afyé wō nnó obé Mfwa εsé ne ḡpane depōré εsé?’ 28 ‘Okεlege ntó manwá me nkane obō ḡwané muú Ijip yimbō njuú?’ 29 Mosis awuúge mbō, εfó ekwō ji metóó ne alyáá Ijip, abó afé né meló Midiyan. Alá εwu, abá mendée, abyε baá ande apéa.

30 “Usáá aḡmé upéa ukoóge, Mosis agé ekiénné Eṣṱwṱ né mewε ewé ebṱ elúle né genṱ. Ewena epye né mashwṱne, kwókwlé ne mekwε Sinay. 31 Mosis agegé mewε ewémbṱ, ala meno mekpṱ fuú. Ne ndere ajye kwókwlé mangε ewu chánéné, Atá Eṣṱwṱ jṱó efεε ake, 32 ‘Élé me Eṣṱwṱ ayi ukwene ante byε, Eṣṱwṱ ayi Abraham, ne ayi Asek ne Jakṱb.’ Mosis awuúge mbṱ, alṱ maḡweré ne efṱṱ ne akelege sé mampε melu ewémbṱ. 33 Ne Eṣṱwṱ ama jṱó ne ji ake, ‘Féré uno uka byε nende melu ewé ṱtené mbṱ elé melu ukpea. 34 Me ngé gekpékpé gé efwyale ewé áchyεge bṱṱ ba né Ijip, ne nwú magbo ayi ebwṱ alile ne mesómé. Nkawu ne nshulé mme nnó nchwṱ mféré ebwṱ né efwyale ewémbṱ. Nana cho, ntṱme wṱ né Ijip.’

35 “Ne Eṣṱwṱ atṱ Mosis yina nnó ájyé ábé memféré bṱṱ Isrēli né efwyale ne amá be mfwa bwṱ. Ji ne bṱṱ Isrēli abṱ ashya agíi ji aké, ‘Nde muú afyε wṱ mfwa ne mepane depṱré εsé?’ Ne nana Eṣṱwṱ abṱ atṱ ekiénné wuú ewé Mosis agéné nkane mewε né genṱ éyigémbṱ nnó echyε Mosis εshyε mampyε utṱṱ bíi. 36 Ne Mosis ajyé apyε gejamége ufélekpá ne ukpékpé unṱ né Ijip ne alé féré bṱṱ Isrēli. Ama pyε gejamége ufélekpá né ebεé megelé, ne mashwṱné ayi ebwṱ ábṱ ábelé wyε usáá aḡme upéa. 37 Wyε Mosis yina ne abṱ ajṱṱ ne bṱṱ Isrēli nno, ‘Eṣṱwṱ atṱme nyε enyú Muú ekpávε wuú ayifo wyε nkane atṱme me ne atanεge nyε né ntone enyú.’ 38 Ema elu wyε Mosis yina ne ekiénné Eṣṱwṱ ebṱ ejṱṱ mejṱṱ ne ji né mfaá mekwε Sinay, gébége ji ne ukwene ante εsé abṱ áchomé né mashwṱne. Ne ekiénné Eṣṱwṱ ewémbṱ echyé ji mabe Eṣṱwṱ ayi alu te kwyakwya nnó achyε ese.

39 “Né gébé géfó ukwene antε sé bina akεlege sé manwu Mosis ne áke ji ábéle babá, ne ábó ákεlege mankére né Ijip. 40 Ne εbwó ájós ne Ερον áké, ‘Kwyé εsé áló uka nnó ájámé εsé meti, Mosis ayi aféré εsé né Ijip, dekaá fó genó eyi gepyé ji né mfaá mekwε wó.’ 41 Ala mbó ákwyé meló uka ayi áfulé mpó, áwané menya, ápyéé upε ájele meló uka yimbó nkane uka bwó, ne matóó agóó bwó yendégébé né genó eyigé ákwyé ne amu. 42 Ne Εσωω agεge mbó, ati meso ne εbwó ne alyaá εbwó nnó ápyε nkané eji εbwó. Ne εbwó anoge mḡmεé, mfaá, ne ambe wyε nkane ábó ásámé né ḡwe bóó εkpávε bií nnó, ‘Bóó Isrēli, enyú dekene né mashwone né usaá anḡmε upea, dewane menya depyé upε, yémbó depyé fó upε bimbó né eta wa. 43 Depyε le eta áló uka abi enyu dekwyε ne amu. Dekpane gétoḡé melo uka ayi ákuu Molok, ne dekpane ntó membe melo uka ayi ákuu Refan. Né getú eyige na mbúu nye enyú défé tete dekoó Babilon.’

44 “Ne nkane ukwene antε ese bina ábó ála né mashwone mbó ábó áwya gétoḡé upε eyi geleré nnó Εσωω abó álú ne εbwó. Mosis ne abó akwyé geto eyina wyε nkane eyige Εσωω abó aleré ji nnó apyε. 45 Ebéleḡé baá bwó áσε gétoḡé upε eyigembó mbaá ukwene antε εsé bimbó, ákpa geji gébéḡé ábó ákéné ájye ne Joshua áfóḡe mme bóó abi alu eféé. Nḡere ájye, Εσωω alu bwó mbe abuu bóó bimbó né maló. Ne geto yina gela fa kpaá τε gébé eyige Mfwa Devid agbaré melo εwé. 46 Devid abó alu muú yi Εσωω abó ájelé ji dáo. Né gébé géfó ji anemmyε nnó Εσωω agó ji aténé ji gepu, ji ayi alu Εσωω Jakób.

47 Yémbō ele Solomun, maá mfwa Devid, ne abō atené gepúgē Ἐσωω.

48 “Yémbō epōfō nnó Anyátá Ἐσωω ajwōlege né upú ebi bōó atené, wye nkane Muu Ekpáné Ἐσωω abó asamé nnó Ἐσωω ake,

49 ‘Mfaánebuú alu gelú ya ne mme alu genóó eyige nnérege uka ba. Nde gefóó gepú eyigé muú akage atene nnó mbé wye? Melu f́ elu ewé nkage jwōle wye? 50 Pó me mbōó ne nkwyē unó bina ukó?’

51 “Stēfen ájógē mbō, aké ne ebwó, “Enyu antoó makpo, ne bōó bi áñeáge matóó, enyú degbé matu eke bōó bi ála kage Ἐσωω. Enyú deshya yendé gebé genó eyigé Mendoó Ukpea ejóge wye nkane ukwéne ante enyu ábó ápyé. 52 Muú ekpáné Ἐσωω fō alu ayi ukwene ante nyú abō alá kelé manchō ji genwá wó? Abó áwá bōó bi Ἐσωω atómé nnó ábó mbe ágaré nnó Maá utó Ἐσωω ayi wáwálé achwō. Ne achwógē enyú dechyé ji mankwá ne dewá ji. 53 Wye enyú abi depye mbō ne debó deselé mabe ayi makiénné Ἐσωω áchye enyú ne nána deshya mambélé aji.”

Awá Stēfen ne mataá

54 Bōó kpakapa melō áwuge depó etiré Stēfen ajóó, nchye anwyoné ebwó, ame ágelé ebwó mekpo. 55 Yémbō Stēfen ape nfaánebuú domeé, Mendoó Ukpea egbeé ji metóó ne agé genḡbōge Ἐσωω ne ama ge Jis̄s nkane atené né egbe ebwōnyē Ἐσωω. 56 Ne Stēfen aké, “Pēge degé, ngé mbō memombi mfaanebuú enené, ne Maá Nte Mekwaá aténé né egbe ebwōnyé Ἐσωω.”

⁵⁷ Awuúgé mb̄o, ágbé amu matu, ádo elúlú, aw̄o achwó ji mmye ágbaré ji, ⁵⁸ ája ji, áfé mekpo meti, ál̄o mantome ji mataá nnó áwá ji. Ne b̄oó abi ábó ámalé Stēfen mech̄o mmye, áferé mandeé bwó áchye gesagé muú ayi ákuú ji S̄ol ne ál̄o Stēfen mántó. ⁵⁹ Ne nkane átome ji, Stēfen anemmye áké, “Atá Jis̄s se mendoó wa.” ⁶⁰ Ewyágé ató mánó mme, akalé kenké ake, “Atá Ōfyegé f̄o b̄oó bina mmu met̄oó né gabo ayi ebwó ápyéε mb̄o.”

Aj̄ogé mb̄o met̄oó ekwé, ne S̄ol at̄ené efeé akamege ne mekpo nnó áwá ji.

8

S̄ol ak̄elege manch̄o genwágé b̄oó Jis̄s

¹ Wye né bii bim̄o, b̄oó ál̄o mankelé mati manch̄o genwágé b̄oó Jis̄s né Jerosale. Ne ebwó ábó átyaá áfé né gebagé mewaá Judiya ne Samariya. Wye anḡbá Jis̄s ne áláa né Jerosale. ² Nkane Stēfen ab̄o agbó, b̄oó f̄o abi anoge Ēs̄ow̄o abi áláa né Jerosale ákpá genkwó ji anii ne ali ji ne gekpékpégé mesóme. ³ Yémb̄o S̄ol amyε ele nnó anii mbwe b̄oó Jis̄s ako. Akpene upú upú apyene andeé ne ande áfyé né den̄o.

Filip Agaré Mekomej̄oó Ēs̄ow̄o né Samariya

⁴ Ne b̄oó ankw̄olé Jis̄s abi ábó átyaá, ák̄ene malumalu ágarege mekomej̄oó Ēs̄ow̄o. ⁵ Filip ab̄o ashulé áfé né mel̄o Samariya ewé kpaá, agarege dep̄aré Muú yi Ēs̄ow̄o akweré ji elá gefwa. ⁶ B̄oó áwuú dep̄o etire ji aj̄oge, ne ágé gejamégé ufélékpá ebi ji ab̄o apyε, ne áta matu ák̄elege nno agarege wye ebwó garege. ⁷ Ne aló nchye átanege gejamégé b̄oó mmye ákalege, ne b̄oó átoógé. B̄oó uchanchi ne

ubwéré bṓó átoó ntó ⁸ Ne bṓó melṓ ewémbṓ álú ne gejamégé nechóchó.

⁹ Mende fṓ abó alu eféé ayi ákuú ji Simun. Abó akpea megya tε gachi ne bṓó Samariya ako ála mano mekpo fuú. Ne asele gemε ji nnó alu menṓ muú. ¹⁰ Bṓó ako, ambané ne bṓó kpakpa átá matu awuú genó eyigé Simun ajṓge, ebwṓ áké: “Mende yina awya uto Esṓwṓ ebi upwṓ amu.” ¹¹ Ne ebwṓ afwṓrege wyembṓ néndé abwṓlége με ebwṓ tε gachi né megya ayi ji akpea. ¹² Ne Filip achwṓgṓ, agarege bṓó abya melómélṓ nkane gefwage Esṓwṓ gelu, ne depṓré Jisṣs Kras, bṓó ákamé ne ji andée ne ande ne áwyaá bwṓ manaá Esṓwṓ. ¹³ Simun jimboṓ ntó áfyéé metṓṓ ne Jisṣs ne áwyaá ji manaá Esṓwṓ. Ne ji ajwṓlé fíí ne Filip, agene ufélekpá ne ukpékpé unó bi ji apyé ne aláa menṓ mekpo fuú.

¹⁴ Ne áṅgbá Jisṣs abi abṓ aláa né Jerosale, áwuúge nnó bṓó Samariya nto ákamé mekomejṓṓ Esṓwṓ, átṓ Pita ne Jṓn ewu. ¹⁵ Ajyεge, ágé bṓó bi ákame ne Jisṣs ewu ne álṓ manεmmyε nnó Esṓwṓ átṓ bwṓ Mendoó Ukpea, ¹⁶ nendé Mendoó Ukpea élú dankpé ebwṓ mmyε. Abó áwyaá ebwṓ manaá Esṓwṓ mamímamí nkane bṓó bi ákwṓlege Atá Jisṣs. ¹⁷ Pita ne Jṓn ánerege manεmmyε, ánééré ebwṓ amu mmyε ne Mendoó Ukpea echwṓ ebwṓ mmyε.

¹⁸ Simun agégé nkane áṅgbá Jisṣs ánééré bṓó amu mmyε ne Mendoó Ukpea ekprené ebwṓ mmyε, achyé ebwṓ ṅka, ¹⁹ ake, “Kpoge me uto bina nnó nnerégé muú ebwṓ mmyε Mendoó Ukpea ekpe ji mmyε.”

²⁰ Ne Pita ajṓṓ ne ji aké, “Echye wṓ ṓnṓ ne ṅka jyε. ṓféré nnó muú akage na echye Esṓwṓ ne ṅká? ²¹ ṓbṓ mechṓ né utṓó ebi wṓ, nende metṓṓ wyε epṓ pṓpṓ

né mbe ushu Esòwò. ²² Ne nana kwòre metòó wye né ubobo unó bi òferege, ne ònemmye nnó Esòwò ajinte gabo yina ayi òmèé mampye. ²³ Nge nnó òkií fò galógáló, ne gabo awé wò nkane muú denò.”

²⁴ Ne Simun akwò Pita ne Jòn mata nnó, “Èbwò ànémmye mbaá Atá Esòwò nnó ekage geno gemá eyige èbwò ajòó gepyé ji.”

²⁵ Pita ne Jòn ànérégé mangaré mekomejòó Esòwò, álo mankére né Jerosale. Ne ndere ájyé, ágarege abya Esòwò melóméló né gejamgé malò bòó Samariya.

Mende ayi atané Etopya akamé ne Jisás

²⁶ Filip alagé meso, ekiénné Esòwò echwò ejòó ne ji eké, “Kwili, shule òjyé né nte melò. Òkwònégé ewu, kwòlé meti ewé etane Jerosale ejye Gasa. Meti ewé ji ajògembò bòó àkéné sé wye dòó dòó.” ²⁷⁻²⁸ Filip awugé mbò ashule afé ewu. Agé mende fò abò ajye nóge Esòwò né Jerosale, akerege né mekò wuú, ajwòle né mboó gese uka upea ayi géjuná ne gejame. Abò alu muu kpaá né melò Etopya ji agbarége egbògòlo mekwa ñka ewe Kandise Mfwa mendée ayi abòó melò ewémbò. Abò ajwòle ajòge ñwe ayi Asaya muu ekpavé Esòwò asámé. ²⁹ Ne Mendoó Ukpea ejòó ne Filip eké, “Ke chò bané mboó gese yimbò.” ³⁰ Èféé ne Filip abò ajye bané ji ne awuú ndere mende yimbò ajòge ñwe Asaya. Filip agií ji aké, “Òkagembò genó eyige òjòge?”

³¹ Mende yimbò aké, “Mpye mbò nnó ne nkaá ayi muú alá pò mangaré me ula wó.” Ne akuú Filip nnó akwò mfaá mboó gese, ajwòle ne ji. ³² Melu ñwe ewé ji ajòge mbò eké, “Abò alu nkane egòñme ewé ágbaré ájye wá, ye mankale ekále wó wye

nkane maá εḡḡme ayi ákpálege ji bya mmye álá kálégé. ³³ Achyḡ ji mekpó genḡó ne ye muú yi apané mpa wú cho apó. Wáa akuú nyé mabḡ baá bii nkane áchḡó mbḡ ji ḡḡwá”?

³⁴ Muú kpaá yimbḡ agíí Filip aké, “Garé me, Muú ekpávḡ Εḡḡḡ yina ajḡge mbḡ depḡ ti getuge wáa? Ajḡgḡmbḡ le ne ḡeme jii waá ne muú yichá?” ³⁵ Ne Filip alḡ mangaré ji né ḡḡe yina, abya melóméló ayi akené atúu ne Jisḡs.

³⁶ Nḡere ákene ájyḡ, ákwḡné mbaá yi nnyi nḡlú, muú kpaá yimbḡ ake, “Gé nnyi na, ndé ḡemage ḡbé nnó ḡwyaágé me manaá Εḡḡḡ?” ³⁷ [Filip ashúú ji meko aké, “Mbḡge ḡfyḡgé metḡó meko ne Jisḡs nkage wyaá wḡ manaá Εḡḡḡ”. Ne ake: “Nkame nnó Jisḡs alu Maá Εḡḡḡ”.]

³⁸ Ne Muú kpaá yimbḡ aké ápye mboó ḡese atené εbwḡ ne Filip áshulé áfé né nnyi, ne Filip awyaá ji manaá Εḡḡḡ. ³⁹ Εbwḡ átánégé mmu nnyi, Mendó Ata ekpa Filip ayi mende yimbḡ álá ḡe sé ji wḡ. Yémbḡ akené wye ajye ne nechḡchḡ. ⁴⁰ Filip ake apele agé nnó ji alu né Asḡtus, ne akene ajye, agarege abya melóméló né malḡ ayi álú né ḡebagé mewaá εyigembḡ kpaá te akwḡné melḡ Kaisaria.

9

Sḡl akwḡré akame ne Jisḡs

¹ Yémbḡ Sḡl alú tóme εshye, afelege bḡó Jisḡs ame nnó awane εbwḡ, nká wu ne ajye agé εtukpe ampyḡ ure Εḡḡḡ, ² nnó asá bḡ ḡḡe ató né macha mmyemenene bḡó Jus áyi álú né melḡ Damaskḡs nnó mbḡgé ajyḡgé agégé bḡó bi akwḡlege meti Jisḡs, apye bwḡ, awé, achwḡ ne εbwḡ né Jerosale.

³ Nḡere alya ajyé, gébégé ale kwókwólé ne Damaskós wye mbélépó geḡgbó gétané mfaánebuú, geshwané gegyá ji mme. ⁴ Geḡgbó eyimbó gékpéḡé ji amε, akwé mme ne awú nkane muú fɔ akúú ji aké, “Sɔl, Sɔl, ndé ɔkelege mancho me geḡwá?”

⁵ Sɔl agíí aké, “Wɔ waá Atá?” Meko yimbó aké, “Élé me Jisós ayi ɔkelege mancho ji geḡwá. ⁶ Yémbó kwili ka, kwóné né melɔ ewémbó, εφέε ágárege nyé wɔ geno eyige ɔbɔ́ mampye.”

⁷ Bɔɔ bi ábɔ́ ákéne ne Sɔl áwúḡé meko yimbó, ágé muú fɔ wɔ́, matye mawá bwɔ́ meno. ⁸ Sɔl akwilege tené, agéné sé mbaá. Agbaré ji ebwɔ́ áfé ne ji né Damaskós. ⁹ Abelé ndɔ eléé né melɔ ewémbó, ye mbaá agené, menyéé anyéé, manaá anyú.

¹⁰ Muú Jisós fɔ abɔ́ alú né Damaskós yimbó ákuú ji Ananya. Ne bií fɔ agé Jisós né amε gejyá, ne Jisós akúú ji aké, “Ananya” ne Ananya ashúú ji meko aké, “Atá gé me na.”

¹¹ Ne Jisós aké ne ji, “Kwile ka, ɔjyé né meno meti ayi ákuú nnó Cho. Ɔkwónéḡé né gepú Judas, gíí mende fɔ ayi atané melɔ Tasós, ákuú ji Sɔl. Alu εφέε anenemmye, ¹² ne abɔ́ agé amε gejyá ndere mende yi ákuú ji Ananya achwɔ́ nere ji amu mmye nnó ama lɔ mangéné.”

¹³ Yémbó Ananya aké, “Atá, gejaméḡé bɔ́ ágaré mé me nkane mende yina akélege maníí mbwe bɔ́ bye né Jerosale. ¹⁴ Ne anɔ́ baá áchyé ji uto nnó áchwɔ́ pye bɔ́ ako bi anénemmye ákuú mabɔ́ mye.”

¹⁵ Ne Atá Jisós aké ne ji, “Chó wye ewu néndé njya mende yimbó nkane muú utɔ́ wa nnó agaré mekomejɔ́ wa mbaá bɔ́ abi alá pɔ́ bɔ́ Jus ne afwa

bwó ne b́ó Isr̄eli nt́. ¹⁶ Me n̄l̄erege nȳe ji nkane áb́ó mangé gejamégé efwyale getú ya.”

¹⁷ Ne Ananya aj̄ȳe kpé mmu gepú eyigé S̄al alu wȳe, anéré ji amu mmȳe ne aj́ó ne ji aké, “Men̄mé wa S̄al, ele Ata Jis̄s ayi ób́ó ógené né meti gébégé óchw̄o fa, ne atómé me nnó nchw̄o mpȳe w̄o óma ógéné ne nnó Mendoó Ukpea echw̄o kpe egbeé w̄o met́.” ¹⁸ Wȳe tenétené yimb̄o, S̄al awuú unó f́ó eké ufá meshuú utané ji am̄e ne aló mangéné. Ne akwili ka, áwyá ji manaá Es̄w̄o. ¹⁹ Ne ama ló menyéé manyéé, anyege ab́ó eshye.

S̄al agaré mekomej́ó Es̄w̄o né Damask̄s

S̄al abelé mboó nd́o né Damask̄s ne b́ó Jis̄s, ²⁰ afé tenétené né macha mmyemenene b́ó Jus, agarege b́ó nnó Jis̄s alu Maá Es̄w̄o.

²¹ B́ó áwúgé mb̄o, epẃo ebw̄o uto ne ágigé at̄e aké, “Ṕo mende yi akéne, awáne b́ó bi akw̄olege Jis̄s né Jerosale na? Ṕo achw̄o fa manwé b́ó aj̄ȳe ne ebẃo né Jerúsale”?

²² Yémb̄o S̄al aj̄ȳe wȳe mb̄e, agarege mekomej́ó Jis̄s ne eshye ne apȳe b́ó ákaá né gejamégé mati nnó Jis̄s alu Muú yi Es̄w̄o akweré ji elá gefwa. Ewémb̄o epȳe b́ó Jus abi álu eféé né Damask̄s ápó sé ne meko manshuú ji.

²³ Ebélgé gejamégé nd̄o, b́ó Jus áchomé ásó mala manwá S̄al. ²⁴ Yémb̄o S̄al áwuú geju nnó b́ó Jus ajw̄olé né mano gen̄kagé mel̄o, ábáme nnó ágégé ji awá. ²⁵ Yémb̄o b́ó bi akamé mekomej́ó S̄al, áse ji utuú uma, afȳe né gésá, ápȳe ji achyá mfaá gen̄ka, áshulé ji mme nnó ab́ó aj̄ȳe.

S̄al afé né Jerosale

²⁶ Sól akérége né Jerosale, afé mancho ne bós Jisós, ebwó ábó néndé ebwó ákamé fó nnó Sól áfyéé metós ne Jisós wó. ²⁷ Yémbó Banabas achwó se ji, áfé mbaá anḡbá Jisós. Ne agaré ebwó nkane Sól agené Atá Jisós né meti Damaskós, ne nkane Atá Jisós ajós mejós ne ji. Ama garé nkane Sól abó agaré depó etire Jisós gbogónó né melo ewémbó. ²⁸ Eféé aló mankené ne bós Jisós ako né Jerosale, agarege depóre Jisós ayi alá pó ne efó. ²⁹ Gébé eyi gefó, Sól agarege bós Jus abi ajoge Grek ne anye mbeé ne ebwó né depóre Jisós. Ne ebwó ákélege meti manwá ji. ³⁰ Bós Jisós áwúgé geju eyigembó, áse ji áshulé áfé né melo Kaisaria ne até ji nnó ajye meló Tasós.

³¹ Né gébé eyigembó machomele bós Jisós ayi álu né gebagé mewaá Judiya, né Galilií ne Samariya ápó sé ne efó metós. Ebwó ánóge Esowá ne áwuú le mekomejós wú. Mendoó Ukpea efyéé bwó eshye ne machomele bwó áwene ajye mbe.

Pita afé né melo Lyda ne melo Jopa

³² Pita abó akene malmaló agene bós Esowá. Ne bíi uma afé né melo Lyda mangé bós Jisós abi alu ewu. ³³ Eféé agé mende fó ayi ameeé uchanchi, ákuú ji Enias. Nemeé eni néba ji mme né anmé aneé. ³⁴ Ne Pita ajós ne ji aké, “Enias, Jisós Kras aló mampye wó nnó otó, kwili ka, pwi gébó jyé.” Tenétené yimbó Enias akwili ka. ³⁵ Ne bós ako abi alú né Lyda ágégé nnó mende yimbó ató, ebwó áfyé matós ne Jisós wyembó ntó ne bós bi álú né gebage mewaá Sharón áwuúge mbó áfyé ntó matós ne Jisós.

³⁶ Mendée fó abó alu né melo Jopa, ákuú ji Tabita, alu maá utós Jisós. (Ne ákuú ji né meko Grek nnó

Dokas, ula utené nnó mekw̄bu.) Abó apye galógáló yendegébé, apoóge ubyá b̄ó. ³⁷ Né gébé eyigémb̄o, akwé nemée, ala mb̄o agb̄ó. Ne áshw̄né genkw̄o ji ábelé mmu maá gepú né mfaá eȳo. ³⁸ Jopa yina alu kw̄kw̄ólé ne Lyda. B̄ó Jis̄s áwuúgé nnó Pita alu né Lyda átó ande apea ewu, ájyegé áké ne ji, “Nte esé, chw̄ó wáwá.” ³⁹ Ne Pita akpomé mmye, akwili, afé ne ebw̄ó. Akw̄ónégé áse ji akw̄ó mfaá eȳo. Ne akwi andée ako abi alu eféé, áchomé áno ji mme, álili álerege Pita uf̄ó mandeé ayi Dokas ájomé ebw̄ó gébégé ji alu mebe. ⁴⁰ Pita abú ebw̄ó ako atané dafye, ató manó mme anenemye mbaá Es̄w̄o. Eké ewyage ape genkw̄ógé mendée yimb̄o ama akuú ji ake, “Tabita, kwili ka”. Tabita anene ame, agégé Pita, akwili, ajw̄ólé ka. ⁴¹ Pita agbaré ji ebw̄o, apoó ji akwili téné. Akuú b̄ó Jis̄s ne akwi andé bim̄b̄o, áchw̄ógé achye ji eta bw̄ó ⁴² B̄ó ako né gebagé Jopa áwu abyá yina ne gejámé áfyéé mat̄ó ne Ata. ⁴³ Ne Pita abelé gejamégé nd̄o né Jopa né gepúgé Simun, mende yi apame mekw̄menya.

10

Ekiénné Es̄w̄o egaré K̄nelyos nnó ál̄o Pita achw̄ó

¹ Mende f̄o ab̄o alu né mel̄o Kaisaria. Akuú ji K̄nelyos. Abó alu muú kpáá b̄ó bee né mel̄o Rom. Ji ne anyáne uchome b̄ó bee ebi ákuú nnó abi átané Itali. ² Ji ne b̄ó dachi wú ako, ánoḡe Es̄w̄o. Anenemmye yendégébé ne apye galógáló d̄ó mampos̄ b̄ó Jus abi álú mbya. ³ Bií f̄o genógé kálánká eléé ne nw̄mésé, agé ame gejya nkane ekiénné Es̄w̄o echw̄o kuú ji nnó, “K̄nelyos.”

⁴ Efo ekwó ji metóó ne ató ewu amε mmyε agii aké, “Atá ndé”?

Ekiénné Eṣṱwṱ eshuú ji meko eké, “Eṣṱwṱ awú mmyεmenené jyε ne agé ntó utó ulúlú ebi ṱpyε ne atée wṱ. ⁵ Nána tó bṱó ájyε né meló Jopa, ákuú mende fṱ ayi akamege Simun Pita. ⁶ Ji ajwṱlege ne Simun, mende yi apame mekṱmenya. Gepú jii gelú né mbale ebéé mega.” ⁷ Ekiénné Eṣṱwṱ ejóḡé mbṱ ekwili efé, ne Kṱnelyos akuú bṱó utóó bií abifṱ apeá ne akuú ntó muú bee ama né geluage abi ábamé ji ayi anoge ntó Eṣṱwṱ. ⁸ Ebwṱ achwṱḡé agaré ebwṱ yendé genó eyi gebṱ gepyé ji ne átṱ ebwṱ né Jopa.

⁹ Bií uyyágé, bṱó bimṱó átané áfé, ne kálánká εfyanepea eké ekwṱnege, ebwṱ ale kwṱkwṱlé ne Jopa. Gébé eyigémbṱ ntó Pita abṱ akwṱ mfaá eyṱṱ manεmmyε. ¹⁰ Ne mesa alṱ mamyε ji, akεlege menyéé manyéé, yémbṱ menyéé alú gambé. Gébé eyigémbṱ ne abṱ agené amε gejyá. ¹¹ Agé nkane menombi mfaánebuú enené, geno gefṱ eké gekpekrege gebagé ndé getané mfaá, geshúlege eké áḡbaré geji né manḡú ani. ¹² Né gebagé ndé yimbṱ ufṱó menya ufṱó ufṱó, mmyṱ ne denywṱné delú wyε. ¹³ Ne awuú meko muú fṱ aké, “Pita, kwilé ka, wá nyéé.”

¹⁴ Pita ake, “Nḡba Atá, tε ntané aló nlú ganyε genó eyigé ebéé esé éshyaá.”

¹⁵ Meko yimbṱ ama jṱó ne ji aké, “Pita, ṱshyagé fṱ geno eyige Eṣṱwṱ ake gelṱme nnó gelṱmé fṱ.”

¹⁶ Meko yimbṱ ajṱó ne ji né manḡáne aléé, ne geno yimbṱ gekwṱ gekéré mfaánebuú.

¹⁷ Ndere Pita alu férege ula amε géjya ayi ji agené, bṱó bi Kṱnelyos ábṱ átṱmé, ákage gepúḡé

Simun, áchwó téné né menó gébámé. ¹⁸ Ebwó ágií áké, “Menké fɔ alú fa ayi akuú ji Sinun Pita?”

¹⁹ Ndere Pita alu fèrege ula ame gejya ayi ji agené, Mendoó Ukpea eké ne ji, “Ge, ande fɔ aléé alu dafye, ápéle wɔ. ²⁰ Kpóme mmye, ɔshúlé ɔjye ne ebwó, ɔchɔge gébé nénde me ne ntómé ebwó eta wyé.” ²¹ Ne Pita ashúlé, ajye báne ande bimbɔ aké, “Me ne nlú muú ayi enyú dekelege. Nde mechɔ enyu dechwó?” ²² Ebwó áshuú ji meko aké, “Elé Kɔnelyos, muú kpaá bɔ́ bee ne atomé esé nnó dechwó kuú wɔ. Ji alu muú metɔ́ melóméló ne anóge Esɔwɔ ne bɔ́ Jus ako aféége ji. Ekiénné ukpea echwɔ gare ji nnó akuú wɔ ɔchwɔ né gepú ji nnó ji awuú mekomejɔ́ wyé.”

²³ Ne Pita ase ebwó, ájye béle ne ji.

Pita gare mekomejɔ́ Esɔwɔ né gepúge Kɔnelyos

Ujyágé, Pita ne ande bimbɔ álɔ manjye ne bɔ́ bifɔ bi ákamé ne Jisás abi álú melɔ Jopa áfé ntó ne ebwó. ²⁴ Akéne wye ájye, ujjágé áke ákwɔné melɔ Kaisaria. Ne Kɔnelyos abɔ akuú bɔ́ ula gepú bii ne ajeé bií ne ebwó ako ábɔ ájwɔlé ágili Pita. ²⁵ Ndere Pita achwó kpé mmú, Kɔnelyos ajye bane ji, ató manó mbe ushu wuú, alɔ manogé ji. ²⁶ Yémbɔ Pita agaré ji aké, “Kwilé téné, me nlu wye mekwaá nkane wɔ.” ²⁷ Kɔnelyos akwili ka, Pita alɔ manjɔ́ ne ji ajye mmu. Ndere akpené mmu, Pita agé gejamégé bɔ́ áchomé. ²⁸ Ne ajɔ́ ne ebwó aké, “Enyú dekaá chánéné ebé esé bɔ́ Jus eké muú Jus achónégé fɔ menyammye wuú ne muú ayi álá pɔ́ muú Jus ye manjye né gepú jí. Yémbɔ Esɔwɔ aleré me nnó mbyágé fɔ muú ye manshye ji nnó alóme.

29 Ne nchwó nkane ókuú me ye gébé nchó wó. Nnó ókage garé me ula bi ókuú me?”

30 Ne Kónelyos ashúú ji meko aké, “Ndo εε ενί né gefo gébé yina kálánká εεé ne nwámésé, mbo nlú mmu nnenemmye. Eké ewyage ngé mende fo ayi afye mandeé yi áshwánege, achwo tene me mbe ushu. 31 Akuú me aké, ‘Kónelyos, Esowo awuú mmyemenene jye ne atée nkane oḡoḡe ubyá boó yendégébé. 32 Tó muú fo né meló Jopa ajye kú mende fo ayi akamege Simun ákuú ji ntó Pita. Alu né gepúgé Simun ayi apame mekómenya, gepú jíí gelu né mbale ebeé mega’. 33 Ne nwuúgé mbo ntó boó téneténe nnó áchwó ákuú wó, εló ndere ochwó. Nana gé, ese delu né mbe ushu Esowo degili nnó dewuú unó uko ebi Atá agaré wo nnó oḡaré esé.”

34 Ne Pita ajó aké, “Nána nkaá wáwálé nnó Esowo apó fo ne anḡyá ne boó bifó. 35 Mboḡé muú anóge Esowo ne ake apye unó bi ulú cho ye atané le ndé geba, Esowo asele ji nnó alu muú wuú. 36 Enyú debó dewuú ntó mekoḡejó ayi Esowo atómé mbaá boó Isreli nnó Jis̄s Kras ne alu muú yi abo achwó pye boó ábé nesə ne Esowo. Kras yina ne alu Atá yi aboó boó ako. 37 Mekomejoo ayi abo akwólé ayi Jon abo agaré ne awyaáge boó manaá Esowo. Mekomejoo yina áló né Galilíí ake akwóné maló boó Jus ako. 38 Enyú dekaá nkane Esowo abo ajyá Jis̄s ayi Nasaret, apye Mendoó Ukpea echwó ji mmye ne ama chyε ji uto. Ake mbaá meko apye galógaló, aféré boó bi alu né amu danchomeló apye ebwó atoo. Ne Esowo abo alu ne ji. 39 Esé delú boó bi dekpané ame degené unó uko ebi ji apye né Jerosale ne maló boó Jus ako. Ne boó Jus áwó ji mfaá gekwa,

ne áwá ji. ⁴⁰ Yémbō ndō eléé ekwónégé, Esōwō apye ji akwile né negbo ne apye Jisós aleré mmye mbaá bōó. ⁴¹ Ne bōó ako fō ágené ji wó, elé esé bi Esōwō abó ajyá nnó meso gébé degarége mekomejōó wuú ne degené ji. Esé debó denyé ne denyú ne ji gébégé Esōwō apye ji akwile né negbo. ⁴² Agaré esé nnó degarege mekomejōó mbaá bōó, nnó Esōwō ajya ji nkane muú yi apane nye mpa ayi bōó bi alu abe ne abi agbó. ⁴³ Wye Jisós yina ne bōó ekpávé Esōwō ako abó ágaré nkane ji alu, nnó muú afyégé metōó ne ji, Esōwō ajige nye nte gabo yi muú yimbō apye getúgé Jisós.”

Mendoó Ukpea echwó mbaá bōó bi alá pō bōó Jus

⁴⁴ Ndere Pita alu ájōge ne bōó ako bi alu eféé áwuú, Mendoó Ukpea ekpe ebwó mmye. ⁴⁵⁻⁴⁶ Bōó bi ákamé ne Jisós abi abó áchwō ne Pita, álu bōó Jus. Awuúgé nkane bōó bimbō ájōge ufōó mejōó, áféege Esōwō nnó aḡeá dōó. Ala mano mekpo fuú nnó Esōwō achyé echye wuú ewé Mendoó Ukpea mbaá bōó abi alá pō bōó Jus. Ne Pita ajōó aké, ⁴⁷ “Té ndere Mendoó Ukpea echwó bōó bina mmye wye nkane ebó echwō eta esé, nnó muú fō akage gbé nnó áwyáge ebwó manaá Esōwō?” ⁴⁸ Ne Pita ake ájye áwyaá ebwó manaá Esōwō né mabō Jisós Kras. Ewyagé bōó bina ákwō Pita mata nnó abelé ne ebwó né mboó ndō.

11

Pita Agare geno eyi gepyé né gepúge Kōnelyos

¹ Ebélegé anḡbá Jisós ne bōó Jisós ako, abi álu né gebagé mewaá Judiya áwuú nnó bōó abi alá pō bōó Jus ákamé ntó mekomejōó Esōwō. ² Ne

gepḡgé bḡó Jus gelu nnó ábó mansó muú nsó ne ákwáné mambé muú Ἐσωῶ. Ἐβélégé Pita akérégé né Jerosale, bḡó Jisós abi ágbaré gepḡ eyigémbḡ álo manwamé ne ji, ³ aké, “Ulannó ojye mbaá bḡó bi alá sḡ ebwó nsḡ wó te onyé menyéé ne ebwó”?

⁴ Ne Pita alḡ mangaré ebwó unó uko bi ubó upyéé, gema, gema aké,

⁵ “Ndere mbḡ nlu né melḡ Jopa, nnénemmye, eké ewyage ngé ame gejya nkane genó fḡ getané mfaánebuú geshulege mme. Gelu eké gekpékpéagé gebagé ndé eyi ágbaré manóo ani, gechwó téne kwókwólé ne me. ⁶ Né gebagé ndé yimbḡ, ngé ufḡó menya ufḡó ufḡó, ebi bḡó aséé, eyi mewaá, eyi melḡ, ne eyi nnyi ne denywḡné. ⁷ Ne nwuú meko muú fḡ akuú me aké: ‘Pita, kwile ka, wá nyé.’ ⁸ Nké, ‘Nḡba Atá, te ntané aló nlu danye genó eyigé ebé esé eshyá’. ⁹ Ne meko yimbḡ ama jḡó ne me aké, ‘Pita oshyagé fḡ geno eyige Ἐσωῶ ake gelḡme nnó gelómé fḡ’. ¹⁰ Meko yimbḡ ajḡó né maḡáne aléé ne geno eyigémbḡ gekwó gekéré mfaánebuú.

¹¹ “Wye né gébé eyigémbḡ, ande fḡ áléé áchwó ne gepú eyigé mbḡ njwḡlege. Muú fḡ né Kaisaria ne abḡ atómé ebwó nnó áchwó ákuú me. ¹² Ne Mendoó Ukpea eké njye ne ebwó, mbege fḡ né anḡyá. Ne áḡmḡ bina akéné abi átané melḡ Jopa, akwḡle me defé né gepúge Kḡnelyos. ¹³ Ne dékpéagé mmu, Kḡnelyos alḡ mangaré esé nkane ji abḡ agené ekiénné Ἐσωῶ né gepú jíí. Egaré ji nnó ató muú fḡ ajye né Jopa, ákuú mende fḡ yi mabḡ mií amibḡ makamege Simun, ¹⁴ ne achwḡge, agarege nyé ji ne ekwḡ wuú mekomejḡó ayi aférege nyé ebwó né efwyale gabo. ¹⁵ Ne nlḡ mangaré mekomejḡó

25 Ebelégé Banabas ajye kéle S̄al né melo Tas̄s.
 26 Agégé S̄al, ase ji, ebwó áfé né Antiok. Abelé eféé ημε kpogele ne echomele b̄ó Kras, álerege gejamégé b̄ó dep̄aré Es̄w̄o. Elé né Antiok ne ál̄o mankuú b̄ó bi ákamé ne Jis̄s nnó *áηkwólé Kras.
 27 Né gébé eyigemb̄o b̄ó ekpávé Es̄w̄o f̄o átané Jerosale áshulé áfé né Antiok. 28 Ne Mendoó Ukpea epye muú bwó ama ayi akamege Agabos akwile ka, agaré nkane mesa akwéne nye mme meko. Ne ebelégé mesa yimb̄o akwé gébégé Klodyos alu mfwa né Rom. 29 Ndere b̄ó Jis̄s abi álú né Antiok áb̄o áwuú mekomej̄ó yina, áke, “Yéndémuú áchw̄o ηká nkane ji awya, ebwó apoó aηmé bi alu né mme Judiya.” 30 Ebwó ánywérégé ηka yimb̄o, át̄o Banabas ne S̄al nnó ájyé áchyé ákpákpá echomele b̄ó Jis̄s né Jerosale.

12

Mfwa Her̄od apye b̄ó Jis̄s ágé efwyalé d̄ó

1 Né gébé eyigemb̄o, mfwa Her̄od al̄o mankelé mati manch̄o genwágé b̄ó bif̄o abi álú né echomele b̄ó Jis̄s. 2 Agaré nnó áwá J̄emsi men̄mé J̄on ne aparaja. 3 Mfwa Her̄od, agégé nnó ego b̄ó Jus mat̄ó, agaré ntó nnó ápye Pita. Ne ápye ji né bii bi ánye epaá bred̄ ayi álá mualé. 4 Apyege Pita, áfyé den̄o, ne ábélé b̄ó bee matoó aneé nnó ábámé ji, yendé ntoó neluú b̄ó ani. Her̄od ab̄o ashu abelé nnó epaá kwyakwya defwe ekogé, asele Pita afé mbe ushu b̄ó nnó ápa mech̄o wuú. 5 Ndere Pita alu né den̄o, echomele b̄ó Jis̄s ánenemmye d̄ó mbaá Es̄w̄o ne eshye yendégébé né getú ji.

Ekiénné Es̄w̄o eféré Pita né den̄o

⁶ Né utuú bi Herōd abó ashuú nnó uyyage aférége Pita né denṵ, ápa mpa wuú, Pita abṵ abelege metṵṵ metṵṵ bṵṵ bee apea. Ebwṵ abṵ awé ji amu ne bṵ mkpṵkṵvṵ apea. Bṵṵ bee bifṵ álú dafye ábáme gepúgé denṵ. ⁷ Wyε né utuú bimbṵ ekiénné Eṵṵwṵ ekwṵ mmu gepúgé denṵ mbéléπό, ne mbaá meko aḡenṵ. Enyigé Pita né nenḡkṵṵ, Pita apée gejya, eké ne ji, “kwile ka wáwá”. Ténéténé yimbṵ bṵ mkpṵkṵvṵ átané Pita amu ákwé mme. ⁸ Ema jṵṵ ne ji eké: “Fye mandeé jyε ne unó uká byε, ṵwé ekanda ṵkwṵlé me.” ⁹ Pita akwṵlé ji ne ndere ebwṵ átanege dafye, ji akaá fṵ nnó geno eyige ekiénné Eṵṵwṵ epye eta wú gelú wáwṵlé wṵ, aferé nnó aḡenṵ mbṵ le gejya. ¹⁰ Pita ne ekiénné ewémbṵ ákoó ntoné bṵṵ bee eniné mbε, ama koó eniné nekwṵlege, ne áchwṵ kwṵne nana né menombi ḡenḡá ewé elu gesegese, ṵnenégé ewu ne ṵfé mbε melṵ. Menombi ewémbṵ enené ewu ambṵṵ, ne ebwṵ átané dafye. Akégé gachye, ekiénné ewémbṵ elyaá Pita éfé.

¹¹ Ne Pita akérégé né defṵṵ ti aké: “Nkaá wáwṵlé nnó Ata Eṵṵwṵ átṵ ekiénné wuú nnó echwṵ féré me né amu Herōd ne uno bi bṵṵ Jus abṵ ashuú mampye me.”

¹² Ndere Pita akaá geno eyi gebṵ gepyé ji, afé né gepúgé Meri ayi alu mma Jṵn Makṵs ne ḡejamégé bṵṵ abṵ áchomé eféé ánénemmye mbaá Eṵṵwṵ. ¹³ Adogé menombi, ḡenḡka, mesṵ mendée yi apye utṵṵ né gepú yimbṵ achwṵ ḡii ne ákamege Ruda. ¹⁴ Akaágé nnó ḡé meko Pita mbṵ, metṵṵ eḡṵ ji dṵṵ te ajinte manene menombi, abṵ ajye garé bṵṵ bimbṵ nnó Pita alu mbṵ dafye. ¹⁵ Ebwṵ aké ne ji, “Ṵmée gebwṵ.” Yémbṵ atome wyε eshye ajṵge nnó

élé Pita. Ne ebwó ake: “Ndɔfɔ élé mekpéé wuú.” *

¹⁶ Ne Pita alu dó wye doó, ánené menombí ágégé nnó élé Pita wáwálé mátye mawa ebwó meno.

¹⁷ Pita akpégé mmu, afu ebwó ebwɔ nnó akwéné mejóó. Ne alɔ mangaré ebwó nkane Esɔwɔ aféré ji né denɔ. Anérégé ake: “Agaré Jɛmsi ne bɔó Jísos bifó ntó.” Ne atané afé geba eyigé chá.

¹⁸ Bií uɣyagé bɔó bee álɔ mankelé Pita ne ágé ji wó, matóó atyá bwó mmu ála yayaya ne ágige geme gebwó aké: “Nde gepyé ne Pita?” ¹⁹ Mfwa Herɔd awúgé mbɔ, ató bɔó nnó ákélé ji ne ágé wó. Akuú bɔó bee bimbɔ, agíí bwó bɔ nkwe. Anérégé ake aɣye wá ebwó. Epyégé mbɔ Herɔd alyá gebagé Judiya afé kpé né melɔ Kaisaria.

Negboné Mfwa Herɔd

²⁰ Né gébé eyigémbɔ, mfwa Herɔd abɔ awamege ne bɔó Tiya ne Sidɔn. Bɔó bimbɔ ácho, áchwó mangé ji. Áchwógé ábó mbe ágbaré Blastus dejeé. Blastus alu muú yi ágbárege dachi mfwa. Ne ebwó áké ji ane mfwa mmye, nnó ebwó abe né nesɔ, nendé menyéé atanege le né melɔ mfwa.

²¹ Bii ebi Mfwa Herɔd abɔ akwye ukwonege, afye mandeé gefwa jíí, ajwólé né geluɔ, agare bɔó bimbɔ mekomejóó. ²² Ne ebwó álɔ mankalé áké: “Élé Esɔwɔ ne ajɔge epófó mekwaá.” ²³ Tenétené yimbɔ ekiénné Esɔwɔ echwɔ nmé mfwa Herɔd nemée mmye gétúgé álá shuú enogé ewémbɔ mbaá Esɔwɔ wó. Bɔ dámmwólé ánye ji mbwi une, agbó.

²⁴ Ye nkane depɔ tire na depye, mekomejóó Esɔwɔ awene aɣye mbe mbe, ne gejamégé bɔó áfyéé matóó ne Jísos.

* **12:15** Elú wáwálé nnó: Ekiénné Esɔwɔ Pita.

²⁵ Nḡere ábó átómé Sól ne Banabas né Jerosale, ebwó anéré utó bwó gébégé akerege né Antiok, áse Jón Makós áfé ne ji.

13

Ató Banabas ne Sól

¹ Bóó fó ábó álú né echomele bóó Jisós né Antiok, abi fó álú bóó ekpavé Esowó ne abi fó álú anleré ebwó álú: Banabas, Simyón ayi ákuú ji Niger ne Lukíós ayi atané melo Seren ne Manen ayi ebwó ne mfwa Herod áwéné mbaa ama ne Sól. ² Né gébé gefó bóó Jisós bimbó ako álya menyéé kpékpé, áféege Esowó. Ewyágé Mendoó Ukpea eké ne ebwó: “Férege Sól ne Banabas né geluage nyú ájyé pye utó bi njyá ebwó nnó ájyé.”

³ Ne áwuúge mbó, áma lyaá menyéé kpékpé, áne mmye mbaá Esowó. Anérégé, áneré ebwó amu mmye ne átó ebwó nnó ájyé.

Banabas ne Sól áfé melo Syaprós

⁴ Nḡere Mendoó Ukpea ebó etómé ebwó, átané áfé né melo Selusha. Akwónégé, ákpe ékpe, áchyá áfé melo Syaprós. ⁵ Ebwó ákwónégé melo Salamis, ályá ékpe bwó eféé, ákéne agarege mekomejóó Esowó né macha mmyemenene bóó Jus. Jón Mak akene ne ebwó, apoge né utó.

⁶ Aké kpaá áchyá ákwóné melo Pafós. Eféé ábané muú megya fó ayi ákuú ji Ba-Jisós. Alu muú Jus ne akene abyoge gebyó nnó ji alu muú ekpavé Esowó. ⁷ Ne Ba-Jisós yina alu mejeé Segós Pólós ayi alu gomena né gebagé mewaá eyimbó. Gomena yina abó alu muú yi awya defóó ne akuú Banabas ne Sól getúgé akélege manwú mekomejóó Esowó.

⁸ Yémbó ebwó áchwǎgé muú megya yimbó, ayi ákuú ji Elimas né meko Grek, aló manye mbeé né mekomejóó bwó ne amyε mangbé nnó gǔmena yimbó afyεgé fǔ metóó né depǎré Jisós etiré ebwó ágárege ji. ⁹ Ne Mendoó Ukpea εgbeé Sól metóó, ákuú ji ntó Pól, ape mende yimbó lu lu lu, ¹⁰ ne aké: “Wó maá danchǔmelo. Okíí fǔ genó gelǔgelǔ ne defya degbeé wó unε. Yendégébé ǔmuame mambwǔlé depǎré Esǔwǔ eti delu cho nnó délá gebyǔ. ¹¹ Gó ngaré wó nnó mfaánebuú akwene nyε wó mmyε. Nana ǔbe nyε ame nónómé ne ǔgené nyε se mbaá né mboó ndǔ.”

Ténéténé yimbó, gemua gekwé Elymas ame. Akene agyage, akεlege muú yi ágbárege ji ebwó. ¹² Gǔmena yimbó agεgé mechó εwé εpyε, áfyéé metóó ne Jisós, ne ekwǔné ji metóó nkane agené uto bi úlú né mekomejóó Jisós.

Pól ne Banabas áfε né Antiǔk ayi alu kwǔkwǔlé ne gebagé mewaá Pisidyá

¹³ Pól ne bǔó bíí ákpe ékpe né melo Pafós áfε né melo Pεga εwé elu né gebagé mewaá Pamfilya. Eféé ne Jǔn Mak álya ebwó, akéré né Jerosale. ¹⁴ Atánégé melo Pεga, áke ákwǔne melo Antiǔk εwé elú kwǔkwǔlé ne gebagé mewaá Pisidiya. Bii uwyaá bǔó Jus ukwǔnégé, ájye kpe mmu εcha mmyεmenene bǔó Jus ajwǔlé. ¹⁵ Muú fǔ akuúgé maló ηwe né ηwe mabé Mosis ne abi bǔó ekpǔvé Esǔwǔ ásamé, ákpakpa abi εcha mmyεmenene átó muú nnó ájyé jóó ne ebwó nnó, “Anḡmé, mbǔge enyu dewya majyε manchyé esé chyége.”

¹⁶ Ne Pól akwile téné, afu ebwó nnó ákwéné mejóó, ne aló manjóó aké: “Bǔó Isrēli ne abi álá

pó bós Isrēli abi ánoge ntó Es̄wō; nenege matu dewu. ¹⁷ Es̄wō yi bós Isrēli abó ajya ukwene ante esé ne apye ebwó aḡeá gébégé abó alu aḡkéé né melo Ijip. Ne aféré ebwó né melo ewémbō ne gekpékpégé eshye wuú, ¹⁸ ne abó achó wyē metóó ne gepoge bwó né usaá aḡme upéá gébégé ebwó álú né mashwōne. ¹⁹ Ebwó abó ákwónégé nyá né mme ayi akuú Kanaan, apye áwá bós bi álú né maló ákéné ama né mme yimbō. Ne achyé mme yimbō mbaá bós Isrēli. ²⁰ Elu nana (450) usaá aḡme esaá meso usaá upea meso efya ayi Es̄wō ajyá ebwó. Afye bós kpakpa gébé ne gébé nnó ápélé melo. Ape melo kpaá ekwōne gébé eyigé Samuele, muú ekpávé Es̄wō aló ntó mampēle melo. ²¹ Né gébé géfó, ágii nnó áchyé ebwó mfwa. Ne Es̄wō ajya Sól, maá Kish nnó abe mfwa bwó. Atané ntoné Benjamēn ne agbaré melo né usaá aḡme upea. ²² Ne Es̄wō aférégé ji né gefwa, áfyé Dēvid nnó abé mfwa bwó. Gé genó eyigé Es̄wō abó ajóó getúgé Dēvid na, ake:

Nge Dēvid maá Jesse, alu me metóó chi chi chi. Apye nyē unó uko ebi ngarege ji. ²³ Ne nana Es̄wō achyé esé bós Isrēli Mpyáné mfwa Dēvid nnó abéé Menchyé geḡwá ndere ji abó anyémeno. Ne muú yina élé Jis̄s. ²⁴ Gemégé nnó Jis̄s eyina aló utóó bii, Jōn abó agarege mé mekomejóó Es̄wō mbaá gejamégé bós Isrēli nnó ákwōré matóó bwó ne ji awyaá ebwó manaá Es̄wō. ²⁵ Ne ndere Jōn áchwō néré utóó bii, agii ebwó ake, Enyú deféré nnó me nlu waá? Mpófó muú yi enyú degili nnó achwó. Yémbō kaáge nnó muú yi achwó nyē

me meso, nkwané f́ muú yi nkaáge manyi unó uká bii ẃ.”

²⁶ Pól ama kuú ebẃ ake: “Anḡmé ba, enyú bi delú upyáne Abraham ne enyú ako abi dénoge ntó Esᵱwᵱ, Esᵱwᵱ abó ató élé esé mekomejᵱᵱ yina ayi akage fére esé né efwyale gabo. ²⁷ Bᵱᵱ Jerosale ne ákpakpa bẃ abó ákaá f́ nnó Jisós alu menchye genwá ẃ. Ye unó bᵱᵱ ekpávé Esᵱwᵱ ebi ebẃ ákuú yendé bií né uwyaá bẃ, ákage ula. Ebẃ ápyegé mbᵱ, ásᵱ mpa Jisós nno áwá ji ne ápye uno bi bᵱᵱ ekpávé Esᵱwᵱ ásámé nnó ubé wáwálé. ²⁸ Ye le ebẃ abó alá gé mechᵱ ewé ji apye ewé abó mangbó ẃ ákwᵱ Palet mata nnó awá ji. ²⁹ Ebẃ anérégé unó uko bi ḡwe Esᵱwᵱ bᵱ ajᵱᵱ getúgé Jisós, áfére ji né gekwa, ájye bele ji né menome ewé áchomé né etaravé. ³⁰ Yémbᵱ Esᵱwᵱ apyéé ji akwilé né negbo. ³¹ Né gejamé gé ndᵱ, aléré mmye jii mbaá bᵱᵱ bi abó átané ne ji né Galilií, ájyé né Jerosale. Ebẃ ne nana ágarege mekomejᵱᵱ wuú mbaá bᵱᵱ Isreli. ³² Ne esé dechẃ nana mangaré enyu ntó abya melómélᵱ yina. Abya yina élé unó bi Esᵱwᵱ abᵱ anyémeno nnó apye mbaá ukwene ante sé. ³³ Unó bina upye wáwálé né gébé eyigé esé bi delú upyáne bẃ, nkane ji apyéé Jisós akwilé né negbo. Abó ásá ntó unó bi né ḡwe makwa uba ḡwe upéá nnó Esᵱwᵱ aké:

‘Wᵱ ᵱlu maá wa, ne fina nla nte wye.’

³⁴ Nḡere Esᵱwᵱ apyéé Jisós akwilé né negbo nnó amágé gbᵱ se, Esᵱwᵱ jimᵱᵱ aké: ‘Mpye nyé enyú degé galᵱgalᵱ wye nḡere mbᵱ nyéémeno ne Devid.’

³⁵ Abó ásá ntó né melu ḡwe makwa ayi fᵱ nnó:

‘ᵱlyágé nyé f́ Maá utóó wye yi apyéé utóó chánéné apwané mmu menome.’

³⁶ Né εḡβε εῠé mfwa Devid, abó apye utóó εbi Εσωω achyé ji né gébé jii, agbó, ne anii ji kwókwólé ne menóme ukwéne ante bii, ala εφέέ apwane.

³⁷ Yémbó muú yi Εσωω apyéé ji akwilé né negbo, apwáné f́ó né menome wó. ³⁸ Ne anḡmé ba, debó mankaá wáwálé nnó abya ayi enyú dewuú nnó Εσωω ajigente gabo bóó, élé getúgé Jisás yina. ³⁹ Ne muú yi afyéḡé metóó ne Jisás apome nyε né gabo wuú ayi mabé Mosis álá kage pye ji apó. ⁴⁰ Ne séḡe gébé nnó unó bi ásamé mmu bó ηwe bóó εκpávέ Εσωω ékágé upyé eta nyú. Asá εφέέ nno:

⁴¹ Enyú bi déjwáḡe Εσωω, ‘Wuge.

Dela nyε ame mekpo fuú, degbó.

Mpye nyε geno f́ó né gébé nyú, enyú dewuúḡé geji, dékáméḡé f́ó.’ ”

⁴² Nḡere Pól ne Banabas áchwó táne né εcha mmyεmenene, bóó bimbó ákwó bwó mata nnó ama chwó áḡaré εbwó uno bif́ó né bii uwyaá bóó Jus εbicha. ⁴³ Nḡere bóó átyage né εcha mmyεmenene, gejaméḡé bóó Jus ne abif́ó bi aselé ḡepḡḡé bóó Jus ákwólege Pól ne Banabas. Ne Pól ne Banabas áfyε εbwó metóó nnó áḡbaré wyε mekomej́óó Εσωω nḡere Εσωω ápoóḡé εbwó.

Pól ne Banabas áḡaré mekomej́óó Εσωω mbaá bóó bi álá ṕó bóó Jus

⁴⁴ Bii uwyaá bóó Jus εbif́ó ukwónéḡé, meló meko εjye chóme manwú mekomej́óó Εσωω. ⁴⁵ Ne bóó Jus abif́ó áḡéḡé nkane gejaméḡé bóó áchomé, mataó ásó bwó, áló manj́óó nnó mekomej́óó Pól alu ḡebyó ne áshyε ji. ⁴⁶ Yémbó Pól ne Banabas áḡaré εbwó ḡbḡḡéné áké: “Ese debó débó mbe degaré enyú bóó Jus mekomej́óó Εσωω. Ne τε enyú délá fyé makpo

wó, dese gemε nyú nnó dekwané fó manyε geḡwá eyi gélágé byéé, ne elu galógáló nnó esé debwólé ushu degare mekomejóó yina mbaá bóó abi álá pó bóó Jus. ⁴⁷ Gé genó eyigé Atá Esowó abó ajóó ne esé getúgé Jisós ake:

‘Mpyε wó abé geḡgbó mbaá bóó abi álá pó bóó Jus nnó opye bóó mme ako átane né efwyale gabo.’”

⁴⁸ Bóó abi álá pó bóó Jus áwúge mbó, matóó áḡó ebwó ne aféé Esowó né mekomejóó wuú. Ne bóó bi Esowó abó ájya nnó ányε geḡwá eyi gélágé byé, ele abi ákamé ne Jisós.

⁴⁹ Ne mekomejóó Ata ake agyaá gebagé mewaá eyimbó geko. ⁵⁰ Yémbó bóó Jus ájyε fyé ákpa kpa melo ne afwa andée abi ánoḡe Esowó mewε ula, ebwó ápye bóó áló mankele mati manchó geḡwagé Pól ne Banabas átané né gebagé mewaá bwó. ⁵¹ Ndere ebwó áchwó ájyé, ákwe uká nnó mpúpú eyi ebalé wyε etané mambé nkane gepó eyi gelerege gabo ayi bóó bimbó ápyéé. Ne áfé né melo Ikonyóm. ⁵² Ne bóó Jisós bimbó álagé meso, Mendoó Ukpea egbeé ebwó matóó ne álú ne nechóchó.

14

Pól ne Banabas áfé melo Ikonyóm

¹ Ndere Pól ne Banabas ájyé né melo Ikonyóm, ápye wyε nkane abó ápyé né Antiók. Ebwó ájyé kpe mmu echa mmyemenene bóó Jus, áló mangaré deparé Jisós né gefó eyi gepyé gejamégé bóó Jus ne abi álá pó bóó Jus ákamé ne Jisós. ² Yémbó bóó Jus abi áshyá mekomejóó yimbó, áfyε abifó abi álá pó bóó Jus mewε ula nnó ásóḡé matóó né bóó bi ákamé

ne Jisós. ³ Pól ne Banabas ábelé gejamégé ndó éféé, ágárege deporé Jisós gbɔḡéné nkane ji álérégé galógáló mbaá bós. Jisós ne achye bwó uto ne, ápyé ufélekpa ebi uleré nnó depó eti ebwó agarege delu wáwálé. ⁴ Nḡere ebwó ágarege mbó, bós melo ewémbó ákaré malu apea. Abifó álú ne anḡbá Jisós, abifó álú ne bós Jus abi áshyá mekomejós yimbó.

⁵ Ebélégé bós Jus ne abi alá pó bós Jus chóncho ne ákpakpa bwó ajye só mala nnó áfwalé anḡbá Jisós ne áwá bwó ne mataá. ⁶⁻⁷ Ne anḡbá Jisós áwuúgé geju bwó, ábó áfé né gebagé mewaá Lykania, ákene né maló Lystra ne Debe ne maló ayifó ayi álú né geba yimbó, ágarege abya Esɔwɔ melóméló ewu.

Pól ne Banabas ágaré mekomejós Esɔwɔ né Lystra ne Debe

⁸ Mende fɔ abó alu né meló Lystra, ayi te ábyené ji, alu mbwéré. ⁹ Bií fɔ ajwólé awuú mekomejós Esɔwɔ ayi Pól agarege. Pól agége nnó mende yina áfyéé metóó nnó Esɔwɔ akage apye ji atóó, ¹⁰ akuú ji ne eshye aké: “Kwile téné cho.” Ténéténé yimbó mende yina anyó atené, aló mankene agyage. ¹¹ Ne gejamégé bós ágégé genó eyigé Pól apyé, ádo elúlú, ájós né mejós bwó Lykania aké: “Aló ábwalé bós áshulé, áchwó gé esé.” ¹² Ne ákuú Banabas nnó Seus, mabó meló bwó yi kpa, ákuú nto Pól nnó Hemes nende ji ne atené mbe ajoge mejós. ¹³ Gepúge upe meló yi ákuú ji Seus gelu kwókwólé ne meló. Ne mepyéé upe wuú achwó ne bó mpó

ne ukoó genóó. *

¹⁴ Pól ne Banabas ágégé genó eyigé bóó bimbo ákélege mampye, ágyá mandeé mmye manleré nnó genó eyigé bóó bina achwó pye gelo wó, ábó ájye kpe metóó metóó bwó ákálege áké: ¹⁵ “Bóó bina, ndé genó enyú dépyé mbó? Esé delu wye akwaá nkane enyú. Ese dechwó fa mangaré enyú mekomejóó Eṣṣwó nnó enyú delyaá aló abi enyú dénoge mbó, dékwólé Eṣṣwó yi alu mebe. Ji akwye mfaa ne mme ne manyi ne unó uko bi úlú wye. ¹⁶ Mbe mbe Eṣṣwó alyá bóó nnó apyegge uno bi ujii ebwó mataó. ¹⁷ Ye le bóó ábó ápyembó, ji áchyége ebwó unó ulúló mampye ebwó akaá nnó ji alu mebe. Apye manaá akwene né gébé gelógeló mampye uno nyú uwéné chancha. Achyegge enyú menyéé ne apye matóó ágó enyú.” ¹⁸ Ye nkane Pól ne Banabas ájoge mbó, elu eké ágbéle manaá meso mekwálé, bóó bina átome wye eshye mampye gepé eyigembó eta bwó.

¹⁹ Eké ewyage bóó Jus fó átané melo Antiok ne melo Ikonyom, ápye gejamégé bóó ákamé ne ebwó. Ne ebwó átó Pól ne mataá, ája ji mmemme, atané melo bwó, ályá ji áférége nnó agbó. ²⁰ Yémbó gébégé bóó bi ákamé ne Jísos áchwó nó Pól mme, ewyágé akwili ka, akwóle ebwó akéré né melo ewémbó. Ujyagé Pól ne Banabas áfé né melo Debe.

²¹ Ne ebwó ágaré abya Eṣṣwó melóméló né meló Debe, ápye gejamégé bóó ákame ne Jísos. Ebélégé mboó ndó, ebwó ákeré né melo Lystra ne Ikonyom

* **14:13** Elú wáwálé nnó: Seus ne Hemes elé mabo aló bóó Grek, Hemes alu melo dentóó ji ne gejamégé bóó áfé né meno genkage melo nnó áwá mampye gepé mbaá Pól ne Banabas.

ne Antiok ayi alu kwókwóle ne gebagé mewaá Pisidya. ²² Ebwó ákéne, áfyé bós Jisós eshye ne áchyege ebwó majye nnó ákwólégé wye deporé Jisós chánéné ne ákaá nnó abó mange gejamégé efwyale ne ánye genwá gébégé Eṣṣwṣ ágbárege gefwa jí. ²³ Ebwó ájya bós nnó ábé ákpakpa né echomele bós Jisós né yendé melo, ánerege ályage menyéé kpékpé, ánemmye ne áfyé ebwó né amu Jisós ayi ebwó ákame ne ji.

Pól ne Banabas ákére meso né Antiok né gebage mewaá Syria

²⁴ Ne ebwó ákógé né gebagé mewaá Pisidiya, áfé né gebagé mewaá Pamfilya, ²⁵ eféé ágaré mekomejóó Eṣṣwṣ né melo Pega. Anérégé eféé, áshulé áfé né melo Atalya. ²⁶ Átánégé melo ewémbṣ akpe ékpe, ákeré né melo Antiok, melo ewé abó áfyé ebwó né amu Eṣṣwṣ nnó ápoógé ebwó, ajyé pyé utóó bi nana áneré.

²⁷ Ebwó ákwónégé né Antiok, ánywéré echomele bós Jisós melu ema ne ágaré ebwó nkane ebwó ákené ne nkane Eṣṣwṣ abó apóó ebwó, anené matṣṣ bós abi álá pó bós Jus nnó áfyéé metóó ne Jisós. ²⁸ Ne Pól ne Banabas ánerégé manjóó depṣ tí, ebwó ábelé ne bós Jisós abi alu eféé né gejamégé ndṣ.

15

Anḡbá Jisós ne Akpakpa echomele áchomé né Jerosale

¹ Ebelégé bós fṣ átané gebagé mewaá Judiya áchwó né melo Antiok, alṣ manlerege bós bi ákamé ne Jisós nnó, “Mbógé álá sṣ muú nsṣ nkane ebé Mosis ejóó wó, Eṣṣwṣ akagé pye fṣ muú yimbṣ apó.”

² Pól ne Banabas anye mbeé ne bós bimbó, ye mekpo ne ula epó. Epwógé ebwó, áfyé ndó nnó Pól ne Banabas ne abifó ájyé né Jerosale, ágii mecho ewé chánéné mbaá anḡbá Jis̄s ne ákprakpa bós echomele Jis̄s.

³ Ne echomele bós Jis̄s átó ebwó. Ndere ebwó ajoye, akoóge maló Fonisiya ne Samariya, ágarége bós bi ákamé ne Jis̄s nkane bós abi alá pó bós Jus ákamé mekomejó Éṣṣwó. Abya yina apye mató agó bós Jis̄s ako dós. ⁴ Ebwó ákwonege Jerosale, echomele bós Jis̄s ne anḡbá Jis̄s ne ákprakpa bwó, áse ebwó amu apéa. Pól ne Banabas ágaré ebwó uno uko ebi Éṣṣwó abó apó ebwó ápye. ⁵ Ne bós Jis̄s fó abó alu eféé, ebwó alu ne ekwó bós Farasi, ebwó ákwile ka áké: “Abó mansó bós bi alá pó bós Jus nsó ne ágaré ebwó ábélé mabé Mosis ako.”

⁶ Ndere ebwó ábó ájó bó, anḡbá Jis̄s ne ákprakpa bós echomele bwó, ájwólé mampye mecho ewéna chánéné. ⁷ Ebwó ádóregé makpo áwyage, Pita akwile téne aké: “Anḡmé ba, enyu dekaá nnó me ne Éṣṣwó abó mbe ajya né metó metó esé nnó ngaré abya melóméló yina mbaá bós abi alá pó bós Jus nnó áwuúge ntó, áfyéé mató ne Jis̄s. ⁸ Ne Éṣṣwó yi akaáge metó yéndémuú, aleré nnó ebwó ntó álú bós bíí. Apye Mendoó Ukpea echwó ebwó mmye wye nkane ebó echwó esé mmye. ⁹ Ne aji ntó nte gabo bwó gétúgé ebwó áfyéé metó ne Jis̄s. Agya fó anḡya wó. ¹⁰ Ne nkane elúmbó, ulannó enyú déjyale bós bina ukpékpé matuú ayi ukwene ante ese ne ese ambós delá kage kpa? Nkane depyembó dekane mbó le Éṣṣwó kane. ¹¹ Yémbó esé défyéé metó nnó Éṣṣwó aférege ese né efwyale gabo

gétúgέ galógáló ayi Atá Jisós aleré ese, wyembó ntó ne bós bina átánege né efwyale gabo.”

¹² Pita anérégé manjóó mbó, yéndé mmu akwené mejóó, áwuú mekomejóó Pól ne Banabas. Ágaré ebwó nkane ebwó abó akené mbaá bós abi álá pó bós Jus ne Eṣwá achyé ebwó uto nnó apyεge ufélekpa ne ukpékpe unó. ¹³ Ne ebwá ánerεge manjóó yéndé genó, Jεmsi aló manjóó ake: “Anmé ba, nenege matu dewú. ¹⁴ Simun Pita ágaré me nkane Eṣwá aló manlεré nnó agboó ne bós abi álá pó bós Jus ne ajya abifó nnó ábé bós bií. ¹⁵ Ne εwéna εke etuú ne unó bi bós ekpávε Eṣwá abó ásamé nyá nnó: ¹⁶ ‘Meso gébé mmage chwó téné nye gepúge Devid eyi gebó gekwené. Nkwyεge nye unó bi uchó wye nnó ubé nkane ubó úlú. ¹⁷ Ne bós abi álá pó bós Jus ágegé nye ubi, ne ebwó áló nye ntó mankelé Eṣwá. Ebé nye élé bós ako abi nkúú nnó áβε bós ba ne ákélege nye me.’ ¹⁸ Ge na ne Eṣwá ajóó, ji ayi apye nnó bós akaá unó bina te gachí.”

¹⁹ Ne Jεmsi aké: “Né metós wa mferé nnó εsé dechyεge sé efwyale mbaá bós abi álá pó bós Jus abi akwólege meti Eṣwá. ²⁰ Yémbó ese desá lé ebwó ηwe nnó ályá depore manáne, ányεge sé menyεé ayi ajélé maka wye ye menya ayi muú alá ke kele wó, ne anyégé nto manoó menya. ²¹ Desá ebwó mbó, nende áwuú me nkane bós ágarege mabé Mosis yina te gachi né maló mako. Ne álu ágarege aji né macha mmyεmenεne yéndé bií uwyaá bós Jus.”

Ató ηwe mbaá bós Jisós abi alá pó bós Jus

²² Ne anḡbá Jisós ne ákpakpa echomele bós Jisós ako, ákamé meko Jεmsi ne ajya bó fó né geluage

bwó nnó ájyé ne Banabas ne Pól né meló Antiok. Ebwó ájya Silas ne Judas ayi akuú ji ntó Basabas, ebwó bina apeá álú anó echomele bwó Jisós. ²³ Asá ηwe awu áké: “Esé anḡmé nyú; anḡbá Jisós ne ákprakpa echomele bwó Jisós detamege enyú, anḡmé sé abi álá pó bwó Jus abi delú né meló Antiok ne abi malo Siriya ne Silisya. ²⁴ Esé debó dewu nnó bwó fó né geluage sé, áchwó chyé enyu efwyale né mejóó ewé ebwó ájzó ne epyé enyú dékwé tametame ayi esé delá tó ebwó wó. ²⁵ Ne ese ako debó dechome, dejóó, deké: Déjya bwó fó detó eta nyú ne ebwó áchwó nyε ne Pól ne Banabas abi ese dégbóo ne ebwó dáo, ²⁶ ebwó alú bwó bi ákamé negbo getúge mekomejóó Ata Jisós Kras. ²⁷ Ne ese detóme enyú Silas ne Judas, áchwóge, ágarege nyε enyú wyε unó bi esé desámé né ηwe yina. ²⁸ Elé Mendoó Úkpea ne epyε esé dekaá nnó debó fó mánjya enyu bi delá pó bwó Jus matuú ayicha wó, ekose wyε uchancha uno bina: ²⁹ Enyú denyεgé fó yendé menyéé upε, denyεgé fó menya ayi álá ke kele wó ne denyεgé fó ntó manoó menya, lyáge depóré manáné. Mbógé delyagé unó bina, debε nyε chánéné. Bége pere!”

³⁰ Bwó bina ánerégé mansá mbó, áchyε Pól ne ekwó wuú. Ebwó ákwónégé né Antiok, ánywéré echomele bwó Jisós áchyε ebwó ηwe yimbó. ³¹ Ne ebwó ákuúgé ηwe yimbó matóó ágó ebwó dáo né eshyε ewé mekomejóó yimbó afyé bwó. ³² Judas ne Silas álú ntó bwó ekpávε Eσωó ne áma ágarege ebwó gejamégé unó bifó manchyé bwó Jisós majyé ne áfyé ntó ebwó eshyε. ³³ Ebwó ábelé efεé dáo, ne bwó Jisós ajyε tii ebwó nnó áke pere, ebwó ákéré mbaá bwó bi ábó átómé ebwó. ³⁴ [Yémbó εgá Silas nnó ala

né melo ewémba.] ³⁵ Pól ne Banabas álú wyε né Antiok. Ebwó ne gejamégé bós Jis̄s abifó ágarege ne álerege bós deporé Jis̄s.

Pól ne Banabas áfa mbwa ne ate

³⁶ Ebélegé Pól ajós ne Banabas aké: “Dema deyyé maló mako ayi debó dégaré mekomejós Esawó nnó degé bós Jis̄s abi álú ewu ne nkane ebwó álú.” ³⁷ Ne Banabas abó akélege nnó Jón Makós ajye ne ebwó, ³⁸ ne metós egó Pól cháchá wó gétúgέ Jón Makós abó abó me ebwó né gebagé mewaá Pamfilya ne abó anéré fó utós ebi ebwó ajye mampye wó. ³⁹ Pól ne Banabas anyε mbeé né mechó ewéna kpaá te áfa mbwa ne ate. Banabas ase Jón Makós ajyé kpé ékpe áfé né melo Syaprós. ⁴⁰ Ne Pól ajya Silas, ne ndere ebwó áchwó jyε, bós Jis̄s anemmyε, áfyé ebwó né amu Esawó nnó ji ápoógé ebwó. ⁴¹ Ne Pól ase Silas afé, akéne ajye gebagé mewaá Syria ne Silisya afyé bós Jis̄s eshyε nnó átené chánéné.

16

Timoti acho né geluage Pól ne Silas

¹ Ne Pól ajye kwone melo Debe, ewyage afé né melo Lystra. Mende fó abó alu eféé ayi ákamé ne Jis̄s, ákuú ji Timoti. Mma wuú alu muú Jus ne akamé ntó ne Jis̄s ne nte wuú alu muú Grek. ² Ne Timoti alu ntó muú yi bós Jis̄s né Lystra ne Ikonyóm áfége ji. ³ Pól abó akélege nnó Timoti akéné ne ebwó ewémba epyε ji Pól asó ji nsó nkane gepoge bós Jus gelú nendé bós Jus ako né gebagé mewaá eyigé mbó ákaá chanéné nnó nte Timoti abó alu nya muú Grek. ⁴ Ne ebwó ályá akéne malómaló ágarege bós Jis̄s unó bi anḡbá Jis̄s ne ákpakpa echomele

bóó Jis̄s ájwólé né Jerosale ájóó. Ne ágaré ebwó nnó ábelé ubi chánéné. ⁵ Ewéna epye echomele bóó Jis̄s ewé elu yendé melo áfyéé wye metóó ne Jis̄s dáo ne yendé bíí gejamégé bóó áchwó áchome ne ebwó.

Pól agé amé gejya né melo Truus

⁶ Pól ne bóó bíí ákéne ájye, né gébégé áchwó kwone né gebagé mewaá Esya, Mendoó Ukpea ekamé fó nnó ji agare mekomejóó Esowó eféé wó. Ne ebwó ákoge né gebagé mewaá, Frigiya ne Galasiya, ajye. ⁷ Ndere áchwó kwone gebage mewaá Misiya, ábó ákelege mankpe né gebagé mewaá Betinya, yémbó Mendoó Jis̄s ekamé wó. ⁸ Ne ebwó ákogé melo Misiya, áshúle áfé né melo Truus. ⁹ Wye bíí bimbó ne utuú, Pól agé amé gejya nkane mende Masedonia fó atené egbe ebéé mega afu amu nnó Pól achya, ajye poó ebwó. ¹⁰ Ndere abó agéné amé gejya yimbó, ese ne ebwó dekaá nnó Esowó ákelege nnó deyye degaré mekomejóó wuú né melo Masedonia. Ne esé dekpome mmye majye.
*

Lydiya áfyéé metóó ne Jis̄s né melo Filippi

¹¹ Ne esé dekpé ékpe né melo Truus, deke nnyinyi dekwóné melo Samotras, bíí uyyage, dekwóné melo Niapolis. ¹² Détánégé eféé, deke mewaá mewaá dekwóné melo Filippi ewe elu melo kpa né gebage mewaá Masedonia ne elu ntó melo ewé gejamégé bóó Rom abó ájwólege wye. Debelé mboó ndó wye. ¹³ Bíí uwyaá bóó Jus ukwónégé, delya melo defé né mbale ebéé, esé debó deféré nnó eféé ne

* **16:10** Elú wáwálé nnó: 16:10 Lukase muú yi asame ḡwe yina achwó báne Pól né Troa, ne aló mankene ne ji.

bóó Jus áchómege anenemmye. Dékwónégé ewu, degé andée fó áchomé ne esé dejwólé ka, dégaré ebwó mekomejóó Esowó. ¹⁴ Mendée fó abó alu eféé ayi ákuú ji Lydiya, apó muú Jus ne ánoge Esowó. Ji atané meló Tayatira ne akene gesege ufóó mandeé ayi ájamé ḡka dóó. Nḡere awuú geno eyigé Pól ajoge, Esowó anené ji metóó nnó akame. ¹⁵ Awyage ji manaá Esowó ne ekwó wuú, ane esé mmye nnó deyye debelé né gepú jíí mbógé esé dekamé wáwálé nnó ji áfyéé metóó ne Jisós. Ajoge mbó esé defé.

Afyé Pól ne Silas denó né meló Filippi

¹⁶ Bíí fó, nḡere ese debó deyye né melu ewé ánenemmye mbaá Esowó, detuú ne mesó mendée ayi alu memfwé. Abó awya melo nchye ayi apye ji agarege depó ti depye nye meso gébé. Bóó bi awya ji, ásele ḡka né depó etiré ji ágarege. ¹⁷ Mesó mendée yimbó agége Pól ne Ese aló mánkalé, akwólege ese ake: “Bóó bina álú bóó útóó Esowó Anyatá. Ebwó áchwó mangaré nkane Esowó áférege nye enyu né efwyale gabo.” ¹⁸ Ne mesó mendée yina apyé wyembó né gejamégé ndó. Ne bii uma metóó eso Pól, anyá meló nchye yimbó aké: “Ngarege wó mbaá mabó Jisós Kras, tané ji mmye.” Ne ténéténé yimbó atané.

¹⁹ Bóó bi awya maá memfwé yimbó, ágége nnó meti ḡka bwó ewé ánere metóó wye enó, áḡbaré Pól ne Silas ája áfé né mbaá yi ákpakpa meló ápane mpa. ²⁰ Ajyége, ápye ebwó áténe mbé ushu ampame mpa abi alu bóó Rom aké: “Bóó bina álú bóó Jus, ne achyége efwyale né meló esé. ²¹ Ebwó álerege uno bi ebé ese elá ekamé wó. Ese delu bóó Rom; deséléé fó depó ebwó.”

²² Gejamégé bṵó εyi gebó gelú εφεε, geshulé Pṵl ne Silas mmyε ne ampané mpa ágyá εbwṵ mandeé mmyε, ne ágare nnó ádo εbwṵ ne unṵó. ²³ Ne ádogé εbwṵ chánéné, ájye áfyé εbwṵ né denṵ ne ágaré membamé gepúge denṵ nnó, ábámé εbwṵ cháncha. ²⁴ Membame yimbṵ awugembṵ, ase εbwṵ, ajye fyε né maá gepú ayi τε mmu gepúge denṵ. Εφεέ ne afye εbwṵ ufwṵlé.

²⁵ Ne metṵó utuú, Pṵl ne Silas anenemmyε, ákwáne makwa, áfége Εσωṵ ne bṵó denṵ bi fṵ áwuú. ²⁶ Aké ápéle, mme alṵ manyi ne gepúge denṵ genyi gekwṵné né τε mala dekwṵre gepu. Manombi gepú yimbṵ ánené, ne bṵ ηkrṵkṵνε bimṵ ásré ákwé mme. ²⁷ Membame gepú yimbṵ apégé gejya, agé nkane manombi alaá fuú, aferé nnó bṵó denṵ ako ábó. Ajú aparaja wuú nnó awá gemε jíí. ²⁸ Pṵl agégé mbṵ akalé kénké aké: “Ṷwágé gemε jyε, εsé ako delu fa.”

²⁹ Ne membamé gepúge denṵ ákuú muú fṵ nnó achwṵ ji ne mewε. Gébégé áchwṵ ne εwú, ase, akpé mmu wáwá. Ató mano mme mbε ushu Pṵl ne Silas aware ne εfṵ metṵó. ³⁰ Ne ase εbwṵ átané dafye, agíí εbwṵ ake: “Antε ba, mpyε nnó ne áféré me né εfwyale gabo?”

³¹ Εbwṵ ashú ji meko aké: “Fyé metṵó wyε ne Jisós, Wṵ ne ula gepú byε detánege nyε né εfwyale gabo.”

³² Ne εbwṵ ágaré ji ne bṵó ako bi alu ji mmu depṵré Jisós. ³³ Wyε ne utuú bimṵ, mende yimbṵ ase εbwṵ, ajye shwṵne upa bwṵ. Wyε ténéténé yimbṵ pṵl ne Silas áwyaá ji manaá Εσωṵ ne bṵó bíí. ³⁴ Ne ase εbwṵ áfé né gepú jíí achye εbwṵ menyéé. Ji ne bṵó bi matṵó ágṵ bwṵ dṵó gétúgé áfyεé metṵó ne Εσωṵ.

³⁵ Bií ujjage, ampané mpa abi Rom átó bós bee nnó ájye garé membame gepúge denó nno, “Lyáge andé bimbó ájyé.”

³⁶ Ne mende yina awugembó, ajye garé Pól aké: “Ampané mpa átó bós achwó gare me nnó nlya enyú deyye. Nana kége pere.”

³⁷ Yémbó Pól ajóó ne bós bee bimbó aké: “Atulé esé né mbe ushu bós ayi álá lú dampá mpa esé yelé ábó áchyé esé ebwonye nnó debe bós Rom.”

³⁸ Ne bós bee bimbó ákére ájyé gare ámpané mpa genó eyigé Pól abó ajóó. Ebwó áwúgé nnó Pól ne Silas alú ntó bós Rom mane magyalé ebwó. ³⁹ Ne ebwó áchwó kwó Pól ne Silas mata né gyé ayi ebwó ápyéε, áfére ebwó ne áké álya meló bwó. ⁴⁰ Pól ne Silas átanegé gepú denó, áfé né gepúge Lydiya. Eféé ne ábané bós bi ákamé ne Jisós. Áchyegé ebwó majyé, ne álya ájye.

17

Efwyale Etané né meló Tessalonika

¹ Pól ne Silas ákoóge meló Amfipolis ne meló Apolonia áchwó né meló Tessalonika mbaá ayi εcha mmyemenene bós Jus ewé fó elu. ² Ne Pól ajye kpe né εcha ewémbó nkane ji abó apyé mé, ne agare bós depó etire delú mmu ηwe Εσωωó né mawyaá bós Jus máleé. ³ Apye ebwó ákaá chánéné nnó Muú yi Εσωωó akweré ji elá gefwa, ayi ebwó ábó ágili, abó mangé εfwyale ne akwilé né negbo. Ne aké Jisós ayi ji agarege mbó ebwó, ji ne alu Muú yi Εσωωó akweré ji elá gefwa. ⁴ Bós bifó abi áwuú depóti, áse detí amu apeá ne ácho ne Pól ne Silas. Gejamégé

bóó Grek abi ánóge Ἐσωω chóncho ne afwa andée ácho ntó ne εβωó.

⁵ Ne bóó Jus abi ábó ashya mekomejóó yi, agege mbó matóó ásó εβωó ne Pól ne Silas. Ajye nywéré bóó bi alá pó ne genó mampye né metóó melo, áchwó ne εfwyale. Εβωω áló mamwyalé mejóó ne ájyé do gepúgé mende fó ayi áku ji Jasón ágyá nnó ája Pól ne Silas átó dafye. ⁶ Nḡere alá gé εβωó wó, ája Jasón ne bóó Jisós abifó áfe mbe ushu ákpakpa melo, ákálege áké: “Bóó bina ákéne achyge εfwyale malomaló ne náná áchwó ntó fa melo εsé, ⁷ ne Jasón ase εβωó, abelé mmu. Εβωó átyá mabé Mfwa Rom, ájóge áké mfwa ayicha alu ayi ákuú ji Jisós.” ⁸ Akpakpa melo ne bóó bi áchomé εféé áwúgé mbó, mewε εtya εβωω unε. ⁹ Agbaré Jasón ne bóó Jisós nnó áchwó kwó ne amage pye sé gefó genó yimbó ndó yichá ne álya εβωó nnó ájyé.

Pól ne Silas áfe né melo Berya

¹⁰ Wyε né utuú εbimbó, bóó Jisós ágaré Pól ne Silas nnó ájye né melo Berya. Εβωó ákwónégé εwu, ájye kpe né εcha mmyemenene bóó Jus. ¹¹ Bóó Jus abi alu εféé awya defóó apwó abi melo Tessalonika. Εβωó áfyé matóó dóó manwu genó eyi Pól ajóge. Ne yendé bíi εβωó ágii mekomejóó Ἐσωω mange mbóge uno εbi Pól ajóge úlú wáwálé. ¹² Εwyágé gejamégé bóó áfyéé matóó ne Jisós. Abi fó alu afwa andé bóó Grek ne gejamégé bóó Grek abi ande áfyéé ntó matóó ne Jisós. ¹³ Εbelege bóó Jus abi alu né melo Tessalonika áwugé nnó Pól agarege mekomejóó Ἐσωω né melo Berya, áchwó nyi bóó matóó nnó áchwó ne εfwyale. ¹⁴ Ne ténéténé yimbó, bóó Jisós átó Pól né mbale εbeé mega. Bóó fó ntó ákwólé ji.

Ne Silas ebwó ne Timōti ála né Berya. ¹⁵ Bóó bi ájyé tí Pól, áfé kpaá ákwóné melo Atens. Gébégé ebwó ákérégέ Pól aló ebwó meko nnó ágaré Silas ne Timōti ábané ji wáwá.

Pól alu né melo Atens

¹⁶ Ndere Pól alu gili Silas ne Timōti né melo Atens, metó ego ji wó gébégé agené nnó aló uka ájá né melo ewémba. ¹⁷ Ne afé né echa mmyemenene bóó Jus aló mando abya né mechó ewé ne ebwó ne abifo abi anóge nto Eṣṣwá, nno ápye ebwó ákame ne ji. Ne yendé bií ajye ntó né ntóné gese, ajoge ne bóó bi ákoóge né melu ewé ji alu. ¹⁸ Anleré fó ágé ji, ebwó álú bóó bi álérege depóre Epikuryan ne etiré ákuú Stók. Ebwó áwuúgé nkane Pól alerege bóó depóre Jis̄s, ama garege nkane bóó akwilege nye né negbo, áló manshye ji ake: “Ndé menya yina adorege ne ubómeno?” Abi fó áké: “Elu eké akélege mangaré abya aló abi áké.” ¹⁹ Ne áse Pól áfé ne ji né echomele melo ewé ákuú nnó Aropagus ne bóó áké ne ji: Nana esé dekelege manwú chánéné unó uke ebi olérege. ²⁰ Unó bifó ebi olerege úlú chá ne esé dekelege mankaá nkane ubi úlú. ²¹ Ebwó ábó ajoge mbó néndé ebwó bóó Atens ne ankeé abi alu eféé, ágbó lé manjwólégé áwugé ne ágarégé unó uke ebi ebwó áwuú né abya.

²² Ne Pól atené mbe shuú echomele Aropagus ake: “Enyu bóó Atens, nge nnó depye ure mbaá aló dóó, ne demuame manogé Eṣṣwá.” ²³ Ndere nkéne ngyáge melo nyú, mpele matoó ayi enyú depye ure, ngé ntoó nema eni ásámé nnó: “Mbaá Eṣṣwá, ayi esé dela dekage ji.” Eṣṣwá ayi enyú depye ure ne delá kágé, ji ne nkelege mangaré enyú nana.

24 “Esoṵo ne alu Ata ayi abo mfaá ne mme nende ji ne akwyé mme meko ne unó uko ebi úlú wyé. Yémbó ji ajwólégé fó né matoó ayi akwaá ákwyé ne amu. 25 Ye mankele nnó mekwaá achye ji geno eke gefó geli ji. Ji mbóo ne achyege akwaá genwá ne gejuli ne unó uko. 26 Apye ufóo bóo cháchá átané mbaá muú ama ayi ji akwyé né ula uló. Akwyé gébé gakené eyigé yéndé ufóo bóo ábélege fa mme yina ne malu ayi ebwó ábéé. 27 Ne ji apyembó nnó bóo akélege ji, ne ndere ámuame mankelé ji ábéé ne uméé nnó ndo fó ákage gé ji. Yémbó Esoṵo apó fó tete ne esé. 28 Elu wyé ndere muú fó aké: ‘Né uto Esoṵo ne esé dégbegé gejulé, delú abe, dekene.’ Mbóntó ne muú denḡa nyú asámé aké: ‘Esé ako ntó delu baá bií.’

29 “Te esé delu baá Esoṵo ekágé defere nnó Esoṵo alu aló abi akwaá akwyége, ye akwyé ne gese, ye ne ntaá, ye ne genóo, ji apófó mbó. 30 Nyá mbembe Esoṵo afyé fó mekpo né unó bi bóo abo apye ayi alá kagé ji. Ne nana agarege yéndemuú nnó alya unó ebimbó ebi úlá pó ne nsá. 31 Ji ajoge mbó gétúgé ji ábelé me bií ebi bóo akpéne unoo mpa ne ásoó nye mpa bóo ayi defya delá debé mmu. Ji abo ajya me muu yi ásoó nye mpa yimbó ne apye ji akwilé né negbo, mampye bóo akaá nnó mechó ewéna epye nye wáwálé.”

32 Ebwó áwúgé nkane Pól ajóo nnó muú fó akwilé né negbó, ájwyá ji. Ne abi fó aké, “Esé dekelege manwú odo esé abya yina ndo yicha.” 33 Ne Pól alya ebwó, atané. 34 Yémbó bóo bi ákamé mekomejóo wuú ácho ne ji. Muú bwó ama akamege Dyonasos ayi alu ntó né echomele ewémbó ewe ákuú Arop-agat. Ne ayifó alu mendée ayi ákuú ji Damaris ne

bóó bifó ntó.

18

Pól afé né melo Kōrent

¹ Pól anérége manjóó depōti né ujwólé Aropagōs, Pól alya Atens afé né melo Kōrent. ² Efée abané muú Jus fō ayi ákuú ji Akwila, ábó ábyé ji né melo Pōntus. Ebwó ne mendée wuú Prisila abó átané mbó lé gebagé mewaá Itali getúgé Klodyos, mfwa kpa abó abú bóó Jus ako né Rom. Ne Pól ajye gé ebwó ujyá. ³ Pól agége nnó ebwó nto ákwyége mekō menya eyi akwerege oto, eyi ji akwyége, ajwólé akwyége ne ebwó. ⁴ Ne yendé bíi uwyaá bóó Jus, ajye mmu echa mmyemenene, ne ajóóge ne bóó Jus ne abi Grek abi áchwó efée nnó ji ammye apye ebwó ákamé mekomejóó Jisəs.

⁵ Ewyagé Silas ne Timōti átané melo Masedonia áchwó né melo Kōrent, efée ne Pól alya ebwó utó ebimbó, ala agarege lé mekomejóó Ešōwō jiji. Apye mbó nnó bóó Jus akaá chánéné nnó Jisəs ne alu Muú yi Ešōwō akweré ji elá gefwa. ⁶ Eké ewyage ebwó áshya mekomejóó wuú álō manshye ji. Ne Pól apea amu jíi ake, “Mbōge enyú depyēge efwyale Ešōwō echwōge enyú mmye, me mpó wye. Lō nana ojye mbē, nla garé mekomejóó Ešōwō mbaá bóó abi álá pó bóó Jus.” ⁷ Pól alyage ebwó, atané nto né gepú eyigé ji abó ajwōlege, ajye jwōle ne mende fō yi anoge Ešōwō ne álá pó muú Jus. Mende yina akamege Titiyōs Justōs ayi gepú jíi gelu kwókwólé ne echa mmyemenene bóó Jus. ⁸ Ewyage Kripus ayi alu muú kpaá né echa mmyemenene ewémbó áfyéé metóó wuú ne Jisəs chóncho ne bóó ula gepú bíi ako. Ne Pól agarege wye abya Jisəs ne bóó Kōrent

ako abi áwuú, gejame ákamé ne ála wyembó áwyaá bwó manaá Esówó.

⁹ Bíí fó ne utuú, Pól agé amε gejya nkane Atá Jisós ake ne ji, “Ófógé fó, chó mbε ne mekomejóó wa, obεge bómbo. ¹⁰ Nlu ne wó yendégébé ne muú akágé pyε wó geno. Gejamégé bóó álu fa meló ewe abi alu aba.” ¹¹ Ne Pól abelé né meló Kórent ḡme ne geba alerege bóó mekomejóó Esówó.

¹² Né gébé eyigé bóó Rom abó áfyé Galyo nnó ábé gómēna né gebagé mewaá Akaya, bóó Jus abi alu eféé, áso mala, ágbare Pól ájyε ne ji né eso, ¹³ ajóó ne Galyo aké, “Mende yina apyε bóó nnó ánoge Esówó né meti ewé ebé se elá garé wó.”

¹⁴ Wyε ndere Pól abó alú manjóó, Galyo ake ne εbwó. “Enyú bóó Jus, mboge mechó ewé ebó etá mabé meló mbó nse gébé manwu geno eyige dekelege manjóó. ¹⁵ Te mbaá enyú denyε lé mbeé né uchu mejóó ne mabó ne mabε nyú, enyú ambóó kage nkane dejoge. Nkpénéé fó né depó nkane eti.” ¹⁶ Ajoge mbó, abú εbwó átané né εcha eso. ¹⁷ Ne bóó ako ágbaré Sóstēnis ayi alu muú kpaá né εcha mmyemenene áló mantulé ji, yémbó Galyo abóó gébé wó.

Pól akéré né meló Antiók

¹⁸ Epyégé mbó, Pól ama bélé gejamégé ndó ne bóó bi ákamé ne Jisós né meló Kórent, ne ale jyε kpe ékpe manjyε né meló Siriya. Ndere áchwó ajyε, Prisila ne Akwila akwólé ji. Gébégé εbwó ákwóné né Sēnkrea, melu ewé ákpéne ékpe, Pól akpalé mekpo gétúgé depó etiré ji abó anyémeno mampyε mbaá Esówó. ¹⁹ Ebwó ákwónégé né meló Efesos, Pól alya Akwila eféé. Ajyε kpe mmu εcha

mmyemenene, manjǒó mejǒó ne bǒó Jus. ²⁰ Ne ebwǒ ákwǒ ji mata nnó ábélé gejamégé ndǒ ne ebwǒ, ashya. ²¹ Gébégé achwǒ jyε, aké ne ebwǒ, “Mbǒge Eṣǒwǒ apyεge, mmage nchwǒ γε enyú.” Ajǒge mbǒ, alya Efesǒs akpe ékpe, afé.

²² Pǒl akwǒnégé né melǒ Kaisaria, akwǒ afé né melǒ Jerosale manjyε tame echomele bǒó Jisós abi alu efeé ne ale shule ajyε né melǒ Antiok. ²³ Abélégé mboó ndǒ efeé, átane áfé né malǒ ayi álú né gebage mewaá Galasiya ne Frigiya, afyé bǒó bi ákame ne Jisós eshyε.

Apolos agaré mekomejǒó Eṣǒwǒ né melǒ Efesǒs

²⁴ Ne muú Jus fǒ achwǒ né melǒ Efesǒs, ákuú ji Apolos ne ábǒ ábyé ji né melǒ Aleksandra. Alu muú yi mejǒó egǒó ji meno ne akaá mekomejǒó Eṣǒwǒ chanchá. ²⁵ Abǒ ági ji depǒré Jisós ne agbaré deti metǒ εma, agarege depǒ εtiré mbǒ chanchá. Yémbǒ abǒ akaá le unó bi Jǒn abǒ agaré ndere awyage bǒó manaá Eṣǒwǒ. ²⁶ Ndere áchwǒ né melǒ Efesǒs, agarege bǒó Jus depǒ εtirena gbǒḡéné né εcha mmyemenene. Akwila ne Prisila awuúge unó bi Apolos agarege, áse ji áfé né gepú bwǒ ne agaré ji depǒré Eṣǒwǒ nana chǒḡéné.

²⁷ Ebélégé Apolos afere nnó ji ajyε né melǒ Akaya. Ne echomele bǒó Jisós apóó ji ásá ḡwe achyε ji mbaá bǒó Jisós né melǒ Akaya nnó Apolos akwǒnege εwu, ebwǒ áse ji chǒḡéné. Ne akwǒnégé efeé, apóó bǒó bi Eṣǒwǒ aléré ebwǒ galǒgǒlǒ ákamé ne Jisós dǒó abi Eṣǒwǒ apóó nnó áfyε matǒó ne Jisós. ²⁸ Abǒ anyεé mbeé ne bǒó Jus né depǒré Jisós gbǒḡǒnǒ ne apwǒ wyε ebwǒ ndere alerege ebwǒ chǒḡéné né ḡwe

Ἐσῶῶ nnó Jisós alu Muú yi Ἐσῶῶ akweré ji elá gefwa.

19

Pól agaré abya Jisós né melo Ἐφesós

¹ Né gébé eyige Apolos abó álú né melo Kōrent, Pól abó akene né maló ayi alu né gebage mewaaá Ἐsya. Akwōnege melo Ἐφesós, agé bós bi fō abi áfyε matós ne Jisós, ² ne agií ebwó aké, “Mendoó Ukpea echwō me enyú mmyε gébégé dekame ne Jisós?” Ebwó áshuú meko áké, “Ἐse delu danwu nnó Mendoó Ukpea elu.”

³ Ne Pól ama gií ebwó aké, “Ndé gefōge manaá Ἐσῶῶ ami áwyaá enyú?” Ne ebwó aké, “Áwyaá le εse ami Jōn.”

⁴ Ajōgé mbó, Pól abó yε mangaré ebwó aké, “Jōn abó awyaá bós manaá Ἐσῶῶ manlere nnó ebwó álya gabo. Ne ji abó agaré bós Isrēli nnó muú fō achwós nyε ji meso ne ebwó abó mamfyé matós ne ji. Muú yimbó, ákuú ji Jisós.”

⁵ Ebwó áwúgembó, ákame mekomejós yina ne áwyaá bwó manaá Ἐσῶῶ né mabó Atá Jisós.

⁶ Ἐwyage, Pól aneré ebwó amu makpo ne Mendoó Ukpea echwō ebwó mmyε ne álo manjós ufós mejós, ama ágaregé mekomejós ayi ebwó awuú ne Ἐσῶῶ.

⁷ Bós bina ako alu genóge makpo áfyanéapeá.

⁸ Ne Pól abelé né Ἐφesós né amfaá aléé, akene né εcha mmyemenene yendégébé, agarege ebwó mekomejós Ἐσῶῶ ayi alá pó ne εfō metós mampyε ebwó akaá ndere gefwage Ἐσῶῶ gelu. ⁹ Yémbó bós bifó áshyá mekomejós yina ne álo manjós depó debodebo né mbe ushu bós né meti Jisós. Ne Pól

ase bós abi ákame áfé né gepúge ηwe eyigé Tiranós awya, alerege ebwó mekomejóð Esᵔwᵔ yendé bií. ¹⁰ Apye wyembᵔ né anmé apea ne bós ako né gebagé mewaá Esya, bós Jus ne bós Grek áwuú mekomejóð Ata Esᵔwᵔ.

Bós bi fᵔ áméré mmye ne Pól mamféré aló nchye

¹¹ Ndere Pól abᵔ alu lerege mbᵔ, Esᵔwᵔ achye ji uto mampye ufélekpá ebi bós ábᵔ álú danḡé.

¹² Ye uno bi ji abᵔ afye né mmye, upyé bós mameé átoóge. Bós ákelege mandeé utóð jíí ne bᵔ afyáfon áfé áneré bós mameé mmye ne ápye ebwó atóó. Ne aló nchye nto atanegē abifᵔ mmye.

¹³ Bós Jus fᵔ abᵔ álú eféé abi akene malᵔmalᵔ áférege aló nchye ayi achyēge bós efwyale. Ebwó amuame mankuú mabᵔ Ata Jisós ne apye aló nchye átané bós mmye. Muú bwó ajóḡge ne meló nchye aké, “Ngarege wᵔ nnó ᵔtané né mabᵔ Jisós ami Pól akuú.” ¹⁴ Ne bós akeneama abi abᵔ ápye depᵔ ti, elé baá Skēva ayi alu etukpe ampye upē Esᵔwᵔ bós Jus.

¹⁵ Ebwó ajḡge mbᵔ ne meló nchye ashuú ebwó meko gébé gefᵔ aké, “Me nkaáge Jisós, mma nkaáge Pól ne enyú delu ndé bós?”

¹⁶ Mende ayi awya meló nchye akwile téné, ase ebwó ne matulé, apwᵔ ebwó ne agya ebwó mandeé mmye, ábᵔ átané gejógene ne upa mmye.

¹⁷ Bós Efēsós, ne bós Jus ako ne bós Grek abi alu eféé áwúḡé abya yina efᵔ ekwᵔ ebwó matᵔ. Ne bós álᵔ manchyege enogé dᵔó né mabᵔ Ata Jisós. ¹⁸ Ne gejamégé bós bi áfyéé matᵔ ne Jisós áchwᵔ shu ekwu, ágaré depᵔ etiré ebwᵔ ábᵔ ápyé. ¹⁹ Bós bifᵔ abi ábᵔ ápyé mabu maka amu áchwᵔ ne bᵔ ηwe maka, aló uka ne bᵔ ηkpáḡaneré ásó

gbógónó. Unó bina uko, ne unó bi fə aferege ukáge bɛé meno ŋka genóge usaá uba upea meso ɛfya. ²⁰ Ne mekomejóó Ɛsɔwɔ awene ajye mbe nkane gejamégé bɔ́ akamege yendégébé.

Ɛfwyale etane né melo Ɛfesɔs

²¹ Depɔ́ tiré na depyɛge, Pɔl afere né metɔ́ wuú mankoó né melo Masedonia ne melo Akaya manjye né Jerosale. Ne ama jóó aké, “Nkwɔ́négé Jerosale, mbɔ́ manjye gé nto melo Rom.” ²² Ne ató Timoti ne Erastus nnó ábó mbe né gebagé mewaá Masedonia ɛbwó álú bɔ́ apea abi apoóge ji ne Pɔl jimbo alu belege mboó ndɔ́ né gebagé mewaá Ɛsya.

²³ Wyɛ né gébé eyigémbɔ́, ɛfwyale ɛchwɔ́ dɔ́ né melo Ɛfesɔs getúge bɔ́ bi akwɔ́lege meti Jisós. ²⁴ Muú ete fə abó alú ɛfɛé ayi ákuú ji Demetrɔs. Ji akwyɛge unó bi úlú ɛké gepúgé meló uka ayi ákuú Atemis. Utó bina upye ji ne bɔ́ ete bifɔ́ ágéne gejamégé nsa. ²⁵ Né gébé géfó akuú ate bɔ́ ete ne bɔ́ utó abi gefɔ́ge utó ɛbwó gelu gema aké, “Ɛnyú kaáge nnó ɛsé denɛá mbɔ́ gefwa gétúge utó bina. ²⁶ Ɛnyú ako déwuú ne degɛ geno eyigé Pɔl menya kwɔ́ yimbɔ́ apye fa melo Ɛfesɔs ne gebagé mewaá Ɛsya geko. Akene malɔmalɔ ajɔge aké aló uka abi ákwýége ne amu, ápó ye aló uka chá chá. Ne apye gejamégé bɔ́ akwɔ́re matɔ́. ²⁷ Ne ngé nnó apye nyɛ gesege ese gekwé ne apye nyɛ ntó nnó gepúgé meló uka Atemis gebɛgé sé ne enogé. Mbɔ́gé ɛpyɛge mbɔ́, ɛbyennó mekpɔ unɔ́ ɛbe nyɛ ne gekpékpége melo uka yina ayi bɔ́ Ɛsya ne mme meko ánóge.”

²⁸ Bɔ́ bimbo awugé geno eyige Demetrɔs ajóó, matɔ́ achɔ́ ɛbwó mmu ne alɔ mankalé

áké, “Atemis ayi b́óó Efesós alu gekpékpégé melo uka.” ²⁹ Ne melo meko ewugé makalé yina, ekwé tametame. Echwo cho melu ema, b́óó ágbaré Gayós ne Aristakós ande bi Pól átané ne ebwó né melo Masedonia, ája áfé ne ebwó né echa uchome melo. ³⁰ Pól abó alu manjye j́óó mej́óó ne b́óó bimbó, yémbó b́óó Jisós ágbé ji. ³¹ Akpakpa melo abifó abi alu ajeé Pól álo ntó ji meko nnó ekagé asá ushu né echa ewémbó. ³² B́óó bimbó ákálege wyé tametame. Abi ákálege egbé ewú ebwó ne abifó ákálege ewu bwó egbé, gejamégé b́óó ákaá f́ó genó eyi gepye ebwó áchomé eféé wó. ³³ B́óó bi f́ó ágége nkane b́óó Jus átené Aleksanda mbe, áferé nnó ji ne alu ne mechó ewé. Ne Aleksanda afu ebwó nnó ebwó ákwéné mej́óó ne ji ashya gemé jíí. ³⁴ Ne ebwó ákaáge nnó ji alu muú Jus, ebwó ako ákálé meko ama aké, “Atemis ayi b́óó Efesós alu gekpékpégé melo uka.” Ne ákálege wyémbó né nchwáneké epeá.

³⁵ Ewyagé muú ayi asáme depóré melo, apye b́óó bimbó ákwéné mej́óó ne aj́óó ne ebwó aké, “Enyú b́óó Efesós, yéndémuú ákaá nnó melo Efesós ne ebelé gepúgé gekpékpégé Atemis ne ema bélé ntaá meló uka wú, enine nétané mfaánebuú nékwéné nme. ³⁶ Te enyú dekaá nnó muú f́ó akaágé shya mechó ewéna, kwenege nyamé, ekágé depye genó gefó genchogencho. ³⁷ Enyú dechwó ne b́óó bina fa, abi álá j́ó genó gefó né matoó aló uka esé wó, ye mej́óó mebomebo mbaá megyyé meló uka esé áj́óó wó. ³⁸ Mbógé Demetrós ne b́óó bíí abó mechó ne b́óó bina, ákage kpa ewu áfé né eso né mbe ushu ámpané mpa nnó yéndé b́óó ágaré mechó ewé ebwó ápyyé ne ate. ³⁹ Ne mbógé mechó ewé chá elu ewé epwó ewé, elu galógaló nnó ebwó áchwó

né bíí bi ákpakpa melo áchomege. ⁴⁰ Njoge mbo getúgé mfóó nnó bóó Rom ashulege nyε esé ndo nnó déchwó ne εfwyale né melo. Ne εpyεge mbo, muú fó ábεé nyε ne meko ayi akerege.” ⁴¹ Anérégé manjó depó tí, aké, yéndemuú atyá.

20

Pól ama jyε né Masedonia ne Akaya (Gresse)

¹ Efwyale ewémbó ebyεgé, ebelégé mboó ndo, Pól akuú bóó Jisós achyε ebwó majyε, atamé ebwó ne alyá afé né gebagé mewaá Masedonia. ² Akene né geba εyigémbó geko afyéε bóó Jisós εshyε ne ájyé né gebagé mewaá Gresse. ³ Akwónégé εwu, abelé amfaá aléé. Ne nkane abó alu mankpe ékpe ajyε né gebagé mewaá Siriya, awu nnó bóó Jus ásó mala manwá ji. Efεé ne ajya mankéré meso, ne akoóge ne εgbε Masedonia akéré meso. ⁴ Ndere ajyε bóó abi álu gelua ne ji ele Sopata maá Pyrhós ayi atané melo Beroa; Aristakós ne Sekundós abi átané melo Tessalonika ne Gayós ayi atané melo Debe, Timóti, Tikikós ne Trófimós abi átané gebagé mewaá Esya. ⁵ Ebwó abógé mbe, ákwónégé né Truus ágií esé. Eεe dela né Filipi. Ne gébégé epaá bréd ayi alá muale εkoógé, ⁶ εse dekpε ékpe né Filipi mankwólé ebwó. Esé deke nnyinnyi né ndo εta. Débanégé ebwó né melo Truus, debelé efεé uwyaá kpogele.

Kwya kwya nekene Pól né Truus mangε bóó Jisós

⁷ Bíí mbe né uwyaá ukwonege, εse ne εchomele bóó Jisós déjwólé melu εma manyε menyéé gejeé. Ndere Pól alu manjyε dondo, abó mangaré mekomejóó Esowó, ne ashíí garégé garégé kpaá te metoó utuú. ⁸ Abó álwé gejamégé mawε né maá

gepu né mfaá εῤῥῃ mbaá ayi esé debó déchome. ⁹ Gesagé muú ayi akuú ji Yutik̄s abó ajwólé né maá menombí. Nḡere P̄l agarege mekomej̄ó̄ Ḳs̄w̄a ajye mbe, maá yimb̄o al̄o mambelé gejya. Abelé kpaá aloó mfaá man̄j̄ó̄ εῤῥῃ alé akwé mme. Aké ájye bwε ji, agbo mé. ¹⁰ P̄l akwólé ebwó ajye fyále gesagé muú yimb̄o mme ne aké ne abi atené, “Deligé sé, agbó wó, alu mebe!” ¹¹ Ne P̄l akéré mfaá εῤῥῃ anyéége menyéé gejeé, ama l̄o mangaré mekomej̄ó̄ Ḳs̄w̄a kpaá te bií ujya ne ale ajye. ¹² Ewyagé ebwó ágbaré gesagé muú yimb̄o áfé ne ji mmu mebe ne mató̄ bwó ákwené.

P̄l atané mel̄o Truus afé né mel̄o Miletus

¹³ Esé ako abi dekene ne P̄l, deyje kpé ékpe, defé né mel̄o Asos gétúgé P̄l abó agaré esé nnó deb̄o mbe, ji akene mewaá mewaá abané esé ewu. ¹⁴ Abánégé esé né Ass̄s, ese dese ji dekpε ékpe defe né mel̄o Mitylen. ¹⁵ Bií uyyagé esé dema kpé ékpe deke nnyinnyi dekw̄oné kwókwlé ne Kīs ne dékene wyε deyje. Bií uyyagé dékw̄oné né Sam̄s. Bií ebi f̄o uyyagé esé déke dekw̄oné Miletus. ¹⁶ Esé debó dékené mb̄o, dekoó Ef̄s̄s koóge getúgé P̄l ab̄o aklege nnó deyje wáwá, déchóge sé gébé né Esya nnó ji akwóné Jerosale nsa nnó bií epáá Pentikos ukw̄one.

P̄l achye majyé mbaá ákpakpa b̄ó̄ Echomele Jis̄s né Ef̄s̄s

¹⁷ Nḡere dekw̄oné Miletus, P̄l al̄o meko né Ef̄s̄s nnó ágaré ákpakpa echomele b̄ó̄ Jis̄s nnó áchwó abané ji efé. ¹⁸ Ebwó áchw̄oge, al̄o manj̄ó̄ ne ebwó aké, “Enyú dekaá nkane esé delu mé chóncho, l̄o né bií mbe ebi nk̄w̄one né mme Esya kpaá te fi.

19 Mbó mpye utóó ba nkane maá defwε Εσωω ne mpó fó ne nepa, nlu ne gejamégé manse né ame. Ngé ntó gekpékpégé efwyale ne gébé gefó nlu ne manse né ame gétúgé gekpékpégé efwyale ewé bós Jus achyεge me. 20 Enyú dekaá nkane mbó ngarege enyu mekomejós Εσωω ne nkene upú, upú nIerege enyú ne mbi fó geno eyige gekage póo enyú wó. 21 Wye meko wu ama ne mbó ngaré bós Jus ne bós Grek nnó ábó manlyá gabo, akéré mbaá Εσωω ne áfyε matós ne Ata Jisós Kras εsé. 22 Ne nana nje né Jerosale nkane Mendoó Ukpea εgaré me ne nkaá fó genó eyi gepye nye me ewu wó. 23 Genó eyigé nkaá gelu nnó yendé melo ewé nkwonégé, Mendoó Ukpea εgarege me nnó áchyεge nye me efwyale ne áfyε nye me deno né Jerosale. 24 Yémbó nse ye geme ya nnó nlu muú wó, nkelege le manéré utóó ebi Ata Jisós afyε me amu nnó ngaré abya melóméló nkane Εσωω aléré bós galógáló nnó εbwó ápó.

25 “Ne mbó nkene metós metós enyú ngarege nkane gefwage Εσωω gelu, ne nkaá nnó enyú degené sé me. 26 Goge me ngaré enyú nana nnó muú alagé meso, anogé né εgbe ewé Εσωω, ji mbós ne akaá, me mpó wye. 27 Mbó ngaré me enyú yendé genó eyigé Εσωω akelege mampye ne mbi fó ye genó gema wó. 28 Delagé meso. Bage geme nyú ne bós Εσωω abi Mendoó Ukpea efyε enyú né amu. Pεge εbwó wye nkane membamé magoηme ápele magoηme jíí, tege nnó Εσωω akwó me gewugé εchomelé bós Jisós ne manoó maá wuú nnó ábé bós bíí. 29 Njoge mbó nendé nkaá nnó ntigé nye meso, ukwala utanege nye dafyε uchwó báne enyú ne uchwoge ulyágé fó magoηme yina. 30 Ne bós fó

átanege nyε ntó metṵ metṵ nyú nnó abwṵlé bṵó Jis̄s akwṵlé εbwṵ. ³¹ Sége gébé détéḡé nkane mbṵ nchyege yéndemuú majyé né anḡmé aléé utuú ne ηwṵmese ne manse.

³² “Ne náná ayi áfyéé enyú né amu Εσωṵ, nchyege enyú majyé nnó dewuge le mekomejṵó wuú ayi álerege nkane ápye enyú debṵó nyε εshye, ne debṵ nyε ntó mejé εwé Εσωṵ ábelé mbaá bṵó bií ako. Enyú dekaá nkane geḡwá ya gelu. ³³ Enyú dekaá nkane mbṵ nlu ne enyú, nnegege fṵ mwṵle né ηka muú ye mandeé jí. ³⁴ Mbṵ mpye utṵó ne amu ya ne εse ne bṵó ba degéne geno eyige dekelege. ³⁵ Unó uko εbi mbṵ mpye uleré nnó muú abṵ mampye utṵó ne amu jí nnó apṵó bṵó bi alá pṵ ne εshye. Tege ntó nkane Ata Jis̄s abṵ ajṵó nnó, ‘Méjé elu ne muú yi achyege εchye epwṵ muú yi agile nnó áchyeḡé ji chyεge.’ ”

³⁶ Ne Pṵl anerege manjṵó unṵó bi, εbwṵ ako atṵo mano mme, anemmye. ³⁷ Ne εbwṵ ako alṵ manli, átyaá ji ne átamé ji nnó aké pere! ³⁸ Εbwṵ ábṵ ásomege dṵó gétúḡé Pṵl abṵ aké, Εbwṵ ámagé ḡé sé ji ne εbwṵ ájye tí ji ákwṵné né mbaá ayi akpéne ékpe.

21

Pṵl afé né Jerosale

¹ Εsé ako ne Pṵl delyage εbwṵ, dekpε ékpe defé cho né Kṵs. Ne újyáḡé dekwṵné Rudis, detanege εféé deyje né Patara. ² Ne dekwṵné εféé, degé ékpe εwécha εwé εjye melṵ Fonisiya. Dekpε εwu deke nnyinnyi. ³ Dékwṵnéḡé né melu εwé degéne melṵ Syaprṵs, delya εwu ne εḡbe εbwṵbe, degya deyje né Siriya. Dékwṵnéḡé Tiya, ékpe etaré εsé detané

nende ḡe mbaá yi áférege metuú mbó. ⁴ Détánégé deyje kéle bós Jisós. Degégé ebwó, debelé ne ebwó né uwyaa kpoḡele. Mendoó Ukpea epye ebwó agaré Pól nnó ayyegé fó né Jerosale. ⁵ Ndo eyi esé delu manjye ekwónégé, detane nnó deyje. Bós Jisós ako chóncho ne andée bwó ne baá bwó, ájye tí esé ákoó melo ákwóné mbále nnyi. Ne detó mano mme eféé denemmye. ⁶ Esé detamé ate ne esé deyje kpe ékpe, ebwó akéré meso mmu.

⁷ Délyágé melo Tiya, dekwóné melo Ptolemes ne dema táne né ékpe deyje tame bós Jisós abi alu eféé. Debelé ne ebwó dama. ⁸ Bii újyagé deyje dekre ékpe defé né melo Kaisaria. Dékwónégé ewu, dekre né gepúḡe Filip, debelé ne ji. Alu muú yi akene agarege mekomejós Esowó, ne alu ntó muú ama né gelúagé bós utóó akénéama abi abó ajya né Jerosale. ⁹ Ji abó áwya baá andée ani ne apó fó ne anó, álu bós bi áwuú meko ayi atáne mbaá Esowó ne ágarege.

¹⁰ Ndere esé delú eféé né gejamégé ndó, muú ekpavé Esowó fó ayi akuú ji Agabos atané Judiya achwó. ¹¹ Achwógé agé esé, abó ekanda Pól awe uka ne amu jii. Ne aké, “Mendoó Ukpea eké ḡe na ne bós Jus apye nye ne mbós ekanda ewé né Jerosale ne afye nye ji né amu bós abi álá pó bós Jus.” ¹² Ne esé ako dewuúḡe mbó, dekwó Pól mata nnó ayyegé né Jerosale. ¹³ Pól ashuú esé meko ake, “Nde enyú delilí, defye me gepwa né metós? Nkpome mé mmye manjye denó né Jerosale ye mangbo getúḡe Ata Jisós.”

¹⁴ Te ndere esé delá káḡe kwore metós wuú, delya yendé geno nnó Ata Esowó apye ndere ejii ji.

15 Ne ebélégé mboó ndó, dénywéré unó sé dekwó déféé né Jerosale. 16 Ne bóó Jisás fó abi atané Kaisaria áfé ntó ne esé ne áse esé ábelé né gepúge Mnasen mbaá ayi ábele nnó dejwólege. Mende yina atané meló Syaprós ne abó áfyéé metóó ne Jisás gébégé depóre Jisás deló ló.

Pól aḡye ge Jemsi

17 Nḡere esé dekwóne né Jerosale, bóó Jisás abi alu eféé áse esé cháḡéné. 18 Bií uḡyage esé ako ne Pól deḡye gé Jemsi ne ákpakpa bóó echomele Jisás ako alu ntó eféé. 19 Ne Pól atámégé ebwó, aló mangaré unó gemagama ebi Esówó abó apyé metóó metóó bóó abi álá pó bóó Jus gébégé ji agarege ebwó mekomejóó Esówó. 20 Ne ebwó áwuúge mbó, áféé Esówó ne ákuú Pól aké, “Menḡme, pé gejame bóó Jus áfyéé matóó ne Jisás. Ne kaá nnó ebwó álu kpáne gechyé né mabe Mosis. 21 Ebwó ama áwuú nnó ókene ógarege bóó Jus abi álu né maló bóó abi álá pó bóó Jus nnó ásoḡé sé baá bwó nsó ne ye mankwólé gepóge bóó Jus ákwólégé. 22 Esé dekaá nnó bóó áwuú nye nnó óchwó fa, nana esé depye nnó? 23 Nte pye nḡere esé dekelege mangaré wó. Ande fó ani alu fa abi anerege mampye depó etire ebwó abó anyémeno mbaá Esówó. 24 Chó ne ebwó enyú depye gepé mamféré efwyale ewe elu enyú mnye, ne chyé unó uko ebi abó manchye né gepé eyigembó ne ákpalé ebwó makpo. Ópyege mbó bóó ako áḡéne nye nnó wó mbóó óbelege mabé Mosis. Ne bóó ákage nye nnó unó bi bóó ajóó getu jyé ulú gebyó. 25 Esé desá ḡwe detó mbaá bóó Jisás abi álá pó bóó Jus, nnó ábó fó manye menyéé ayi ápyéé upé wyé

wó, ne anyeégé manoo menya ne álya ntó manané tametame.”

²⁶ Ne Pól ase bóó bimbó, bíí újyage ebwó ájye ló depó etire mamfére éfwyalé ewé elu ebwó mmye. Ne Pól akpe mmu echa upé Esówó mangaré bíí ebi depó etiré na debye nyé, ne yéndémuú bwó achyége nyé unó upé bi mbaá Esówó.

Apye Pól né echa upé Esówó

²⁷ Gere eyigémbó gebélege ndó ekeneama, ne bíí ebi ndó eyimbó echwó bye, bóó Jus fó abi átané gebagé mewaá Esya áge Pól né echa upé Esówó. Annyi gejamégé bóó mató ne ápye ji. ²⁸ Akalege aké, “Bóó Isrelí chwóge depoo ése, depye mende yina. Ge mende yi akéne yéndé mbaá ágarege bóó nnó ábyágé meló esé, ne mabé Mosis ne echa upé Esówó ewéna. Ne nana akpe ne bóó Grek né echa upé Esówó, nkane apyembó afye deba né melu ukpea ewe.” ²⁹ Ebwó ájoge mbó gétúgé abó ágené Pól akene ne Trófimós ayi atane Efesos né metó meló, ne áférege nnó Pól akpe ne ji né echa upé Esówó.

³⁰ Ndere ebwó akálé mbó, meló meko ekwé tametame, bóó ako abó áchwó chome mbaá ama. Agbaré Pól, ája ji átané né echa upé. Nderé ebwó abó atane, bóó ala téneténe ágbé manombi. ³¹ Ne bóó bina áló mantule Pól ne akélege manwá ji. Menó muú bóó bee Rom awuúge nnó meló Jerosale meko elu né éfwyale, ³² ala mbó ase bóó bee ne ákpakpa bwó, álomé áchwó kpe metó metó gejamégé bóó bimbó. Bóó bina ágégé ndere ebwó áchwó, álya mantule Pól. ³³ Ne muú kpaá yimbó achwó gbaré Pól aké, “Áwé ji bó mkpákové apeá ne agíí bóó bimbó gefóógé muú ayi Pól alu ne genó

εyige ji apyé.” ³⁴ Agige mbə, bəó álo manwyale, abi ápáne ewé, abifo ápáne ewechá. Apyé muú kpaá bəó bee yimbə akwé tametame ye tógésé genó eyi gepye akaá wó, ne ajóó ne bəó bíí nnó áse Pəl ájye né dachi bəó bee. ³⁵ Nɔere ájye ákwónégé melu ewé akwəme mfaá gepú, bəó bee abwe ji gétúgé bəó bimbə áchwó ne ncha. ³⁶ Ebwó ako ákwólege Pəl meso ákálege nnó áwá ji.

Pəl anḡmené gemε jii

³⁷ Nɔere áchwó kpε ne Pəl né dachi bəó bee, Pəl agii menə muú bəó bee. “Nnó əkaáge chyε me gébé njóó genó fə ne wə?” Mende yimbə awuúge Pəl ajóge Grek agii aké, “Mbə ne əkaáge Grek?” ³⁸ “Mmyε eké əpó fə muú Ijip ayi abə anḡmé umyε fa gébé gefó ne apye bəó ɔele ani abi áwáne bəó ákwólé ji né mashwəne?”

³⁹ Ne Pəl ashuu ji meko aké, “Nlu muú Jus ne ntane melo Tasəs né gebagé mewaá Silisya. Ne Tasəs apó fə melo nsélé. Nte nkwo wə mata, chyε me eké gébé njóó mejóó ne bəó bina.”

⁴⁰ Menə muú yimbə achyé gébé, Pəl atene melu ewé ákwóme ajye mfaá gepú afu amu nnó bəó ákwéné mejóó. Akwenege, Pəl ajóó ne bəó bimbə né meko Hibru aké,

22

¹ “Ante ba ne anḡme ba, wuúge nkane nkélege manḡmené mmyε ya.” ² Ebwó áwuúgé nkane ji ajóó né mekómejóó Hibru, ákpε kwéne mejóó. Ne alo ye manjóó ne ebwó aké,

³ “Nlu muú Jus, ábyé me né Tasəs né gebagé mewaá Silisya, ne nwé fa né melo Jerosale.

Gamalya ne aléré me ḡwe, aléré me nnó mbélé mabé ukwéne ante sé cháḡéné, ne mbó nkpa gechyé né depore Eṣṱwṱ wye nkane enyú delu mbṱ fi. ⁴ Mbó nkelege manchṱ ḡenwáḡé bṱó bi ákwóléḡé meti Jisós. Mpyene ebwṱ andée ne ande mfyε denṱ. ⁵ Etukpe ampyε upε Eṣṱwṱ ne uchome ákpakpa melṱ meko ákáḡe garé nnó mechṱ ewé menjṱḡe mbṱ na elu wáwálé. Ebwṱ ambṱó áchyé me ḡwe nnó nḡyεge nchye mbaá bṱó Jus abi alu né Damaskṱs nnó mpyé bṱó bi ákwṱlege meti Jisós, nwé ebwṱ ne nchwṱ ne ebwṱ né Jerosale nnó achye ebwṱ efwyale.

Pṱl agaré geno eyi gepye ne ji áfyéé metṱó ne Jisós

⁶ “Nḡere nḡyε, ḡebéḡé nchwṱ kwṱne Damaskṱs ḡenṱḡé metṱṱ ḡwṱmese, ténéténé yimbṱ ḡekpékpéḡé ḡenḡbṱ ḡetané mfaánebuú ḡeshwané ḡegya me mme. ⁷ Epyεḡé mbṱ nkwe mme ne nwúú meko muú fṱ akuú aké, ‘Sṱl, Sṱl ndé ṱkelege maníí me mbwε’? ⁸ Ne ḡḡí nké, ‘Wṱ waá Ata’? Ashuú me meko aké, ‘Élé me Jisós muú Nasaret ayi ṱkelege maníí ji mbwε’. ⁹ Bṱó bi abṱ ákene ne me áḡé ḡenḡbṱ eyigembṱ ne áwuú meko muú yi ajṱḡe ne me wṱ. ¹⁰ Ne mma ḡíí nké, ‘Ata nana mpyε nnó’? Ashuú me meko aké, ‘Kwile ka, chṱ né Damaskṱs. ṱkwónéḡé ewú ágarege nyε wṱ unṱ uko ebi Eṣṱwṱ ábelé nnó ṱpyε.’ ¹¹ Nḡere nkwhile ka ḡḡéné sé mbaá ḡetúḡe ḡenḡbṱ eyigembṱ ḡekpené me áme. Ne bṱó bi abṱ ákene ne me áḡbaré me ebwṱ dekwṱné Damaskṱs.

¹² “Mende fṱ abṱ alu né melṱ ewémbṱ ákameḡe Ananya, anṱḡe Eṣṱwṱ dṱó ne abelege mabé Mosis ne bṱó Jus ako eféé áfεḡe ji. ¹³ Achwṱ ḡé me atene me

nenḡkuné mmye aké, ‘Menḡmé wa Sol, lo mangéne’. Wye né gébé eyigembó nlo mangéne mbaá ne ngé ji. ¹⁴ Ne ajóó ne me aké, ‘Esowó ayi ukwéne ante sé ajya wó nnó ókaá genó eyige Esowó akélege apye. Ne apyé nnó ógé muú utóó wuú ayi wáwálé ne ówuú meko wuú. ¹⁵ Wó ógarege nyé bóó ako nkane ji alu, óma ógarege ebwó unó bi ówuú ne ógené. ¹⁶ Ne nkane elúmbó, ógili nde nana. Kwile ka, áwyaá wó manaá Esowó, ne kuúgé Ata Jísos nnó ashwóné gabo wye’.

Pól agaré nkane Jísos atóme ji mbaá bóó bi alá pól Jus

¹⁷ “Nkerégé né Jerosale njye kpe né echa ure Esowó ne ndere nnemmye, ngé ame gejya. ¹⁸ Ngé Jísos ne ajóó ne me aké, ‘Kwile lyaá Jerosale wáwá nende bóó abi alu fa áwuú nye fó mekomejóó ayi óchwó garé getú ya’. ¹⁹ Nshuú ji meko nké, ‘Ata ebwó ákaá chánéné nkane mbó nkéne né macha mmyemenene, mpyéne bóó bi áfyéé matóó ne wó, ntulege. ²⁰ Ndere ábó áwáne Stefan ayi apye bóó nnó ákaá wó agarege bóó depó tyé, mbó nlu wye nkamege né bóó bi áwáne ji, ne mbame mandeé bwó.’ ²¹ Ne Jísos ajóó ne me aké, ‘Kwile chó, ntóme nye wó tete né maló bóó abi alá pól bóó Jus.’ ”

²² Ndere bóó bimbo áwuú nkane Pól ajóó genó eyigé na, mekomejóó yina atanege ji meno, ebwó álo mando delúlú aké, “Wáge mende yina, akwane fó mambé fa mme wó.” ²³ Ndere ajóó mbó, ákalege mbó, áfú bó nku bwó ne áchwéle mpúpú atya mfaá. ²⁴ Menó muú bóó bee yimbó agége mbó, agaré bóó bíí nnó áse Pól akpe né dachi bwó. Ajyegé aké atulé Pól, agaré geno eyige bóó Jus ákalege ji ula. ²⁵ Ne

áwe ji. Nḡere áchwó túlé ji, Pól agíí muú kpaá ama ayi abḡ atene eféé ake, “Nno ebé ese ekamé nnó átulé muú ayi áchye ji melu nnó ábé muú Rom, ayi álá ápa mpa wuú wó?”

²⁶ Muú kpaá bḡḡ bee yimbḡ ajye bane menḡ muú bwó ne ake ne ji. “Se gébé nnó ekage akpaá mechḡ, mende yina alu muú Rom. Mende yina alu muú ayi áchye ji melu nnó ábé muú Rom.”

²⁷ Muú kpaá bwó yimbḡ awúgé achwó gíí Pól aké, “Wáwálé nnó ḡlu muú yi achye ji uto nno ábé muú Rom?” Pól akame aké, “Eh.”

²⁸ Ne ama jḡḡ ne Pól aké, “Nchḡ nka dḡḡ ne nlu mbḡ muú Rom.” Pól ashuú ji meko aké, “Nlu muú Rom ayi áchyeé ji uto nnó ábé muú Rom, te gébégé ábye né me.”

²⁹ Bḡḡ bee abi abó álú mantulé Pól nnó agarege genó eyigé ji apyé, áwugé mbḡ aja mmye meso. Ne efó ekwó ntó menḡ muú bwó yimbḡ metḡḡ gétúgé ábó áwéle Pól ne bḡ mkpokḡvé ayi Pól alu muú Rom.

³⁰ Yémbḡ menḡ muú bwó yimbḡ alu kelege mankaá genó eyigé Pól apye ne bḡḡ Jus akálege ji ula, ne bií újyágé aferé Pól bḡ mkpokḡvé né amu ne akuú anḡḡ baá ne ákpakpa melḡ ako nnó áchomé. Áchómégé áchwó ne Pól né mbe ushu bwó.

23

Pól atené mbe ushu ákpakpa melḡ

¹ Pól atené mbe ushu echomele melḡ, ape bḡḡ domeé ne aké, “Anmé ba nlu mé né mbe ushu Esḡwḡ yendégébé kpaá te fi, ne metḡḡ wa echyegé me efwyale né genó gefó.” ² Ne Ananya ayi alu etukpe ampye ure Esḡwḡ agaré bḡḡ bi átené kwókwólé ne

Pəl nnó ádo ji gekwékwe meno. ³ Pəl aké, “Esoḡo ado nyε wə ntó gekwékwe. Wə ɔlu eké ekwə gepú εwé áwəgé ne mbəmé. Wə ɔjwəle eféé nnó ɔpa mpa wa nkane ebé elu ne ɔma kwé ebé nkane ɔké ádo me gekwékwe.”

⁴ Bəó bi atené kwókwólé ne Pəl agíi ji áké, “Mbə ne ɔshye etukpe ampye upe Esoḡo?”

⁵ Ne Pəl ashuú ebwó meko aké, “Anmé ba, nkaá fə nnó alu etukpe ampye upe Esoḡo wó. Nende nkaá nnó ηwe Esoḡo aké, ‘Ekagé muú ashye muú kpaá melo.’”

⁶ Pəl aké agene nnó gentəge bəó abifə álú bəó Sadusi ne abifə álú bəó Farasi ákale áké, “Anmé ba nlu muú Farasi ne ante ba álú bəó Farasi. Ula bi nkpené unó mpa elé gétúgé nkame ne mbélé uméé nnó bəó bi ágbó ákwilege nyε né negbo.” ⁷ Pəl ajəgé mbə, bəó Sadusi ne abi Farasi álə manwamé ne ate, ne εchomele εwémbə ekaré malu apea. ⁸ Ebwó áwámege mbə getúge bəó Sadusi aké muú agbogé ákwilege sé né negbo ne ákamé fə nnó ekiénné Esoḡo elu wó ye genó fə nkane Mendoó gepó. Yémbə bəó Farasi ákame nnó unó bi uko úlú. ⁹ Ne mawámé ama ja dəó. Ne anleré mabé Esoḡo abi álú geluáge bəó Farasi ákwile ka ájəge ne εshye áké, “Esé degε fə gyé ayi mende yina apye wó. Ndəfə ekiénné Esoḡo ye elé mendoó ne εjəó ne ji wáwálé.”

¹⁰ Gébége mawáme yimbə aláa lé umyεumyε, muú kpaá bəó bee afəó nnó ágyale nyε Pəl ubauba, ne agaré bəó bee nnó áfére Pəl eféé ákére ne ji mmu dachi bəó bee.

¹¹ Bií bimbə ne utuú Jisəs achwə tene nenkuné mmye Pəl ne ajəó ne ji aké, “Gbaré metəó wyε,

ndere ḡgarege nkane nlu né Jerosale mbəntó ne ḡgarege nye bəóó né Rom.”

Bəóó fə́ ásó mala manwá Pəl

¹² Bií ujjágé bəóó Jus fə́ ásó mala ne ácho mmye nnó ebwó anyeé ne anyú genó gefó kpaá te áwáne Pəl. ¹³ Ne bəóó bi áchoó mmye ápwó usaá upea. ¹⁴ Ne ájye gé anó baá bi apye upe Esəwə ne ákpakpa melə aké, “Esé decho mmye nnó denyeé, denyú genó gefó kpaá te esé déwáne Pəl. ¹⁵ Nkane elúmbə, enyu ákpakpa melə tḡge meko mbaá menə muú bəóó bee nnó ató Pəl depye eké dékelege mamape mechə Pəl chánéné ne esé dékpomé mmye manwá ji gemege nnó akwəné fa.”

¹⁶ Ne maá mende ayi menme Pəl yi mendée awú genó eyi ebwó abə́ ásó mala mampye, ajye garé Pəl né dachi bəóó bee. ¹⁷ Ne Pəl akuú muú kpaá bəóó bee ama aké, “Se nte mamane yi ḡjye mbaá menə muú enyú, awya geno fə́ mangaré ji.” ¹⁸ Ajyegé ne ji ewu aké, “Pəl muú denə aké nchwó ne nte mamane yina eta wyə, awya genóge fə́ mangaré wó.” ¹⁹ Menə muú yimbə ase nte manmané yimbə átəné babá, agíí ji ake, “Ndé mechə ḡkelege mangaré me?”

²⁰ Ashuú ji meko aké, “Bəóó Jus fə́ ájóó ábélé nnó geyá ebwó ágaré wə́ əma chwó ne Pəl né echomelé melə, ebwó akélege mampye eké ámage pé mechə Pəl chánéné. ²¹ Yémbə ebwó áchwəge, ḡkamege nende bəóó ápwə usaá upea abi ábií né meti, ágile manwá Pəl. Ebwó ácho mmye nnó anyeé ne anyú genóge fə́ kpaá te áwáne Pəl. Ne nana ebwó ágile manwú genó eyige tanege wə́ meno.”

²² Ne menḡ muú yimbḡ aké ne maá yimbḡ, “Chó ne εkage ὄpye muú fḡ akaá nnó ḡgaré me mechḡ εwé.”

Ató Pḡl mbaá Felis ayi ḡmena

²³ Ewyagé menḡ muú bḡḡ bee yimbḡ akuú bḡḡ apea abi akwḡlege ji né dekpakpaá, aké ne εbwḡ, “Jyage usaá bḡḡ bee ufya abi ákene ne uka ne usaá bḡḡ bee ulé meso efya abi ákwḡme mfaá ujuḡá ne jyage ntó usaá bḡḡ bee ufya abi álú ne makḡ. Gárege εbwḡ ákpome mmye áse Pḡl ájyé né Kaisaria né kálánká eneneama ne utuú bi. ²⁴ Σεḡé ujuḡá εbifḡ nnó Pḡl aké akene ákwḡmé mfaá. Tige ji akε pere akwḡné né ushu Felis ayi ḡmena. ²⁵ Ajḡgé mbḡ, ása ntó ηwe aké,

²⁶ “Me Klodyos Lysia ne nsame ηwe yina mbaá Ata Felis ayi ḡmna. Ntamé wḡ. ²⁷ Bḡḡ Jus ábḡ apyé mende yina ne ákelege manwá ji. Nwuúgé nnó alu muú yi áchyé ji melu nnó ábé muú Rom, me mfé εwu ne bḡḡ bee ba ne mféré ji né amu εbwḡ. ²⁸ Tε mbḡ nkεlege mankaá gyé ayi εbwḡ aké mende yina apye, nse ji defé mbε ushu ákpakpa melḡ bwḡ. ²⁹ Agigé ji, nge fḡ nnó apye genó eyige ábḡ manwá ji wḡ ye mankpe denḡ. Ebwḡ ábḡ anyéé lé mbeé né mabé bwḡ. ³⁰ Ewyagé muú fḡ achwḡ garé me nnó bḡḡ Jus ásó mala manwá mende yina. Ne ntó ji ténéténé eta wye. Ngaré ntó bḡḡ bi áké ji apye gyé nnó áchwḡ garé wḡ genó eyige ji apye. Bé peré.”

³¹ Ne bḡḡ bee bimbḡ ápye wye nkane menḡ muú bwḡ agaré εbwḡ. Ase Pḡl né utuú bimbḡ, áke kpaá ákwḡné Antipatris. ³² Bií uyyagé bḡḡ bee abi ákene ne uka ákééré né dachi bwḡ ne abi awya ujuḡa áse Pḡl áfé ne ji. ³³ Ebwḡ ákwḡnégé Kaisaria, áchyε

gōmna ḡwe yimbō ne áfyε Pōl né amu jíí. ³⁴ Akuúge ḡwe yimbō, agíí Pōl aké, “Ōtané ndé geba?” Pōl ashuú jí meko aké, “Ntané gebagé mewaá Silisya.” ³⁵ Gōmena awuúge mbō, aké ne jí, “Gó bōó bí aké ṓpyε gyé áchwō ne nwuú mpa wye.” Ne ajóó aké ájye bélé jí né εcha εwé Mfwa Herōd abō atené ne aké bōó bee ábamé jí.

24

Felis apε mechō Pōl

¹ Ndō eta εκοόgé, Ananya ayi εtukpe ampyε upε Εσωω ne ákprakpa bifō áchwō né Kaisaria ne Tεtulōs muú yi akaáge mabé bōó Rom. ² Akúgé Pōl akpe mmu, ne Tεtulōs alō mangaré gyé yi Pōl apyé aké,

“Ata Felis ṓpyε bōó εsé ábō nesō né gejamégé gébé gétúgé ṓgbaré εbwō chánéné. Ne gejamégé unó bí wō ṓkwōré, wō ṓpyε melō εse εnené. ³ Ne εsé dese mechō εwé ne metōó megómégó ne bōó áfεge yendé mbaá gébé geko. ⁴ Nkélégé fō manchō wō gébé yémbō nnene wō mmyε nnó ṓwuú mechō εwé me nkelege manjóó. ⁵ Εsé degé nnó mende yina alu muú εfwyale, akene malōmalō apyε bōó Jus ako ádorege makpo ne atε. Alu ntó menō mβε né mbaá bōó bí ákuú εbwō nnó εκwō Nasaren.

⁶ “Abó akεlege ntó mamfyε deba né εcha upε Εσωω ne depyεne jí [Εsé debó delu mampa mpa wuú nkane εbé sé elu, ⁷ yémbō Lysia menō muú bōó bee achwō fōó jí né amu sé, ⁸ ne aké dechwō depa mpa Pōl né mβε ushu wye.] Ōgigé mende yina, ṓwuú nyε unó uko εbí εsé dejṓge mbō nnó apyε.” ⁹ Tεtulōs ajṓgé mbō, bōó Jus ako abō álú εfεé ákame nnó elú wáwálé.

Pól aḡméné mmye jüi né mbe ushu Felis

10 Ne ḡomena yimbó afu Pól ebwó nnó ajóó, Pól aló ye manjóó aké, “Nkaá nnó ópa mé mpa né meló ewé ne gejamégé aḡmé, ne metóó egóó me maḡmené mmye ya né mbe ushu wyé. 11 Mbógé ógigé, ówuú nyé nnó ndó elu dangbeé efyaneepea eyi mbó njye né Jerosale manogé Esówó. 12 Ne bóó Jus agé ye me nyéégé mbeé ne muú fó né echa upé Esówó wó, ne ágé ye me mpyege bóó Jus adorege makpo ne ate né macha mmyemenene ye né melu fó né meló wó. 13 Ebwó ákagé lere fó nnó genó eyige ebwó áké mpye gelú wáwálé. 14 Ne nkamé genó gema eyige ebwó áké, ‘Nnoge Esówó ayi ukwene ante sé né meti ewé ebwó áké élómé fó. Yémbó nkamé lé unó uko ebi mabé Mosis ajóó ne ebi bóó ekpavé Esówó ásámé.’ 15 Ne nwyá uméé wyé nkane ebwó ntó awya nnó Esówó apyenyé yéndémuú akwile né negbo ye apyé galógaló, ye apyé gabo. 16 Ne nmuame yendégébé nnó metóó wa ébé pópó né mbe ushu Esówó ne mbe ushu akwaá 17 Ebélé mé dóó ayi mbó nla jyé né Jerosale wó ne mfé nana ne nka mampóó bóó Jus ne mampyé ntó upé mbaá Esówó. 18 Gé genó eyi gepye me njye né echa upé Esówó mbó ne ebwó ágené me wyé. Mbó nnerege mampyé upé bimbó nnó nshwóné mmye ya, gejamégé bóó abó ápó ne me, ne ye efwyale etane wó. Ne bóó bi abó ágené me élé bóó Jus abi átané né gebagé mewaa Esya. 19 Mbógé ebwó abó ágé nnó mpye gye, mbó áchwó gáre né mbe ushu wyé. 20 Elá pó mbó wó, bóó bina ágaré gye ayi ebwó ágené gébégé ákpakpa meló ápelé mechó wa. 21 Esé ne ebwó debó debó efwyale wyé né genó gema. Elé genó eyi mbó njóó né metóó metóó ebwó

nké, ‘Mbó mpa ne enyú fina gétúgέ mfyε metóó nnó muú agbogé akwilege nyε né negbo.’ ”

²² Felis awuúgέ mbó, depó εtire na deko, ndere akaá mé meti εwέ Jisós chánéné, agbé mecho εwémbo aké, “Lysia menó muú bóó bee achwógέ ne nsó mpa yina.” ²³ Ne agaré muú kpaá bóó bee ama nnó ábámé Pól yémbo álya ji ábé shushu ne alyage ntó ajeé bíi áchwó áchyεge ji unó bi uli ji. Achó gébé ne mpa Pól né aḡmé apea.

²⁴ Εβεlegé Felis ne mendée wuú Drusila áchwó gέ Pól. Mendée wuú abó alu muú Jus. Εbwó ákuú ji ne áló manwú ndere ji agárege εbwó nkane muú akage fyε metóó ne Kras Jisós. ²⁵ Ne agaré nkane muú akage be cho ne nkane muú abó mangbaré mmyε ji né bíi mpa Εσωó ebi uchwóó nyε. Felis awuúge mbó, εfóó εκwó ji metóó aké, “Cho kpé, ngεgέ gébé mmage kuú nyε wó.” ²⁶ Ajóó mbó, afεrege nnó Pól achyεge nyε ji ḡka. Né getú εyina akuú Pól yendégébé ado abya ne ji.

²⁷ Εpyε wyεmbo kpaá aḡmé apea ákoó. Gébégέ áchyε Póshós Fεstos geluógέ Felis, Felis alya Pól né denó elé akεlege mampyε matóó agóó bóó Jus.

25

Pól aké átee mechó wuú εjyε mbaá mfwa Rom

¹ Ndo εκoóge ελέε εyi Fεstos asélé gefwa né gebage mewaa Judiya, atané né Kaisaria afé né Jerosale.

² Ne anó baá bi apyε upε Εσωó ne ákpakpa melo áchwó ne mechó Pól né mbe ushu wuú, ákwó ji mata nnó, ³ apyε εbwó genó εyigέ na ndere εbwó ákεlege, ató Pól achwó né Jerosale. Εbwó ábó asóó mala nnó ájwólege meti, Pól achwógέ εbwó áwá.

⁴ Festos ashúú ebwó meko aké, “Pól alu mmu denó né Kaisaria ne éla gachye nkéré ewu. ⁵ Mbògé apye gyé, garege anóó bóó nyú akwólé me deyye né Kaisaria ne akpa mechó ewémbò achwó mbe ushu wa.”

⁶ Ne Festos ama belé né Jerosale genógé ndò ené éjyegé ne efya ne akéré né Kaisaria, bíí uyyagé ajwólé né écha eso ne ató nnó achwó ne Pól.

⁷ Achwó ne Pól, bóó Jus abi abó átané Jerosale áno ji mme ne álo mama ji ukpékpé depó mmye ayi álá kágé lere nnó genó eyigé ebwó ajóó gelu wáwálé.

⁸ Ne Pól anmene mmye ji aké, “Mpyé ye gyéé fó né mabé bóó Jus wó, ye efwyale nchyé né écha ure Esowó wó, ne mpye fó gyéé mbaá mfwa Rom wó.”

⁹ Yémbò Festos akelege mampye matóó agóó bóó Jus, nkaáwú ne agíí Pól aké, “Pó ójyé né Jerosale ápa mpa wye né mbe ushu wuú?”

¹⁰ Ne Pól ashúú ji meko aké, “Ntené fa né écha eso mfwa Rom ne gé mbaá ayi ábó mampa mechó wa na. Wó ókaá chánéné nnó mpye bóó Jus gyéé fó wó. ¹¹ Mbògé nkwe ébé ewé ábóó manwá me, mfó fó negbo ne mbògé depó deko etire ebwó ájóó ne me depó wáwálé, ókágé gbaré me óchye ebwó. Nnene wó mmye nnó ótéé mechó wa éjye mbaá mfwa Rom.”

¹² Ne Festos awuúge mbò, ajye jóó ne bóó majye bíí, éwyagé ajóó ne Pól aké, “Te mbaá wó óké atéé mechó wye mbaá mfwa Rom, ewu ne ójye.”

Pól atené mbe ushu mfwa Agripa ne Benise

¹³ Ebélogé mfwa Agripa ne Benise áfé né Kaisaria mantamé Festos. ¹⁴ Abélogé efeé dóó bíí fó Festos achwó ne mechó Pól né mbe ushu mfwa yimbò aké,

“Mende fò alu fa ayi Felis alyá né denò gebégé ajye. ¹⁵ Ne njoyégé né Jerosale, anò baá bi ápye upε Esòwò ne ákpakpa bò Jus ágaré me depò etiré ebwó aké Pòl apye. Ne ebwó aké me nsó mpa nnó mende yina akwé ebé. ¹⁶ Ne ngaré ebwó nnó gepògé bò Rom gepò fò nnó ájò nnó muú akwé ebé, ayi ji ne bò mpa bií alá tene unò mpa ne aḡmené mmye jíí né depò deko etire aké ji apye wó. ¹⁷ Ebwó áchwògé fa áchò sé gébé wó, bií uyyagé nyε jwòle né εcha eso, nké áchwó ne mende yina. ¹⁸ Bò mawamé bií ákwilé gé ka, ajò ye nnó akwé ebé fò nkane mbò mferé wó. ¹⁹ Ebwó abò anyéé le mbeé ne gefó eyigé ebwó ánogé Esòwò ne ama anyéé mbée gétúgé muú fò ayi ákuú Jisós, agbo me yémbò Pòl alu jòge nnó alu mebe. ²⁰ Ndere nlá kágé se geno eyigé mpye, ngií Pòl nnó ajye né Jerosale ápa mechò wúu εwu. ²¹ Yémbò Pòl aké elòme lé nnó ályá ji né denò kpaá te mfwa Rom apáne mpa wúu. Ne ágaré aké ábamé ji kpaá te agene meti mantò ji mbaá mfwa Rom.” ²² Ne Agripa awuúge mbò aké, “Me ntó nkεlege manwu né menó mende yimbò.” Ne Festos aké ne ji, “Geya ówuú nyε”

²³ Bií uyyagé mfwa Agripa ne Benise áchwó ne gejamégé bò áno ge ebwó dò ne mabeé, ebwó ákpe ájwólé né εcha eso. Ne anò bò bee ne anò bò abi alu melò. Ne Festos ágaré áchwó ne Pòl, ²⁴ ajò aké, “Mfwa Agripa ne bò ako abi alu fa, gεge mende yi bò Jus ako áchwó, ábánege me yendégébé ákpeage me nnó akwané sé membe mebe wó. Abò ápye né Jerosale, ne ápye ntó fa né Kaisaria. ²⁵ Yémbò nge fò genó eyige ji apyε eyige ji abò mangbó wó. Ne te ji mbò aké áteé mechò

εwέ εjγε mbaá mfwa Rom, nkamé nnó ntene ji ajoyé εwu. ²⁶ Yémbó mpó ne genó εyigé nsame nye ntó mbaá mfwa yimbó gétúgé mende yina. Nkaáwú ne nchwó ne ji né mβε ushu εnyú, titi né ushu mfwa Agripa nnó, εnyú ntó dejóó mechó εwé ne nkaá genó εyigé nsame. ²⁷ Me ngé nnó εlós fós ntó nnó átó muú denó mbaá mfwa ayi nlá garé gyεé ayi ji apγε wó.”

26

Pól aḡmene mmye jii né mβε ushu mfwa Agripa

¹ Agripa awuúge ne akuú Pól aké, “Nana εlé gébé jγε manjóó mejóó nnó óshya wa ókame meko bwó.” Ne Pól afu amu aló manjóó aḡmenege mmye jii aké,

² “Ata Agripa, ngé nnó nwyá éfwó manténé né mβε ushu wyε fina maḡmené mmye ya né depó εtiré bóó Jus ámalé me mmye ³ Njógé mbó, gétúgé nkaá nnó ókaáge gepóge bóó Jus chánéné ne unó bi εbwó anyéé mbeé ne ate. Mbó ne nkwo wó mata nnó óse gébé ówuú genó εyigé nkεlege manjóó.

⁴ “Bóó Jus ako ákaá nkane geḡwá ya gelu te démbáné getúge nwené né mpu bwó ne né Jerosale ntó. ⁵ Ébwó ákaá me te gachí gefóge muú ayi mbó nlu. Mbógé εbwó ábó ágárege wáwálé, mbó ájóó nnó nlu muú né uchome Farasi ayi akwólege mabe chere chere ne anóge Εσωωó mpwó bóó ese ako. ⁶ Ne nkpe mbó unóó mpa fi getúge nneré metóó né unó bi Εσωωó abó anyémeno ne ukwene ante ese. ⁷ Ge wyε menomenyεé εwé matoó ese áfyanéápeá ajwóle ágile ndere εbwó ánógé Εσωωó utuú ne ḡwómese. Ata εlé getúge nneré metóó ne nkπέne mbó unóó mpa ne bóó Jus bina.” ⁸ Gó me

ngií enyú ako nnó, “Ulannó enyú deféré nnó epó kókoge nnó Esowó apye bós akwile né negbo?”

⁹ “Me Pól gébé gefó mbó ntené ne eshye nnó mpye ndere eji me metós manií mabó Jisós ayi Nasaret. ¹⁰ Na ne mbó mpyé né Jerosale. Anós baá bi ápye ure Esowó ábó áchye me ebwonye ne mfyé gejamégé bós Esowó denó. Ne yendégébé eyigé ajógé nnó áwáne ebwó nkamege ntó. ¹¹ Yendégébé nchyege ebwó efwyale né macha mmyemenene ese mako, mpye nnó ebwó áshya Jisós kpekpe, áféré matós ne Ji. Nchye anywóné me mmu kpaá te nkwoone maló mme bós bicha manií ebwó mbwe ewu.

Pól agaré nkane ji akwóré metós wuu, akwólé Jisós

¹² “Ebelegé, mfé ntó né meló Damaskós ne bó ḡwe abi alere nnó uto ba utané mbaá anós baá bi ápye ure Esowó. ¹³ Ata, ndere njye ne metós ḡwómese, nge gekpékpégé genbó eyi gégéne gepwó ḡméé getané né mfaánebuú, gechwó gene gegya me mme ne bós abi abó akéne ne me. ¹⁴ Ese ako dékwe mme, ne nwú meko muú fó ajós né mejós Hibru aké, ‘Sól, Sól ulannó ókelege manií me mbwé? Óchyege gemye jyé efwyale manténe ukóló ne me. Óchyege gemye jyé nkane menya ayi aselé metaá adorege.’ ¹⁵ Ne ngií nké, ‘Wó waá Ata?’ Ashuú me meko aké, ‘Élé me Jisós muú wó ókelege manií ji mbwe. ¹⁶ Kwile ka. Nkwó wó ushu nenmé nnó mpye wó óbe muú utós wa, ógarege nyé bós unó bi ógené fina ne unó bi fó ebi nlelege nyé wó né meso gébé. ¹⁷ Mférégé nyé wó né amu bós Jus ne mférégé nyé wó ntó né amu bós abi álá pó bós Jus,

ne ntóme le wó eta bós bimbó. ¹⁸ Ojyegé ewú, néné ebwó amé, ne óférégé ebwó né gemua, oḡye ebwó áchwó né genḡbó. Ewéna etené nnó oferege nye ebwó né amú danchómeló, ochwó ne ebwó né égbé Eṣowó nnó áfyéé matós ne me ne Eṣowó ajige nye nte gabo ebwó, ne ábó nye melu né geluage bós Eṣowó abi ji ajyá.’

Pól agaré utoó bií mbaá Agripa

¹⁹ “Ata Agripa nkane elúmbó, nshyá fó meko ayi atane mfaánebuú wó. ²⁰ Nló né Damaskós ngaré mekomejó wuú ne nle nchwó fa né Jerosale. Nfé ntó yéndé mbaá né maló bós Jus ne ayi alá pó bós Jus. Mbó ne ngarege yéndémuú nnó ákwore metós alyaá gabo wuú, ákéré mbaá Eṣowó ne ápyege unó bi ulere nnó ebwó ákwore genwá bwó. ²¹ Gé genó eyi gepyé bós Jus ápyéné me né mmu echa ure Eṣowó ákelege manwá mbó. ²² Yémbó Eṣowó apó me yéndégébé kpaá te fi. Ne ntene ngarege mekomejó ayi áfyé me né ebwó mbaá bós ne ubyanḡwó bó. Ngarege le unó bi bós ekpávé Eṣowó ne Mosis ábó ájóó te gachí nnó upye nye. ²³ Ebwó ábó ájóó nnó, “Muú yi Eṣowó akweré ji elá gefwa abó mangbó ne ábé muú mbe yi akwile né negbo ne apye bós Jus ne abi alá pó bós Jus ágé genḡbó.”

Afwa melo ápyame manwú depó etiré dekene ne Jisós

²⁴ Ndere Pól alu áḡménege geme jíí, Festos aweé ji aké, “Pól ómée gebwó. Unó bi ógíí dós upye wó óle mée gebwó?” ²⁵ Ne Pól ashuú ji meko aké, “Ata me mmée fó gebwó, njogé le unó bi úlú wáwálé. ²⁶ Wáwálé alu nnó mfwa Agripa akaá depó ti deko, nkaáwune njogé mbó nlá pó ne efó metós, nende

depó tire na depyḗ fṡ bibií wó. ²⁷ Mfwa Agripa, pṡ ókamé ntó depó eti bṡṡ ekpávé Ḙsṡwṡ ásámé? Me kaá nnó mfwa akamé.” ²⁸ Ḙwyage mfwa Agripa agií Pól aké, “Wṡ óferé nnó ókage pye me wye tenétené nnó mbé menkwṡle Kras?”

²⁹ Ne Pól ashúú ji meko aké, “Ye ebé le nana, ye meso gébé, nnemmye mbaá Ḙsṡwṡ nnó wṡ ne bṡṡ ako abi awuú mbṡ me fi nnó debé éké me, yémbṡ epṡfṡ nnó enyú dekre denṡ nkane me nkpené.”

³⁰ Pól ajṡgé mbṡ, mfwa Agripa, ḡmena Festos, Benise ne bṡṡ bifṡ ákwilé ka. ³¹ Ne ndere ebwṡ ájyḗ dafye, ajṡge ne ate aké, “Mende yina apyḗ fṡ genó eyigé abṡ mangbṡ wṡ ye denṡ mankre wṡ.” ³² Mfwa Agripa ajṡṡ ne Festos aké, “Mbṡgé mende yina ábé danjye ne mechṡ ewé mbaá mfwa Rom, mbṡ delyaá ji.”

27

Bṡṡ bee áfḗ ne Pól né Rom

¹ Nkane ákame nnó deyye, eféé ne deyye kre esogeka, ewé eyjḗ melṡ Itali. Agbaré Pól ne bṡṡ denṡ abifṡ áchye muú kpaá bṡṡ bee ayi ákuú ji Julyṡs. Ji alu né geluage bṡṡ bee abi mfwa kpa bṡṡ Rom. ² Ne esé ako dekre esogeka éwé étané melṡ Adramatim éjye malu yi makpé átárege né gebagé mewaá Ḙsya [Aristakṡs ayi atané melṡ Tessalonika né gebagé mewaá Masedonia, alu ntó ne esé.] ³ Bií ujjágé esé dekwṡné né Sidṡn. Julyṡs alṡṡ melu ne Pól te alya ji nnó ayye ḡé ajeé bií nnó áchye ji genó eyigé gelií ji. ⁴ Détánégé Sidṡn delṡ manjye, ne gétúgé mbyo atané esé mbḗ, degya defé egbe Syaprṡs melṡ ewé nnyi nenṡṡ ewu mme mbaá ayi mbyo alá pṡ dṡṡ.

⁵ Esé déchyágé ebéé mega ewé élú toitoi ne Silisya ne ewe fɔ ewé élú toitoi ne Pamfilya, eféé ne déchwɔ kwóne né Mira né gebagé mewaá Lysha. ⁶ Muú kpaá bɔ́ bee yimbɔ́ age esogeka ewécha ewé etané né melɔ Aleksandra ejye melɔ Itali, eféé ne afye esé mmu.

⁷ Esé deke perepere né gejamégé ndɔ, degé efwyale ne délé kwóne melɔ Snedus. Ndere mbyo alá kamé nnó esé déjye mbe wɔ́, dekwɔré defé égbé ewé *Kret melɔ ewé nnyi nenɔ́ ewú mme, dekoó nechye né Salmɔne. ⁸ Dekene deyye mapeá mapeá, melɔ ewé nnyi nenɔ́ ewú ne mme démye kpaá dékwɔné nechye eniné ákuú nnó nechye népere, kwókwólé ne melɔ Lasiya. *

⁹ Esé debó dechɔ mé gejamégé ndɔ ne bií kpaá ebi ápyé gepɛ mashwɔné ubée ubi úkoó mé. † Ne Pɔl achye gejamégé bɔ́ majyée abi alú mmu esogeka aké, ¹⁰ “Anmé ba, ngé nnó mbɔ́gé detogé eshye deyyégé gejamé unó unóme nyɛ chóncho ne esogeka ne bɔ́ ágbóo nyɛ ntó.” ¹¹ Ye éle Pɔl ajɔ́ depɔ́ ti, muú kpaá bɔ́ bee afye yéé mekpɔ wɔ́, akwólé le mekoyi menjamé ne mbɔ́ esogeka ájɔ́ge. ¹² Te ndere nechye eniné mbɔ́ nela nepó nechye neló neló eniné bɔ́ ájwɔlege gébége gefwene, gejamégé bɔ́ akélege nnó esé deyye mbe kpaá te dekwɔnege nechye eniné ákuú nnó Fonis né melɔ Kret. Fonis alu mbaá ayi ebéé mega ekaré ufafa upea.

Mbyo nnyi akpa ésonjeka

* **27:8** Elú wáwálé nnó: Nana gé gébé eyige afofo achwɔ dɔ́ na.

† **27:9** Elú wáwálé nnó: Bii kpaá bina né bɔ́ nywe bifo ása nnó élé bii bi ályage menyéé kpékpe.

13 Ewyagé mbyo atané nteé ebeé mega ala manchwó ne bós bi álú né esogeka áferége nnó efwó ekwólé ebwó. Ne ebwó áferé dánḡmáa ésonjeka afyé mmu esogeka. Apyegembó, áló manjye mapea Kret melo ewé nnyi ne nós ewú né mme. 14 Ewyá ye wó, mbyo nnyi atané achwós esé mmye né egbe ebwonye, mbaá ayi ημεέ etanege né Kret. 15 Mbyo nnyi yimbó achwó ado esogeka ayi ánjamé alá kágé bwóle mekpo esogeka nnó ejye mewaá. Ebwó akpe lyaá nnó mbyo akpa éwú. 16 Ndere deye dekóo maá melo fo ayi nnyi nenós ji mme, melo ewémbó ákuú nnó Koda. Ne ndere dekoge maá melo yimbó unó bi úlú wye ugbe mbyo nnyi nnó áchwógé ne eshye. Ne esé demye deja ékpée ewé áshií né ula esogeka defye mmu. 17 Apyege mbó, ábané ekpée ne esogeka áwe ne manyíí nnó ekagé ekpée egypte ne esé debó efó nnó esogeka eshulege nye efé kwókwóle ne Lybia ne efáage nye né manchwé usóo ayi átánege né ebeé mega. Eféé ne ebwó anyaá ndeé nnó mbyo akpe mmu ákpá esogeka. 18 Ndere mbyo nnyi alú kóoge ne eshye, ne bíí újyágé ebwó áférege matuú ayi álú mmu esogeka áfómege nnyi nnó ewu efuú. 19 Bíí bimbó ukoóge ne dóndo, bós bi ájáme esogeka ákpa unó bi ápye utós né esogeka áfumé nnyi. 20 Ne esé déla wyémbó né gejamégé ndó yeé ημεέ, yeé ambe degé wó ne mbyo nnyi akpane ésonjeka ejye egbe ewé ne ewé. Ndere mbyo nnyi apyembó, mane magyále esé ne déferé nnó dechwó degbó.

21 Nkaáwú ne efó epyé bós álaá mesa né gejamégé ndó. Ewyagé Pól akwilé ka aké ne ebwó, “Anḡmé ba, mboge enyú debó dewú majyee ma ne esé dela né

Kret, mbó ekpée ne gejamégé unó uchó mbó wó.
²² Ne me nnene enyú mmye nnó dégbaré matóó.
 Ye muú ayi agbo nye apó wyeé esogeka ewú ewú
 ne énoḡme nye. ²³ Njoge mbó getúge Esowó ayi abó
 me ne Esowó yi me nnóge ne atóme ekiénné wuú
 ne utuú ebi njuú. Echwógé etené me nekuné mmye,
²⁴ eké ne me, ‘Pól ófógé fó. Otenege nye mbe ushu
 mfwa Rom. Né ulóó melu Esowó, ye muú nyú ama
 ayi agboó nye apó.’ ²⁵ Ndere ekiénné ewémbó echwó
 ne mekomejóó yina, nkamé ne Esowó. Ngarege
 enyú nnó dégbaré matóó dépélé, Esowó apye nkane
 ji ajóó. ²⁶ Pól ama jóó aké, Mbyo ákpane nye esogeka
 atéé né gebage mewaá eyige nnyi nenóó mme.”

²⁷ Ne ndó ekwónégé efya ne eni, mbyo nnyi akpá
 esogeka echyá ebeé mega. Ebeé ewémbó ákuú nnó
 Adraya. Metóó utúu ékwónégé ánjamé esogeka
 áferége nnó esé delú kwókwólé ne mapea mewaá.
²⁸ Ne ebwó ábó menyíi áshíi né genó gefó eyi genóó,
 áḡme mmu nnyi nnó áméé ndere nnyi négomé.
 Amégé ágé nnó nelu usaá bó ratógé ukéné. Ewyagé
 ama méé ne ágé nnó nnyi néla nana usaá bó ratógé
 uní meso efya. ²⁹ Ngarege ebwó áfóó nnó mbyo
 nnyi atene nye esogeka efé edo né mataá ayi alú
 mmu nnyi, eféé ne áféré bó dánḡmáa esogeka aníi
 áḡmé né mmu nnyi nnó esogeka etené. Apyege
 mbó, áshyáge nnó bíi uyyá wáwá. ³⁰ Elé ánjamé
 esogeka ákélege mambó ájye, eféé ne ápwyaá ékpée
 ashulé né nnyi ne áma aké, ebwó ájye ḡma genó
 fó né mbe esogeka. ³¹ Pól akaá ne ajóó ne bóó bee
 ne muú kpaá bwó aké, “Mbógé ánjamé esogeka
 átanégé, ebyennó muú ayi ápóme nye apó.” ³² Pól
 ajógé mbó, eféé ne bóó bee ajye sǎré manyíi ayi

áwélé ékpée wyé. Asórégé manyíí yimbó, álya ékpée nnó ejyé.

³³ Wye ndere bíí uchwó jyaá, Pól ane b́ó ako mmye nnó ánye menyéé, ajǒgé aké, “Ndó ele mbó efya ne eníí fi eyi degile nnó mbyo nnyi yina abyeye, ne ye genó denyé wó. ³⁴ Ne nnene enyú mmye nnó denyéé eké genó nnó débó eshye, ekage degbó. Ye muú yi mekpo emye nyé ji apó.” ³⁵ Ajǒgé mbó abó nto bred, atamé Esowó, agya geba aló manyeé né mbe ushú ebwó ako. ³⁶ Ne ebwó ako agbaré mató, abó nto bred ányeé. ³⁷ Mpa b́ó ako abi álu mmu ékpée ewena, álu usaá ufya ne uléé meso nekuú ne ama (276). ³⁸ Yéndemuú anyé agbeé, ebwó ákpa menyéé yi álaá né mmu esogeka ágbé né nnyi nnó esogeka efuú.

Ngbannyi apye esogeka egyalé

³⁹ Bíí ujjágé, ebwó ákaá f́ó geba eyígé ebwó álú wó yémbó ágé nechye né nnyi eni nelú gesó gesó. Eféé ne ebwó amuamé mampye esogeka ejye né mbále nechye eniné mbó. ⁴⁰ Ne ebwó ásóré manyíí ayi abó áshíí ne uno ebi áh̄maá esogeka, ásóré ntó manyíí yi áwélé b́o ns̄m abi áh̄wólege mekpo esogeka ákwe né nnyi, ama te ndée eyi elú mbe ékpée mfa. Mbyo nnyi akpage ese eféé né deló manjye mapeá mewaá. ⁴¹ Ndere esogeka ejye, edo né nchwéné usó eni nelú nteé nnyi ne mekpo esogeka ejye kpe né gesó eféé ne esogeka ekwamé. Ndere elu eféé mgbannyi adóo esogeka ewémbó kpaá te egyalé.

⁴² Ne b́ó bee bimbó ákélege manwá b́ó denó ako nnó ekágé ebwó áwó akwó mewaá ne ábó. ⁴³ Yémbó muú kpaá bwó abó akélege nnó ekage átá Pól ne agbé ebwó. Ne aké yéndemuú ayi akage wó

nnyi, abo mbe awó áchya. ⁴⁴ Ne boó abi fó abi ála káge wó ágbare uba esogeka awó ákwólége ebwó. Wyembó ne yéndémuú ápyé ne akwóné mapea mewaá chánéné.

28

Genó eyi gepyé Pól né melo Malta

¹ Ndere esé dekwone melo ewe nnyi nenóó ewu mme, ápye esé dekaá nnó akuú ewú Malta. ² Bóó bi álú né mbále nnyi ágégé esé, meshwe apye ebwó ne áse esé chánéné. Ebwó áséné mewε nnó esé déwyagé gétúgé manaá abó akwené ne gefwene gelú. ³ Deweé etiré mbó desóógé deko, Pól anyweré mechyé deweé afyé mewε ne gelugé mewε gépye gétóó getané né deweé etiré mbó géchwó nó ji né ebwó genií wyε. ⁴ Bóó melo ewé ágégé nkane gétóó yimbó genií Pól né ebwó, álo manmené ne ate áké, “Mende yina negbo nekoó ji ame né esogeka ne gabo wuú akámé nnó ji ábé mebe wó.” ⁵ Ne Pól anyigé ebwó wuú gétóó yimbó gétané gékwé mmu mewε eyi gelá pyéé ji genó wó. ⁶ Bóó bina apéle nnó Pól amuále nyε, akwe mme agbó. Ebwó ágégé nnó yε genó eyi gepyé Pól gepó, akwóré mejóó meno áké, “Mende yina alu mbó élé meló.”

⁷ Mfwa Publos ayi ágbare melo ewé, awya dachi ne makóó jí alú kwókwólé ne melo. Ágégé esé ase esé chánchá ne debelé ndó eléé né dachi wuú. ⁸ Ndere delu eféé, Pól awú nnó nte Publos améé gefwene ne efógéko. Akwilé ajye gé ji ne anere ji ebwó mmyε, anemmyε mbaá Esowó ne mende yimbó átoó. ⁹ Bóó awúgé nnó Pól apye mende yimbó atóó, bóó mamée áchwó mbaá Pól ne apye ebwó átoóge. ¹⁰ Ne bóó bimbo ánogé esé dóó. Achyé

esé gejamégé unó ne gébégé esé déwúlege, ama chyé esé unó ebí upóge esé né neke eniné mbo.

Pól atané Malta afé Rom

¹¹ Ne amfaá aléé ákoógé, esé deyye dekpε esogeka ewé etané meló Aleksandra ákuú éwú nnó * aló uka ufa. Esogeka ewémbo ebó elú né melu ewé nnyi nenáó ewú mme, egilé nnó genome gejjá. ¹² Ne esé dékwónégé né nechye né Sirakós eféé ne débélé wyé ndó eléé. ¹³ Délyágé eféé, dekwóné nechye ne Regum, débélé wyé ndó ama. Bií újyagé mbyo atané esé meso nteé nnyi ne éké ékwónege ndó epea, dechwó né Putoli. † ¹⁴ Eféé esé degé bóó Jisós fó abi ánené esé mmye nnó débélé ne ebwó uwyaá uma. Ajógé mbo, esé dekamé, débélé ne délé jyε né Rom. ¹⁵ Ndere deyyé, bóó Jisós abi alú né Rom awúgé nnó dechwó, áchwóó gí esé. Débané abifó né ntoné gesegé Apius, débané ntó abifó né melu ewé ankéé ábélege mmu áchyege manka. Gébégé Pól agené ebwó aféé Esowó ne metóó wuú ntó ékwené. ¹⁶ Ne esé dékwónégé né Rom, ályá Pól nnó ayyé bélé mbaá ayi ji akélege, áchye muú bee nnó ábámé ji.

Pól akpε denó né Rom

¹⁷ Ebélegé ndó éléé, Pól akuú ákpákpá bóó Jus. Achwógé aké ne ebwó, “Anmé ba, nlu fá nkane muú denó; Apye me né Jerosale áfyε né amú bóó Rom ayi nlá mpyé mechó fó mebo wó ewé áwane me. ¹⁸ Bóó Rom ágígé me gejamégé bóó nkwé, ágé nnó

* **28:11** Elú wáwálé nnó: Aló uka ufa bimbo élé aló uka bóó Rom. Ebwó ákamege Kasto ne Pólás. † **28:13** Elú wáwálé nnó: Putoli alu ntó menó nechye né gebagé mewaá eyigembo.

εbwó átoó.’ ” ²⁸ Ne Pól anere manjoo aké, “Enyú debó mankaá nnó abya melóméló yina alerege nkane Εσωω aferege bóó né εfwyale gabo. Abya melóméló yina ajye nana mbaá bóó abi álá pó bóó Jus ne áwú nyé ji.” ²⁹ [Pól ajógé mbó, bóó Jus áló mantané dafyé, mbeé akwé εbwó εbwó.]

³⁰ Né anmé ápea ayi Pól abelé né gepú eyigé ji achyεge ηka, asele yéndémuú ayi achwó gé ji. ³¹ Pól álú wyé éféé agarege bóó nkane gefwage Εσωω gélú ne alerege bóó depó εtiré Ata Jisós Kras, ajoge depó gbógónó ayi álá pó ne εfó metóó ne ye muú ayi achyé ji εfwyale apó.

Ν_{WE} menomenyεέ mekέ
New Testament in Denya (CM:anv:Denya)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Denya

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Denya

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
d773c38c-82ca-51fa-b995-6754070ca57e